

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
կողմից թողարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ
ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

Երևան 2023թ.

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը և կազմակերպատիրական տեսակը

ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, հեռ. (+374 10) 510 910, ֆաքս (+374 10) 538 904, էլ. փոստ bank@ueb.am

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Գլխավոր տեղաբաշխողի ֆիրմային անվանումը և կազմակերպատիրական տեսակը

ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, հեռ. (+374 10) 510 910, ֆաքս (+374 10) 538 904, էլ. փոստ bank@ueb.am

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Արժեթղթի տեսակը՝	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթի ձևը՝	Ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ԱՄՆ դոլարով, 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ՀՀ դրամով
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ծավալը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման քանակը՝	Համապատասխան յուրաքանչյուր տրանշի ծավալի և անվանական արժեքի
Արժեկտրոնը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Շրջանառության ժամկետը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեկտրոնների վճարման հաճախականությունը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

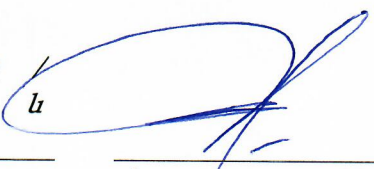
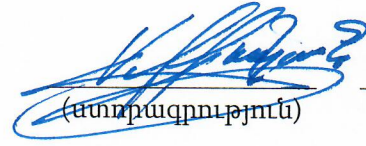
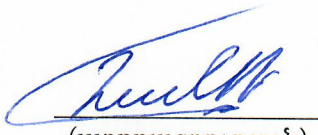

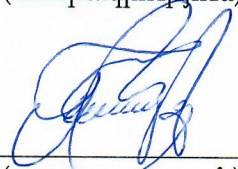
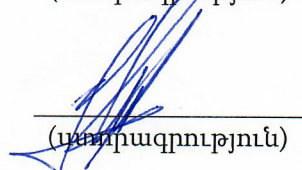
		Էջ
	ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	4
Բաժին 1.	ԱՍՓՈՓԱԹԵՐԹ	6
1	Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ	6
2	Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը	10
3	Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները	12
4	Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ	12
5	Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը	12
6	Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ	14
7	Առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները	14
8	Պարտատոմսերի առաջարկի և դրանց առևտրին թույլտվության համառոտ նկարագիրը	15
9	Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ	16
Բաժին 2.	ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	17
1	Ռիսկային գործոններ	17
2	Հիմնական տեղեկատվություն	18
3	Տեղեկատվություն կապված առաջարկվող (կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրվող) պարտատոմսերի հետ	19
4	Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	26
5	Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	31
6	Լրացուցիչ տեղեկատվություն	32
Բաժին 3.	ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	33
1	Անկախ աուդիտորները	33
2	Ռիսկային գործոններ	33
3	Տեղեկատվություն Բանկի մասին	37
4	Բիզնեսի նկարագիրը	45
5	Բանկի խմբի կառուցվածքը	54
6	Զարգացման վերջին միտումները	54
7	Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը	56
8	Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	57
9	Հսկող անձինք	71
10	Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	71
11	Էական պայմանագրերը	72
12	Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը	73
13	Այլ տեղեկատվություն	73
14	Հավելվածներ	74
14.1	Հավելված 1. Թողարկման վերջնական պայմաններ	74
14.2	Հավելված 2. <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ /իրավաբանական անձ /	80
14.3	Հավելված 3. <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ /ֆիզ. անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր/	82
14.4	Հավելված 4. Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը	84
14.5	Հավելված 5. Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևեր	85
14.6	Հավելված 6. Ֆինանսական հաշվետվություններ	86

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ծրագրային ազդագրի բովանդակությունը:

Ստորագրող անձինք՝

<u>Սարիբեկ Սուքիասյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի նախագահ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Արամ Խաչատրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Փոքր մասնակցություն ունեցող բաժնետերերի ներկայացուցիչ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	 (ամսաթիվ)
<u>Ռուբեն Հայրապետյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Լուիզա Պետրոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ / Խորհրդի քարտուղար</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Հրանտ Սուվարյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Պեր Տիշեր</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	 (ամսաթիվ)
<u>Արտակ Առաքելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի / Գործադիր տնօրենի ժ/պ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Ռուբեն Բաղայան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի գործառնական գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Օնիկ Զիչյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)

<u>Աստղիկ Մանրիկյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Արփինե Փիլոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Արտաշես Հարությունյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալի / Գործադիր տնօրենի տեղակալի-Գանձապետի ժ/պ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Նոնա Գալստյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամի / Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետի-Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Հայկ Ավետիսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ / Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Վրեժ Ջհանգիրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ / Իրավաբանական վարչության պետ</u> (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում են՝

<u>Արտակ Առաքելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի / Գործադիր տնօրենի ժ/պ</u> (պաշտոն)		 (ստորագրություն)	<u>23.06.23թ.</u> (ամսաթիվ)
---	---	--	---	--------------------------------

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը դիտվում է որպես Ծրագրային ազդագրի ներածական համառոտ նկարագրություն, և առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ծրագրային ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ծրագրային ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ծրագրային ազդագիրը և ծրագրային ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գլխավոր գրասենյակում և մասնաձյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ Բանկի ինտերնետային էջում՝ www.aeb.am:

1. Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

1.1. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

անգլերեն՝ «ARMENIAN ECONOMY DEVELOPMENT BANK» OPEN JOINT STOCK COMPANY

ռուսերեն՝ «БАНК РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АРМЕНИИ» ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

անգլերեն՝ «ARMECONOMBANK» OJSC

ռուսերեն՝ «АРМЭКОНОМБАНК» ОАО

1.2. Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետիրական ընկերություն:

1.3. Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

1.4. Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1,

1.5. Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910

ֆաքս (+374 10) 538 904

էլ. փոստ bank@aeb.am

ինտերնետային կայք www.aeb.am

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

1.6. Բանկին առնչվող և պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապվել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ «<Դիլինգ կենտրոն>> վարչության պետ Ա. Ամիրյանի կամ նույն վարչության Արժեթղթերով գործառնությունների բաժնի որևէ աշխատակցի հետ հետևյալ հեռախոսահամարով (+374 10) 510 909:

1.7. Թողարկողի համառոտ պատմությունը.

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական հանրապետական բանկ) Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նստի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ Թիվ 1/35)՝ ստանալով Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՍԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի «B» հարթակում:

2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ու Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎՋԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎՋԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կազմել է 25%+1 բաժնետոմս:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին ՎՋԵԲ-ը, Սուքիասյան եղբայրները եւ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎՋԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին միացնելու նպատակով:

2016թ. ՀՀ ԿԲ որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. Դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով:

2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 ՀՀ դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160,700 ՀՀ դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,200 ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 3,000 ՀՀ դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 ՀՀ դրամից դառնալով 10,400 ՀՀ դրամ:

2019թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,369,000.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,635,343,200 դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը

բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ B1/NP, հեռանկարը՝ կայուն:

2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ:

2021թ. արդյունավետ էր միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ համագործակցության առումով. ընդլայնվեցին գործող ծրագրերը և ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում: Այսպես. Բանկը Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ փետրվար ամսին ստորագրեց մոտ 12.0 մլն ԱՄՆ դոլար գումարի չափով վարկային պայմանագրեր որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ ս/թ ապրիլ ամսին ստորագրեց 1.5 մլն ԱՄՆ դոլար գումարին համարժեք ՀՀ դրամ գումարի չափով վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Symbiotics S.A. շվեյցարական ներդրումային ընկերության կառավարման ներքո գտնվող Global Impact Investments Sàrl Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսության ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության պայմանագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի միջև կնքվեց 5.0 միլիոն Եվրոյին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկություններում էներգաարդյունավետ ծրագրերի իրականացմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Proparco Ֆրանսիայի զարգացման գործակալության միջև կնքվեց 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ու վերականգնվող էներգիայի և էներգաարդյունավետ կանաչ ծրագրերի իրականացմանը:

2021թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 151,892.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 26,107,555,200 դրամ:

2022թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 1,079,228.8 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.12.2022թ. դրությամբ կազմել է 27,186,784,000 դրամ:

2023թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 534,716.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.03.2023թ. դրությամբ կազմել է 27,186,784,000 դրամ: 2023 թվականի փետրվարի 1-ին «Fitch Ratings»-ը Բանկին շնորհել է շնորհել է «B» երկարաժամկետ արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշ (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշ (VR), իսկ փետրվարի 22-ին բարելավել է Բանկի վարկանշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer Default Rating (IDR)): Իրականացվել է բանկի սովորական բաժնետոմսերի բաժանում՝ 1 բաժնետոմսը 5 բաժնետոմս համամասնությամբ (համապատասխանաբար անվանական արժեքը 10,400 դրամից դարձել է 2,080 դրամ):

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

1.8. Բանկի ռազմավարությունը

Բանկի ռազմավարական թիրախը՝ որպես ունիվերսալ կառույց շարունակական զարգացման ապահովումն է՝ մատուցելով հաճախորդներին միջազգային չափանիշներին համապատասխան բանկային ծառայություններ, ապահովելով Բանկի հաճախորդների եւ բաժնետերերի շահերի պաշտպանվածությունը:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ՄՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաեւ միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

Բանկի ռազմավարության հիմնական խնդիրները բխում են բանկի ֆինանսական քաղաքականության գլխավոր խնդիրներից՝ պահպանել եւ ավելացնել բանկի ընդհանուր կապիտալը, ապահովել բանկի կայուն իրացվելիությունը, արդյունավետ կառավարելով բանկի ֆինանսական միջոցները, ապահովել եկամուտների այնպիսի մակարդակ, որը թույլ կտա ոչ միայն փոխհատուցել անհրաժեշտ ծախսերը, այլ նաեւ ձեռավորել բավարար պահուստներ՝ լուծելով բանկի կապիտալիզացիայի խնդիրները:

Բանկն իր առաքելությունը տեսնում է որպես միջազգային չափանիշներով ռիսկերի կառավարման գործուն համակարգով, առաջընթաց տեխնոլոգիաներով զարգացող, օրինապաշտ, թափանցիկ կառույցի զարգացում, որը իր գործունեությամբ նպաստում է ոչ միայն ՀՀ բանկային համակարգի կայունությանը, այլեւ երկրի տնտեսության զարգացմանը:

1.9. Բանկի կանոնադրական կապիտալը

Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի չափը կազմում է 27,186,784,000 ՀՀ դրամ, որը ներառում է 10,008,550 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2,080 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա սովորական բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 10,000,000 (երկու միլիոն) սովորական բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 2,080 (երկու հազար ութանասուն) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 228,479 (երկու հարյուր քսանութ հազար չորս հարյուր յոթանասունինը) հատ հաստատագրված շահութաբաժնով արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 15,000 (տասնհինգ հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, յուրաքանչյուրի լուծարային արժեքը անվանական արժեքի չափով, յուրաքանչյուրի համար դրա անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով:

30.04.2023թ. դրությամբ բաժնետերերի կողմից վճարված է կանոնադրական կապիտալի 100%-ը:

30.04.2023թ. դրությամբ Բանկի բաժնետոմսերի սեփականատերերի քանակը կազմում է 6,278 բաժնետեր:

1.10. Բանկի բիզնեսի նկարագիրը (մատուցված ծառայությունները)

Համաձայն Բանկի կանոնադրության.

Բանկը կարող է իրականացնել ՀՀ օրենքներով եւ այլ իրավական ակտերով սահմանված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները:

31.12.21թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 13 բանկերում:

Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին՝ «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Unistream», «Golden Money Transfer» և «MoneyTun» համակարգերով՝ իր հաճախորդին տալով ընտրության լայն հնարավորություն:

1.11. Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը ներկայացվում է Հավելված 4-ում.

Ծրագրային ազդագրի նեկայացման պահի դրությամբ Բանկն ունի 53 մասնաձյուղ, որոնցից 52-ը՝ ՀՀ տարածքում և 1-ը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

1.12. Բանկի տրամադրության տակ եղած ակտիվների համարժեքությունը և պիտանելիությունը.

հազ. դրամ

№	Ցուցանիշի անվանումը	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
1	Ակտիվներ, այդ թվում՝	409,339,718	359,864,111	320,789,927
2	Եկամտաբեր ակտիվներ	324,622,170	281,025,373	291,071,716
3	Հաճախորդներին տրված վարկեր	259,413,495	220,889,139	193,337,215
4	Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,448,364	9,497,133	13,755,753
5	Ներդրումային արժեթղթեր	47,378,854	42,807,297	44,217,042
6	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	69,081,631	63,399,890	42,572,757
7	Կանխիկ դրամական միջոցներ	15,308,984	14,481,483	13,003,189
8	Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	67	5,053	16,538
9	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,381,390	7,826,751	10,175,600
10	Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը (%)	79.30%	78.09%	90.74%

Արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում (Ծանոթագրություն 16 Հաճախորդներին տրված վարկեր):

2. Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

2.1. Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով:

Համաձայն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկերի տեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- վարկային ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ
 - ✓ տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ,

- ✓ արտարժույթային ռիսկ,
- ✓ գնային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- գործառնական ռիսկ,
- Հեղինակության ռիսկ,
- Վարակի ռիսկ,
- Ռազմավարական ռիսկ,
- Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկ,
- Երկրի ընդհանուր և տնտեսական միջավայրի ռիսկ:

Բանկին առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3-ի («Պարտատոմսեր թողարկողի մասին տեղեկատվություն») 2-րդ կետում («Ռիսկային գործոններ»):

2.2. Պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ծրագրային ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ծրագրային ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառնիչ չէ, և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը, և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում պարտատոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով, որի արդյունքում, պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը՝ հանգեցնելով դրանց գնի անկմանը: Ներդրողը կարող է շուկայական տվյալ իրավիճակում առկա պարտատոմսերի ցածր իրացվելիության պատճառով հնարավորություն չունենալ վաճառելու պարտատոմսերը առանց էական կորուստների կամ ընդհանրապես հնարավորություն չունենալ դրանք վաճառելու:

բ) Արտարժույթային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որոնք կարող են էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Առաջին տրանջի պարտատոմսերը գնանշվելու և վճարվելու են ԱՄՆ դոլարով, իսկ երկրորդ տրանջի պարտատոմսերը՝ ՀՀ դրամով, ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ պարտատոմսերը պարունակում են զգալի արտարժույթային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն, անուղղակիորեն ազդում է պարտատոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի պարտատոմսերի գրավչության և գնի վրա:

ե) Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատուներ ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

զ) Վարկանիշի փոփոխության ռիսկ: Այլ հավասար պայմաններում պարտատուի գինը սովորաբար ուղղակի կախվածության մեջ է գտնվում Թողարկողի վարկային ռիսկը նկարագրող վարկանիշից/վարկանիշներից: Վարկանիշի իջեցման արդյունքում սովորաբար պարտատուի գինն ընկնում է կամ նույն է, որ պարտատուի եկամտաբերության աճի վերաբերյալ սպասումներ են ձևավորվում:

3. Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է համաձայն Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հեռանկարային զարգացման ծրագրերի՝ դրանցում սահմանված նպատակների, սկզբունքների, գործունեության հիմնական ուղղությունների և խնդիրների լուծման ուղիների:

Բանկի՝ որպես կայացած և հեռանկարային ֆինանսական կառույցի, գնահատականը պետք է համարել նաև ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագրի ստացման փաստը, որը մեծ հեռանկարներ է բացում բանկի միջազգային ճանաչման, միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության էլ ավելի խորացման և բանկի հետագա զարգացման տեսանկյունից:

Բանկի ֆինանսական վիճակի 2019-2021թթ. փոփոխության միտումները ներկայացված են սույն ամփոփաթեթրի 1-ին կետի 1.12 ենթակետում և 9-րդ կետում:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

Հիմնական ցուցանիշների գծով 2021թ. ընթացքում՝ (մինչև Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրը) Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել և Բանկը պահպանում է ակտիվների և այլ հիմնական ցուցանիշների աճի միտումները:

Գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են, դատական հայցեր, որոնք էական ազդեցություն են ունեցել կամ ունենալու Բանկի ֆինանսական վիճակի և շահութաբերության վրա առկա չեն, կազմակերպական էական փոփոխություններ չեն սպասվում:

4. Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ

Բանկի 2020թ.-ի, 2021թ.-ի և 2022թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ

Տնօրեն/բաժնետեր՝ Արմեն Հովհաննիսյան

ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գ. Լուսավորիչ փ. 9, «Երևան պլազա» բիզնես-կենտրոն, հեռ. +374(10) 50-09-64, www.grantthornton.am:

5. Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը

5.1. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները.

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով (այսուհետ՝ Ընդհանուր ժողով), որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
- Բանկի խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ), որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
- Բանկի վարչությունը (այսուհետ՝ Վարչություն):

Բանկի խորհուրդը կազմված է վեց անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	գրադեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Սարիբեկ Սուքիասյան	Խորհրդի նախագահ	32 տարի
2	Արամ Խաչատրյան	Փոքր բաժնետերերի ներկայացուցիչ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ	17 տարի
3	Ռուբեն Հայրապետյան	Խորհրդի անդամ	21 տարի
4	Լուիզա Պետրոսյան	Խորհրդի անդամ, խորհրդի քարտուղար	18 տարի
5	Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	33 տարի
6	Հրանտ Սուվարյան	Խորհրդի անդամ	42 տարի

Բանկի վարչությունը կազմված է 9 անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	գրադեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Արտակ Առաքելյան	Վարչության նախագահի/ Գործադիր տնօրենի ժ/պ	18 տարի
2	Ռուբեն Բադալյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի գործառնական գծով տեղակալ	20 տարի
3	Օնիկ Զիչյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ	21 տարի
4	Արտաշես Հարությունյան	Վարչության նախագահի տեղակալի/ Գործադիր տնօրենի տեղակալի- Գանձապետի ժ/պ	16 տարի
5	Աստղիկ Մանրիկյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ	17 տարի
6	Արփինե Փիլոսյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ	16 տարի
7	Նոնա Գալստյան	Վարչության անդամի/ Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետի- Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ	19 տարի
8	Հայկ Ավետիսյան	Վարչության անդամ, Ռեզիդենտության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ	18 տարի
9	Վրեժ Զհանգիրյան	Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ	16 տարի

5.2. Բանկի աշխատակիցները.

Բանկի աշխատակիցների ընդհանուր թիվը 31.12.2022թ. դրությամբ կազմում է 939 աշխատակից:

5.3. Բանկի խոշոր բաժնետերերը.

№	ազգանունը, անունը, հայրանունը	մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում	մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում
1	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	31.71%	49.91%
2	Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	15.08%	23.55%
3	Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.73%	18.84%

6. Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ի կողմից մինչ այժմ թողարկվել և տեղաբաշխվել է 10,008,550 (տասը միլիոն ութ հազար հինգ հարյուր հիսուն) հատ հասարակ բաժնետոմս՝ յուրաքանչյուրը 2,080 (երկու հազար ութսուն) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, որոնք էլ ձևավորում են բանկի կանոնադրական կապիտալը: Թողարկված հասարակ բաժնետոմսերը շրջանառվում են <<Հայաստանի ֆոնդային բորսա>> ԲԲԸ-ում և ցուցակված են B ցուցակում:

Բանկի կողմից նախկինում թողարկված պարտատոմսերի վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են ստորև.

ISIN	Արժույթ	Թողարկման Ծավալ	Թողարկման ամսաթիվ	Մարման ամսաթիվ	Արժեկտր. եկամտ.	Շուկա ստեղծող	Բորսայի ցուցակ
AMHEZBB22ER6	AMD	100,000,000	29/09/2017	29/12/2019	12.00%	ԱՐՄԲԲՈԿ ԲԲԸ	Cbond
AMHEZBB23ER4	USD	2,000,000	29/09/2017	29/12/2019	5.75%	ԱՐՄԲԲՈԿ ԲԲԸ	Bbond
AMHEZBB24ER2	USD	2,000,000	25/04/2018	25/07/2020	5.00%	ԱՐՄԲԲՈԿ ԲԲԸ	Bbond
AMHEZBB25ER9	USD	2,100,000	29/01/2019	29/01/2022	5.25%	ԱՐՄԲԲՈԿ ԲԲԸ	Bbond
AMHEZBB26ER7	USD	3,000,000	03/05/2019	03/05/2022	5.50%	ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB27ER5	AMD	1,000,000,000	03/05/2019	03/05/2022	10.25%	ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB28ER3	AMD	1,500,000,000	03/09/2020	03/09/2023	9.75%	ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB29ER1	USD	2,200,000	03/09/2020	03/09/2023	5.00%	ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB2AER9	AMD	1,500,000,000	04/05/2022	04/05/2025	10.50%	ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB2BER7	USD	5,000,000	04/05/2022	04/05/2025	5.25%	ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB2CER5	AMD	1,000,000,000	03/10/2022	03/10/2025	11.00%	ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB2DER3	USD	7,500,000	03/10/2022	03/10/2025	5.00%	ԱՅԴԻ ԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond

7. Առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները.

Թողարկվող պարտատոմսերն անվանական, ոչ փաստաթղթային, արժեկտրոնային, միջնաժամկետ պարտատոմսեր են և կարող են տեղաբաշխվեն մեկից ավելի տրանշով:

Թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում և մարվում են՝ ԱՄՆ դոլարով թողարկվածները՝ ԱՄՆ դոլարով, ՀՀ դրամով թողարկվածները՝ ՀՀ դրամով: ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարումը կատարվում է ԱՄՆ դոլարով, իսկ ՀՀ դրամով թողարկված պարտատոմսերինը՝ ՀՀ դրամով:

Արժեթղթի տեսակը՝	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթի ձևը՝	Ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ԱՄՆ դոլարով, 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ՀՀ դրամով
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ծավալը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման քանակը՝	Համապատասխան յուրաքանչյուր տրանշի ծավալի և անվանական արժեքի
Արժեկտրոնը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Շրջանառության ժամկետը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեկտրոնների ճարման հաճախականությունը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am տեղաբաշխումից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ:

Պարտատոմսերի վերջին տրանշի տեղաբաշխումն ավարտվում է ոչ ուշ, քան ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ծրագրային ազդագիրը հաստատելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Պարտատոմսերի վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

Միջոցների օգտագործման նախատեսվող ուղիները՝ Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված միջոցները հիմնականում ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը:

Նպատակը՝ Բանկն այս թողարկմամբ նպատակ ունի հասնելու հաշվեկշռի պասիվային մասի կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը, հնարավոր ավանդատուների բազայի ընդլայնմանը և տարատեսականացմանը (դիվերսիֆիկացիա):

8. Պարտատոմսերի առաջարկի և դրանց առևտրին թույլտվության համառոտ նկարագիրը

Թողարկողի պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի իրականացվելու:

Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխումը սկսելու և ավարտելու օրը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն համապատասխան պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը, պատշաճ կերպով ներկայացնեն Բանկ և կատարեն համապատասխան

վճարում, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելը: Պարտատոմսերը տեղաբաշխումից հետո նախատեսվում են ներկայացվել ցուցակման <<Հայաստանի ֆոնդային բորսա>> ԲԲԸ-ում և ունենալ շուկա ստեղծող:

9. Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ

հազ. դրամ

№	Ցուցանիշի անվանումը	2022	2021	2020
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	7,111,817	2,956,439	4,796,542
	Մեփական կապիտալի միջին մեծություն*	46,714,026	43,230,620	42,356,590
	Մեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	15.22%	6.84%	11.32%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	7,111,817	2,956,439	4,796,542
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	388,162,508	337,640,804	301,919,058
	Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	1.83%	0.88%	1.59%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	7,111,817	2,956,439	4,796,542
	Գործառնական եկամուտ	20,791,499	16,229,746	18,743,905
	Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	34.21%	18.22%	25.59%
	Գործառնական եկամուտ	20,791,499	16,229,746	18,743,905
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	388,162,508	337,640,804	301,919,058
	Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	5.36%	4.81%	6.21%
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	388,162,508	337,640,804	301,919,058
	Մեփական կապիտալի միջին մեծություն*	46,714,026	43,230,620	42,356,590
	Մեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	8.31	7.81	7.13
	Զուտ տոկոսային եկամուտ	12,871,216	11,730,780	12,800,801
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	309,765,059	267,437,814	247,363,366
	Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)	4.16%	4.39%	5.17%
	Տոկոսային եկամուտ	32,690,014	27,099,448	25,846,673
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն*	309,765,059	267,437,814	247,363,366
	Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն	10.55%	10.13%	10.45%
	Տոկոսային ծախսեր	19,818,798	15,368,668	13,045,872
	Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր*	337,462,197	290,684,518	254,283,672
	Ծախսատարություն այն	5.87%	5.29%	5.13%

	պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր			
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	7,111,817	2,956,439	4,796,542
	Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	1,941,258	1,894,937	1,881,995
	Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	3.66	1.56	2.55
	Մաքրեղ	4.68%	4.85%	5.32%

*միջին եռամսյակային

Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը ներկայացված են հավելված 5-ում:

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՌԻՍԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

Պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ծրագրային ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ծրագրային ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառնիչ չէ, և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը, և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Բանկը կձեռնարկի բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները, որպեսզի նվազեցնի ստորև նշված ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը: Այնուամենայնիվ, քանի որ շատ դեպքերում նշված ռիսկային գործոնները Բանկի հսկողությունից դուրս են, ապա այս ցուցակով չսահմանափակվող ռիսկերի բացասական ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով ձեռնարկված միջոցառումների արդյունավետությունը չի երաշխավորվում Բանկի կողմից:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում պարտատոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը, Բանկի եկամուտների կրճատմանը և ծախսերի ավելացմանը, ինչն էլ իր հերթին կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի գների իջեցմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Թողարկողը պարտատոմսերի իրացվելիության բարձրացման համար վերջիններիս նախատեսում է օժտել որոշակի ներդրումային որակներով (պարբերական արժեկտրոնային վճարումներ, մրցակցային եկամտաբերություն, ցուցակում և առևտրին թույլտվություն կարգավորվող շուկայում, ինչպես նաև շուկա ստեղծող ընկերության կամ ընկերությունների հետ համապատասխան պայմանագրի կնքման բանակցությունների վարում): Այնուամենայնիվ, Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերը դրանց շրջանառության ժամկետի ընթացքում ելնելով տնտեսական միջավայրի բացասական փոփոխություններից և/կամ ֆինանսական շուկայի անբարենպաստ

միտումներից ներդրողները ցանկացած պահի կարող են իրացնել կամ ձեռք բերել երկրորդային շուկայում (կարգավորվող շուկայում) իրենց համար ֆինանսապես շահավետ գնով:

բ) Արտարժույթային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որը կարող է էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Պարտատոմսերի մի մասը գնանշվելու և վճարվելու են ԱՄՆ դոլարով, իսկ մյուս մասը՝ ՀՀ դրամով ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ պարտատոմսերը պարունակում են զգալի արտարժույթային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն անուղղակիորեն ազդում է պարտատոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի պարտատոմսերի գրավչության և գնի վրա:

ե) Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

զ) Վարկանիշի փոփոխության ռիսկ: Այլ հավասար պայմաններում պարտատոմսի գինը սովորաբար ուղղակի կախվածության մեջ է գտնվում Թողարկողի վարկային ռիսկը նկարագրող վարկանիշից/վարկանիշներից: Վարկանիշի իջեցման արդյունքում սովորաբար պարտատոմսի գինն ընկնում է կամ նույն է, որ պարտատոմսի եկամտաբերության աճի վերաբերյալ սպասումներ են ձևավորվում: 2023 թվականի փետրվարի 1-ին «Fitch Ratings»-ը Բանկին շնորհել է շնորհել է «B» երկարաժամկետ արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշ (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշ (VR), իսկ փետրվարի 22-ին բարելավել է Բանկի վարկանիշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer Default Rating (IDR)):

2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2.1. Առաջարկի նպատակը և ներգրավվող միջոցների օգտագործումը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է ՀՀ արժեթղթերի շուկայում միջոցների ներգրավմամբ՝ բարձրացնել բանկի, որպես ֆինանսական կառույցի, գործունեության արդյունավետությունը, սուր մրցակցության պայմաններում առկա մարտահրավերներին դիմակայման և մրցունակության բարձրացման հնարավորությունները, միևնույն ժամանակ Բանկն այս թողարկմամբ նպատակ ունի հասնելու հաշվեկշռի պասիվային մասի կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը, հնարավոր ավանդատուների բազայի ընդլայնմանը և տարատեսականացմանը (դիվերսիֆիկացիա): Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցները հիմնականում ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը:

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՊԿԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԵՏ

ա. Արժեթղթերի տեսակը և դասը, ներառյալ արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր (առկայության դեպքում).

Թողարկվող պարտատոմսերն անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր են, անբաժանելի են և փոխարկելի չեն: Թողարկվող պարտատոմսերը դեռևս չունեն տարբերակիչ ծածկագիր:

բ. Երկիրը, որի օրենսդրության համաձայն են թողարկվել տվյալ արժեթղթերը,

Պարտատոմսերը թողարկվելու են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, և դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

գ. Արժեթղթերի ձևը (փաստաթղթային կամ ոչ փաստաթղթային): Ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի դեպքում պետք է նշել այն իրավաբանական անձի անվանումը, որը վարում է այդ ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի ռեեստրը.

Ոչ փաստաթղթային, «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերություն (ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան 26/1, Էրեբունի Պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ, հեռ.՝ +(374) 60 69 55 55), «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատոր՝ «ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ» ԲԲԸ (ՀՀ, ք. Երևան 0018, Տիգրան Մեծի 32/1, հեռ.՝ +(374) 11 59 00 00):

դ. Մեկ արժեթղթի անվանական արժեքը և քանակը (առկայության դեպքում).

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, քանակը՝ 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում և 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, քանակը՝ 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ՝ ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում:

ե. Թողարկման արժույթը՝ Պարտատոմսերը թողարկվում են ԱՄՆ դոլարով և ՀՀ դրամով՝ համաձայն սույն Ծրագրային ազդագրով սահմանված ծավալների:

զ. Պարտատոմսերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն

Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 31-ի՝ սնանկ ճանաչված բանկի լուծարման դեպքում Բանկի պարտավորությունները մարվում են լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

ա) առաջին՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից սույն օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում.

բ) երկրորդ՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և Կենտրոնական բանկի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի.

գ) երրորդ՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց Հայաստանի Հանրապետության դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 16 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժույթային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ 7 միլիոն դրամի համարժեք չափով: Մեկ անձի՝ բանկում մեկից ավելի ավանդներ (հաշիվներ) ունենալու դեպքում նրա բոլոր ավանդները միավորվում են, և դրանց հանրագումարը համարվում է մեկ ավանդ, իսկ ապահովագրական

ընկերությունների լուծարման դեպքում՝ կյանքի ապահովագրական պայմանագրերից բխող պահանջները, եթե ապահովագրական ընկերությունն իրականացնում է կյանքի ապահովագրություն, և ոչ կյանքի ապահովագրական պայմանագրերից բխող պահանջները, եթե ապահովագրական ընկերությունն իրականացնում է ոչ կյանքի ապահովագրություն:

դ) չորրորդ՝ բանկի այլ պարտավորությունները, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների:

ե) հինգերորդ՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները:

ե.1) վեցերորդ՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները:

զ) յոթերորդ՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

Բանկի սնանկ ճանաչվելու դեպքում պարտատերերին վճարումները կատարվում են “Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին” ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված հերթականությամբ, որի համաձայն բանկի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի պահանջները բավարարվում են 4-րդ հերթին, բացառությամբ “Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին” ՀՀ օրենքի իմաստով ավանդ հանդիսացող ներդրումներից, որոնք հատուցվում են 3-րդ հերթին: Ընդ որում, յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարելուց հետո: Պարտատոմսերի սեփականատերերը կարող են օգտվել օրենքով և իրավական ակտերով սահմանված այլ իրավունքներից:

Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին ՀՀ օրենքի և նույն օրենքի հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի իմաստով բանկի թողարկած անվանական արժեթղթերով, տվյալ դեպքում՝ Պարտատոմսերով, ֆիզիկական անձանցից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատերերից), ներգրավված դրամական միջոցները համարվում են բանկային ավանդ, որոնց հատուցումը երաշխավորված է նույն օրենքով սահմանված կարգով և պայմաններով, հետևյալ չափերով՝

- եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային Պարտատոմսեր, ապա երաշխավորված դրամական միջոցների չափը տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամ է,
- եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժույթային Պարտատոմսեր, ապա երաշխավորված դրամական միջոցների չափը յոթ միլիոն ՀՀ դրամ է,
- եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային Պարտատոմսեր, և դրամային Պարտատոմսերի գումարը յոթ միլիոն ՀՀ դրամից ավելի է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային Պարտատոմսերի գումարը՝ մինչև տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամով,
- եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային Պարտատոմսեր, և նրա դրամային Պարտատոմսերի գումարը պակաս է յոթ միլիոն ՀՀ դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային Պարտատոմսերի գումարն ամբողջությամբ և արտարժույթային Պարտատոմսերի գումարը՝ յոթ միլիոն դրամի և հատուցված դրամային Պարտատոմսերի տարբերության չափով:

Ներդրողի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր դրամային ավանդները, ներառյալ՝ Պարտատոմսերում ներդրումները համարվում են մեկ ավանդ, բացառությամբ չերաշխավորված ավանդների և ավանդատուի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր արտարժույթային ավանդները համարվում են մեկ ավանդ, բացառությամբ չերաշխավորված ավանդների:

Երաշխավորված ավանդի հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկելիս առաջին հերթին հաշվարկվում են դրամային ավանդները, իսկ երկրորդ հերթին՝ արտարժույթային ավանդները: Երաշխավորված ավանդների հատուցման դեպք (այսուհետ՝ հատուցման դեպք) է համարվում «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բանկին անվճարունակ ճանաչելը և ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ բանկի կողմից օրենքով և պայմանագրերով սահմանված ժամկետներում ավանդները վերադարձնելն ի վիճակի չլինելու փաստը հաստատելը կամ «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բանկին սնանկ ճանաչելը (այսուհետ՝ բոլոր դեպքերի համար՝ անվճարունակ բանկ): Պարտատոմսերի վերադասակարգում կարող է տեղի ունենալ նոր արժեթղթերի թողարկման դեպքում, եթե դրանք համարվելու են վերադաս, այն էլ միայն այն մասով, որը չի վերաբերվում ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին:

Է) Արժեթղթերից բխող իրավունքները

Պարտատոմսերի թողարկման մասին որոշմամբ սահմանվել են պարտատոմսերից բխող հետևյալ իրավունքները՝

1) ստանալ պարտատոմսերով նախատեսված արժեկտրոնային եկամուտները և մարման գումարը՝ ըստ Ծրագրային ազդագրով սահմանված կարգի: Արժեկտրոնային եկամտի ստացման և շրջանառության ժամկետի վերջում պարտատոմսերի մարման գումարի ստացման իրավունքի իրականացման համար ներդրողներից լրացուցիչ գործողությունների կատարում չի պահանջվում և արժեկտրոնային եկամուտը/պարտատոմսի մարման գումարը փոխանցվում է ներդրողի բանկային հաշվին Թողարկողի կողմից,

2) Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի արժեկտրոնները և/կամ մարման գումարը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում ձեռնարկել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող իր պահանջների բավարարման ուղղությամբ օրենքով թույլատրվող գործողություններ,

3) գրավադրել պարտատոմսերն օրենքով սահմանված կարգով,

4) իր ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը ֆոնդային բորսայում (ցուցակված և առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում) կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից (ֆոնդային բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր, բացառություն են կազմում.

- ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները, դրանք ՀՀ ԿԲ և ֆին. շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներն են,
- թողարկողի կողմից իր թողարկած արժեթղթերի հետզման կամ ձեռքբերման գործարքները,

Միաժամանակ պարտատոմսի սեփականատերը պարտավոր է պարտատոմսերի թողարկման պայմաններով սահմանված ժամկետներում իրականացնել պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարների փոխանցում համապատասխան բանկային հաշվին, կատարել պարտատոմսերի ձեռքբերումից, օտարումից և այլ գործողություններից

ծագող դրամային և ոչ դրամային ցանկացած պարտավորություն, ինչպես նաև կրել օրենքով նախատեսված այլ պարտականություններ:

ը) Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պայմանները

Պարտատոմսերի դիմաց հաշվարկվելու և վճարվելու է արժեկտրոնային անվանական եկամուտ, որը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային անվանական եկամտի վճարման պարբերականությունը ևս ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամուտը ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում հաշվարկվելու և ներդրողներին վճարվելու է ՀՀ դրամով, իսկ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում՝ ԱՄՆ դոլարով: Արժեկտրոնները պարտատոմսերի սեփականատերերին և/կամ անվանատերերին վճարվելու (մարվելու) են արժեկտրոնների հաշվարկման օրը: Եթե հաշվարկման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնի վճարման (մարման) օր է համարվում դրան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Արժեկտրոնները (տոկոսագումարները) ստանալու իրավունք ունեն պարտատոմսերի արժեկտրոնների հաշվարկման օրվան նախորդող օրը պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի փակման դրությամբ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձինք (սեփականատերերը կամ անվանատերերը): Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը փակվելու է պարտատոմսերի հերթական արժեկտրոնների հաշվարկման օրվան նախորդող օրվա ժամը 18:00-ին, այսինքն՝ նշված ժամից հետո ռեեստրում գրանցված սեփականատերերը/անվանատերերը չեն կարող ունենալ նախորդող արժեկտրոնային ժամանակաշրջանի համար (նախորդ եռամսյակ) վճարվող արժեկտրոնի ստացման իրավունք:

Թողարկողը արժեկտրոնների մարման (վճարման) օրը պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրի հիման վրա պատրաստում է տեղեկանք պարտատոմսերի արժեկտրոնների գումարներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց (սեփականատերեր կամ անվանատերեր) վերաբերյալ՝ ներառյալ արժեկտրոնների գումարի փոխանցման համար անհրաժեշտ տվյալները: Արժեկտրոնային վճարումների համար նախատեսվող գումարներն անվանատերերին և/կամ սեփականատերերին վճարվում են՝ ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում մինչև 10 ՀՀ դրամ ճշտությամբ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում 1 ԱՄՆ ցենտ ճշտությամբ (ընդ որում կլորացումը իրականացվում է թվաբանական կլորացման կանոններին համաձայն):

Արժեկտրոնի գումարները վճարվելու են անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:

Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների ճիշտ չլինելու դեպքում Բանկը հարցում է ուղարկում ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիա բանկային հաշվեհամարը ճշտելու և համապատասխան փոխանցում իրականացնելու համար: Ռեեստրում ճիշտ հաշվեհամարի բացակայության դեպքում վճարումը իրականացվում է ներդրողին առձեռն՝ Բանկի գլխամասային գրասենյակում:

Տեղաբաշխման ավարտից հետո երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում Բանկի ինտերնետային կայքում www.aeb.am, կիրառարկվի նաև տեղաբաշխվող պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարման, ինչպես նաև պարտատոմսերի մարման ժամանակացույցը հստակ ամսաթվերով:

Յուրաքանչյուր պարտատոմսի գծով արժեկտրոնի կուտակումն իրականացվելու է հետևյալ բանաձևով՝

որտեղ՝

AI – կուտակված արժեկտրոնային եկամուտն է,

FV – մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքն է,

C – տարեկան արժեկտրոնային անվանական տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով,

k – մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է, հաճախականությունը, Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը թողարկողի պարտատոմսերի համար համարվում է Actual/Actual-ը,

ընդ որում՝

DCS – գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում [D2M2Y2 - D1M1Y1];

DCC – արժեկտրոնային փուլի օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում [D3M3Y3 - D1M1Y1];

D1M1Y1 – գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/ արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է;

D2M2Y2 – գործարքի կատարման ամսաթիվն է;

D3M3Y3 – գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:

թ. Արժեթղթերի մարման ժամկետը և արժեքը:

Պարտատոմսերի մարման օրը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը փակվում է պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը՝ ժամը 18:00-ին, այսինքն՝ պարտատոմսերի մարման գումարն իրավունք ունեն ստանալ մինչև ռեեստրի փակման պահը պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձինք: Պարտատոմսերը մարվելու են անվանական արժեքով՝ դրամային պարտատոմսերի դեպքում 10,000 ՀՀ դրամ արժեքով, դոլարային պարտատոմսերի դեպքում 100 ԱՄՆ դոլար արժեքով: Պարտատոմսերի մարման գումարները պարտատոմսերի սեփականատերերին/ անվանատերերին վճարվում են պարտատոմսերի մարման օրը, իսկ մարման օրվա ոչ աշխատանքային լինելու դեպքում մարման կատարման օր է հանդիսանում մարման օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը: Պարտատոմսերի մարման գումարները վճարվում են անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով: Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների ճիշտ չլինելու դեպքում Բանկը հարցում է ուղարկում ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիա բանկային հաշվեհամարը ճշտելու և համապատասխան փոխանցում իրականացնելու համար: Ռեեստրում ճիշտ հաշվեհամարի բացակայության դեպքում վճարումը իրականացվում է ներդրողին առձեռն՝ Բանկի գլխամասային գրասենյակում: Պարտատոմսերի մարման դիմաց վճարումները կատարվելու են տվյալ թողարկման արժույթով: Հաշվի առնելով պարտատոմսերի անվանական արժեքի արժույթը և պարտատոմսերի մարման հետ կապված հնարավոր միջբանկային փոխանցումների անհրաժեշտությունը, ներդրողները պետք է նկատի ունենան, որ մարման գումարների փոխանցման (միջբանկային փոխանցումներ) հետ կապված միջնորդավճարների ծախսերը պետք է կատարվեն ներդրողի հաշվին, հետևաբար նման ներդրողները մարման գումարները կստանան պահումներով՝ համապատասխան Բանկում և այլ միջնորդ բանկերում (եթե այդպիսիք կլինեն) գործող սակագների: Թողարկողը

վճարման/մարման հանձնարարագրի(րերի) իրականացման հետ միաժամանակ կտեղեկացնի Դեպոզիտարիային՝ ներկայացնելով համապատասխան հանձնարարական(ներ) պարտատոմսերի մարման վերաբերյալ: Պարտատոմսերի վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

ժ) Արժեթղթերի տարեկան եկամտաբերությունը: Համառոտ նկարագրել նաև դրա հաշվարկման մեթոդը:

Արժեկտրոնի եկամտաբերությունը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից՝ սույն Ծրագրային ազդագրի Բաժին 2-ի, 4-րդ կետի, 3-րդ (Առաջարկի գինը) ենթակետում նշված բանաձևի համաձայն:

ժա. Եթե առաջարկվող արժեթղթերը նոր թողարկում են, ապա իրավասու մարմնի որոշման համառոտ բովանդակությունը այդ նոր թողարկման մասին.

Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման ընթացակարգի վերաբերյալ նախնական որոշումն ընդունվել է Բանկի Խորհրդի կողմից՝ համաձայն թիվ 14/15-11.05.23 որոշման, որոնցով որոշվել է թողարկել և տեղաբաշխել 15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ընդհանուր ծավալով, 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ոչ փաստաթղթային, անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմսեր և 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ոչ փաստաթղթային, անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմսեր:

Խորհրդի որոշմամբ սահմանվել է նաև, որ պարտատոմսերի տեղաբաշխմանը և մարմանը վերաբերող մնացած բոլոր պայմանները համարվում են հաստատված համաձայն պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ կայացված Բանկի Վարչության որոշման, այնքանով, որքանով վերջիններս չեն հակասում օրենսդրությանը և Բանկի Խորհրդի թիվ 14/15-11.05.23 որոշմամբ սահմանված պայմաններին:

Տեղաբաշխման ավարտից հետո պարտատոմսերը նախատեսվում են ցուցակվել <<Հայաստանի ֆոնդային բորսա>> ԲԲԸ-ում և ունենալ շուկա ստեղծող:

ժբ. Արժեթղթերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակումների նկարագրությունը.

ՀՀ օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ և Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման մասին Բանկի խորհրդի որոշմամբ պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ սահմանափակումներ չեն սահմանվում:

Պարտատոմսերի ազատ շրջանառության հետ կապված սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ օրենքով և ենթաօրենսդրական ակտերով սահմանված դեպքերի:

Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում:

Ներդրողները կարող են իրենց ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը ֆոնդային բորսայում (ցուցակված և առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում) կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից դուրս (ֆոնդային բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայից դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր, բացառությամբ են կազմում:

- ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները, դրանք ՀՀ ԿԲ և Ֆին. Շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներն են,
- թողարկողի կողմից իր թողարկված արժեթղթերի հետզնման կամ ձեռքբերման գործարքները:

Ժգ. Արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգի ամբողջական և մանրամասն նկարագիրը.

Կարևոր ծանուցում: Չնայած այն հանգամանքի, որ Թողարկողը, իրականացնելով իր լավագույն ջանքերը եւ առկա գիտելիքները, սույն բաժնում ներկայացնում է արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման մոտեցումները ՀՀ-ում, այնուամենայնիվ Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ ներդրողներն այն չպետք է համարեն հարկային խորհրդատվություն եւ ներդրումներ անելիս հիմնվեն միայն այս բաժնում ներկայացված նյութի վրա: Թողարկողը չի երաշխավորում, որ ներդրողի կողմից Ազդագրի ստացման եւ ծանոթացման պահին հարկային օրենսդրությունը կհամապատասխանի ներկայացվածին, կամ համարժեքորեն կիրառություն կունենա ՀՀ հարկային մարմինների կողմից եւ ցանկացած պարագայում խորհուրդ է տալիս օգտվել մասնագիտացված հարկային խորհրդատվության ծառայություններից: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ սույնով զերծ է մնում ցանկացած ներդրողի հնարավոր պահանջներից կապված հարկային օրենսդրության եւ հարկման մեխանիզմների կիրառման եւ /կամ փոփոխության արդյունքում առաջացած ֆինանսական պահանջների նկատմամբ պատասխանատվությունից:

Ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց համար պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկումը կատարվում է ՀՀ Հարկային օրենսգրքի համաձայն:

Շահութահարկ վճարող են համարվում ՀՀ տարածքում գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքով /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 104/ սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 110/ դրական տարբերությունն է: Ներկայումս շահութահարկի դրույքը կազմում է հարկվող շահույթի 18%: Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի (տոկոսներ, կապիտալի հավելւած) համար կազմում է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Եկամտային հարկ վճարող են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձիք: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է, որպես ֆիզիկական անձի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքով սահմանված համախառն եկամտի /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 141/ և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 147/ դրական տարբերություն: Ֆիզիկական անձանց համար պարտատոմսերից ստացված միայն տոկոսային եկամուտն է ենթակա հարկման, իսկ հարկման դրույքաչափը ներկայումս սահմանված է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Թողարկվող պարտատոմսերում ներդրում իրականացնելու ցանկություն հայտնող անձինք պետք է հաշվի առնեն նաև 24/01/2020թ. ՀՀ ԱԺ կողմից ընդունված օրենքը, համաձայն որի փոփոխություններ են մտցվել ՀՀ հարկային օրենսգրքում, մասնավորապես՝

ա) Լրամշակվել է ՀՀ հարկային օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի 1-ին մասը, համաձայն որի հարկման բազան որոշելու նպատակով նվազեցվող եկամուտներ են համարվում նաև ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից, պարտատոմսերից կամ ներդրումը

վկայող այլ արժեթղթերից ստացվող եկամուտը, բացառությամբ բանկերի կողմից թողարկված այն պարտատոմսերի, որոնց տեղաբաշխման պահից մինչև մարումն ընկած ժամկետը փոքր է 2 տարուց:

բ) ա) կետով սահմանված արժեթղթեր ձեռք բերելու դեպքում ֆիզիկական անձանց՝ պարտատոմսերից ստացվող տոկոսային եկամուտը հարկման ենթակա չէ:

գ) Լրամշակվել է նաև ՀՀ հարկային օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 5-րդ մասը, համաձայն որի շահութահարկի վճարումից ազատվում են ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները՝

- ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինների, ինչպես նաև տվյալ բաժնետոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտների մասով

- ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված պարտատոմսերից տոկոսի կամ մարելիս գեղջի ձևով ստացվող եկամուտների, ինչպես նաև նշյալ պարտատոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտների մասով:

Վերը նշված փոփոխությունները վերաբերում են ՀՀ ֆոնդային բորսայի՝ բաժնետոմսերի և պարտատոմսերի հիմնական ու երկրորդային ցուցակներում ընդգրկված արժեթղթերին և ուժի մեջ են մտել 2020թ. մարտի 1-ից և տարածվում են այն արժեթղթերի (դրանց դասերի) վրա, որոնք ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) ցուցակվել (առևտրին թույլատրվել) են ոչ ուշ քան 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

4. ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1) Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար.

ա. Առաջարկի պայմանները և վիճակագրությունը

Պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի նախատեսվում:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ ներկայացնողները պետք է տեղյակ լինեն, որ իրենց հայտերը չբավարարվելու կամ մասնակի բավարարվելու դեպքում պարտատոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գումարների՝ հատուկ հաշվի վրա մնալը՝ մինչև պարտատոմսերի թողարկման պայմանների համաձայն դրանք իրենց վերադարձնելու պահը, միջոցների ապօրինի պահում կամ դրանք վերադարձնելուց խուսափել չի հանդիսանում, և դրանց վրա տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Բանկային փոխանցման միջոցով պարտատոմսերի ձեռքբերման համար կատարվող վճարման դեպքում ներդրողները պարտավոր են իրենց հաշվին հոգալ հնարավոր բանկային միջնորդավճարների հետ կապված ծախսերը: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի ներկայացումից հետո՝ մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:30-ն, համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր:

բ. Թողարկման և (կամ) առաջարկի ընդհանուր ծավալը.

Բանկի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական ծավալը կազմում է 15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար դոլարային պարտատոմսերի դեպքում և 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ դրամային պարտատոմսերի դեպքում: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ծավալը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից:

գ. Առաջարկի իրականացման սկիզբը և ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետների ցանկացած հնարավոր փոփոխություններ).

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման հստակ ժամանակահատվածը՝ ներառյալ տեղաբաշխումը սկսվելու և ավարտվելու օրը, ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից:

Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի առաջարկը, ինչպես նաև տեղաբաշխումը կարող է հետաձգվել կամ չեղյալ հայտարարվել միայն անհաղթահարելի ուժի ազդեցության դեպքում (Ֆոբս մաժոր): Եթե Թողարկողը տեղաբաշխման ընթացքում ներկայացնում է Ծրագրային ազդագրի լրացում, որը կապված է ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկատվության էական փոփոխության, նոր էական հանգամանքի կամ փաստի ի հայտ գալու հետ, ապա նա ներդրողի պահանջով պարտավոր է չեղյալ համարել ներդրողի տված ակցեպտը և հետ վերադարձնել նրանից ստացված միջոցները կամ հետ գնել մինչև լրացման ներկայացումը ներդրողին վաճառված արժեթղթերը՝ առնվազն նրա կողմից արժեթղթերի ձեռքբերման գնով: Սահմանված հետգնման պահանջը պետք է տեղաբաշխողին ներկայացվի գրավոր: Հետգնման պահանջի ներկայացման ժամկետը չի կարող ավելի կարճ լինել, քան 5 աշխատանքային օրը՝ Ծրագրային ազդագրի լրացման հրապարակումից հետո:

Արժեթղթերի հետգնումը և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցների վերադարձն իրականացվում են Բանկի կողմից՝ հետաձգման կամ չեղյալ հայտարարման որոշումն ընդունելուց հետո՝ 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ անկանխիկ եղանակով: Տեղաբաշխումը դադարեցնելու մասին որոշման կայացման և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և այն դադարեցնելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակամիջոցի համար: ՀՀ ԿԲ-ն իր որոշմամբ կարող է կասեցնել պարտատոմսերի տեղաբաշխման ընթացքը՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ տեքստում՝ Օրենք) համաձայն: Տեղաբաշխողի նախաձեռնությամբ տեղաբաշխման ընթացքը կարող է կասեցվել միայն ՀՀ ԿԲ համաձայնությամբ՝ առավելագույնը 10 (տասը) աշխատանքային օրով: Եթե կասեցման ժամկետն ավարտվելու պահից՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, տեղաբաշխումը չի շարունակվում, ապա Բանկը պարտավոր է կայացնել տեղաբաշխումը դադարեցնելու մասին որոշում և վերադարձնել տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցներն արժեթղթերը ձեռք բերած անձանց Օրենքով սահմանված կարգով՝ կասեցման ժամկետի ավարտից 10 (տասը) աշխատանքային օրվա ընթացքում:

դ. Առաջարկից օգտվելու համար դիմելու գործընթացը

Թողարկողի պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի իրականացվելու:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացնեն պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ/երը, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելու իրենց պատրաստակամությունը, և որով այդ պայմանները կդառնան ներդրողների համար պարտադիր: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի լրացումից և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացումից հետո, սակայն ոչ ուշ քան նույն աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ը, պարտատոմս ձեռք բերել ցանկացող անձը պետք է տեղաբաշխման նպատակով Բանկում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարներին կատարի վճարում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտում նշված քանակի պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի ներկայացումից հետո՝ մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:30-ն,

համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր: Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի տվյալ օրվա գինը տեղաբաշխմանն ողջ ընթացքի համար Բանկը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am:

Տեղաբաշխման նպատակով Բանկում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին դրամական միջոցների ստացումից և պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը Դեպոզիտարիային ներկայացնում է պարտատոմսերի տեղաբաշխման հանձնարարական Թողարկողի տեղաբաշխման հաշվից համապատասխան քանակի պարտատոմսերի փոխանցման և ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ արժեթղթերի հաշվին հաշվեգրման համար: Դեպոզիտարիայից ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ դեպո հաշվին պարտատոմսերի փոխանցման վերաբերյալ համապատասխան հաստատում ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը տեղաբաշխման նպատակով բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարներից իր օգտագործման համար մատչելի է դարձնում համապատասխան հայտում նշված դրամական միջոցները:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման նախատեսված վերջնաժամկետից հետո տեղաբաշխման նպատակով բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարին ստացված գումարները ենթակա են ետ վերադարձման, իսկ դրանց համապատասխան հայտերը չեն կարող բավարարվել անկախ դրանց առաքման և/կամ Բանկի կողմից ստացման ժամկետից:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը կհամարվի պատշաճ կերպով առաքված Բանկին, եթե այն առաքվել է Բանկի հետ միայն ներքոնշյալ կապի միջոցներից որևէ մեկի միջոցով (կամ առձեռն՝ Բանկ այցելելով) և ստացվել է հասցեատիրոջ կողմից առաքման ստացման հաստատում: Լրացնելով համապատասխան հայտը:

Տեղաբաշխողի հետ կապի միջոցներն են՝

- Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 23/1 <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ>> ԲԲԸ ՀՄԿԳ
- Էլեկտրոնային փոստ՝ custdep@aeb.am:
- այցելելով Բանկի որևէ մասնաճյուղ:

Իրավաբանական անձ ներդրողների համար հայտի ձևը ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի Հավելված 2-ում: Ֆիզիկական անձ ներդրողների համար հայտի ձևը ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի Հավելված 3-ում: Պարտատոմսերի ձեռքբերմանը մասնակցել ցանկացող ֆիզիկական և/կամ իրավաբանական անձինք կարող են ներկայացնել մեկից ավելի հայտեր:

Հայտին կից ներկայացվում են.

- ✓ ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անձը հաստատող փաստաթղթի (առկայության դեպքում սոցիալական քարտի կամ հանրային ծառայության համարանիշ պարունակող փաստաթղթի) պատճենները (կամ տեղեկանք հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ)
- ✓ իրավաբանական անձի դեպքում՝ պետական գրանցման վկայականը (ՀՀ պետական ռեգիստրում գրանցված ռեգիդենտ իրավաբանական անձի, ոչ ռեգիդենտ իրավաբանական անձանց ՀՀ-ում ստեղծված մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների դեպքում նաև գործող ղեկավարի գրանցման ներդիրը) կամ միասնական պետական գրանցամատյանից տրված քաղվածքը , լիազորված անձի դեպքում նաև լիազորագիրը:

է. Առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորությունը

Տեղաբաշխման ընթացքում առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորություն չի նախատեսվում: Տեղաբաշխման կարգով պայմանավորված՝ հնարավոր է տեղաբաշխման վերջին օրը ներկայացրած պարտատոմսերի ձեռքբերման որևէ հայտի և/կամ հայտերի մասնակի բավարարում: Հայտի մասնակի բավարարման դեպքում, եթե առկա է լինում

ներդրողին հետ վերադարձման ենթակա գումար, ապա տեղաբաշխման ավարտից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում նշված գումարը Թողարկողի կողմից ենթակա է վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ:

գ. Հայտը հետ կանչելու ժամանակաշրջանը

Հայտի ներկայացումից հետո սահմանված ժամկետում համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր և չեն մասնակցում տեղաբաշխմանը: Բացի վերոնշյալ դեպքերից, ներդրողները պարտատոմսերի հայտերը պատշաճ կերպով առաքելուց, Բանկի կողմից հայտի ստացման հաստատումը/ծանուցումը ստանալուց և համապատասխան վճարումը կատարելուց հետո դրանք չեն կարող ետ կանչել:

է. ձեռքբերման հայտի նվազագույն և առավելագույն գումարները

Սույն թողարկման ընթացքում պարտատոմսերի ձեռքբերման նվազագույն և առավելագույն սահմանափակումներ սահմանված չեն:

ը. Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելը

Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձիք վճարումը կատարում են թողարկման նպատակով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարին: Համապատասխան հայտերը բավարարվելուց հետո ներդրողներն արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող Պահառուից կամ Հաշվի Օպերատորից՝ Թողարկողից իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:

«Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ը հաշվի օպերատորի կողմից մատուցվող ծառայությունների դիմաց վճարները գանձվում են համաձայն հաշվի օպերատորի կողմից հաստատված սակագների, որոնց հետ ներդրողը կարող է ծանոթանալ «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի պաշտոնական ինտերնետային կայքի միջոցով՝ www.amx.am:

թ. Առաջարկի արդյունքների հրապարակումը

Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման արդյունքները հրապարակվում են Բանկի ինտերնետային կայքում տեղաբաշխման ավարտի օրվանը հաջորդող **երեք աշխատանքային օրվա** ընթացքում:

ժ. Նախապատվության իրավունքը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է ըստ պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտերի և դրանց դիմաց կատարված վճարման ստացման հերթականության, այսինքն առաջնահերթություն ունի այն ներդրողը, ում հայտի համաձայն վճարումը Թողարկողման նպատակով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարին ավելի վաղ է ստացվել: Թողարկվող պարտատոմսերը ձեռք բերելու նախապատվության իրավունք ունեցող անձինք չկան:

2) Տեղաբաշխման պլանը

ա. Ներդրողների խմբերը

Առաջարկն ուղղված է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ներառյալ որակավորված և ինստիտուցիոնալ ներդրողների, ինչպես նաև անհատ ձեռնարկատերերի:

բ. Հայտերի բավարարման մասին

Ներդրողները Թողարկողից տեղեկացվում են իրենց հայտերի բավարարման մասին մինչև հայտի ներկայացման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրվա ավարտը: Հայտերի

բավարարման մասին ներդրողին տեղեկացումը տրամադրվում է այն կապի միջոցով, որով ներդրողը Բանկ է ներկայացրել պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը/երը: Բանկի որևէ մասնաճյուղ կամ գլխամասային գրասենյակ ներկայացած հայտը լրացրած ներդրողը իր հայտի բավարարման մասին տեղեկանալու համար պարտավոր է ներկայանալ բանկ և տեղեկանալ իր հայտի բավարարման մասին:

3) Առաջարկի գինը

Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP - Պարտատոմսի գինն է,

DSN - գործարքի կատարման օրից (settlement/trade date) մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարումը մնացած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում,

DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը,

C - տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց,

Y - մինչև մարում եկամտաբերություն: Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ-ի կողմից գրանցվելուց հետո մինչև տեղաբաշխման սկիզբը տեղաբաշխման ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ ըստ օրերի, պարտատոմսերի վաճառքի գինը կիրառարակվի Բանկի ինտերնետային կայքում:

Բանկային փոխանցման միջոցով պարտատոմսերի ձեռքբերման համար կատարվող վճարման դեպքում ներդրողները պարտավոր են իրենց հաշվին հոգալ հնարավոր բանկային միջնորդավճարների հետ կապված ծախսերը:

Ներդրողները պարտավոր են նաև Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական դեպո հաշիվ և կրել վերջինիս հետ կապված ծախսերը:

4) Տեղաբաշխումը

ա. Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողներ առկա չեն:

բ. Չերաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ չերաշխավորված եղանակով տեղաբաշխելու է իր կողմից թողարկվող անվանական արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերը:

գ. Տեղաբաշխման պայմանները

Թողարկողը և Տեղաբաշխողը նույն իրավաբանական անձն են՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ: Թողարկող/Տեղաբաշխողը այլ տեղաբաշխողների և/կամ խմբի հետ համատեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքել:

դ Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիրը

Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքվել:

ե. Վճարում ընդունող բանկերը և պահառուները

Պարտատոմսերի դիմաց անհրաժեշտ է վճարում կատարել թողարկման նպատակով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարներին: Եթե ներդրողը պարտատոմսերի ձեռք բերումը իրականացնելու է իր բրոքերային ընկերության միջոցով, ապա հարկավոր է վճարման գործընթացի մանրամասները հստակեցնել ներդրողի բրոքերային ընկերության հետ: Թողարկողի պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների հաշվառումն ու (կամ) գրանցումն (սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի վարում) իրականացվելու է Դեպոզիտարիայի միջոցով, որը հանդես է գալու որպես Գլխավոր պահառու համաձայն ՀՀ օրենսդրության և կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող կանոնների: Պարտատոմսերը կարող են հաշվառվել նաև ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված որևէ պահառուի կողմից «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորների միջոցով, որոնց ցանկը և հասցեները տեղադրված են «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ պաշտոնական ինտերնետային կայքում www.amx.am այդ պահառուի մոտ պարտատոմսերի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ համար արժեթղթերի հաշիվ բացելու և վարելու միջոցով: Դեպոզիտարիայի հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 26/1, Էրեբունի Պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ (հեռ.՝ +374 60 69 55 55, +374 10 543 321): Ծրագրային Ազդագրի ներկայացման պահին Պարտատոմսերի ռեեստրավար է հանդիսաանում «ԱՐՄԲՐՈԿ» ԲԲԸ-ն: Մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերումը ներդրողները պարտավոր են Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական դեպո հաշիվ:

5. ԱՌԵՎՏՐԻՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

1) Սույն Ծրագրային ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցելուց և պարտատոմսերը տեղաբաշխելուց հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի ցուցակելու և առևտրին թույլատրելու նպատակով Բանկը դիմելու է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ: Առևտրին թույլտվության հայտը կարող է չբավարարվել: Պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում տեղաբաշխումը կհամարվի չեղյալ, իսկ վերադարձման ենթակա գումարները տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու որոշումն ընդունելու օրվանից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում Թողարկողի կողմից ենթակա են վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ: Տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու որոշման կայացման և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և տեղաբաշխման չեղյալ համարելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակահատվածի համար:

2) Այս պահին Թողարկողի կողմից սույն Ծրագրային ազդագրով գրանցվող պարտատոմսերը թույլատրված չեն հրապարակային առևտրի ոչ մի շուկայում:

3) Թողարկողը մասնագիտացված անձանց հետ դեռ չի կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր:

Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր և ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

6. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Ներկայացվող տեղեկատվության հետ կապված խորհրդատուներ չեն ներգրավվել:

2) Անկախ աուդիտորի կողմից սույն բաժնի տվյալները առանձին աուդիտի ենթարկված չեն:

3) Փորձագետ կամ խորհրդատու, որի կարծիքը օգտագործվել է հայտարարագրում կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն՝ առկա չէ:

4) Թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

1. ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐՆԵՐԸ

Բանկի 2020թ.-ի, 2021թ.-ի և 2022թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ

Տնօրեն/բաժնետեր՝ Արմեն Հովհաննիսյան

ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գրիգոր Լուսավորիչ 9, «Երևան Պլազա» բիզնես կենտրոն, հեռ. +374(10) 500 964, +374(10) 500 961, www.grantthornton.am:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինթերնեշնլի» անդամ:

2. ՌԻՄԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

Բանկում ներդրված ռիսկերի կառավարման ճկուն համակարգը ենթարկվում է շարունակական կատարելագործման՝ ելնելով կայուն, հուսալի, արդյունավետ և ապահով գործունեության ծավալման նպատակներից: Բանկում ձևավորված ռիսկերի կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման հերթական փուլը Բանկի գործունեության և այն կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի համապատասխանեցումն էր ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվական անվտանգության կառավարման համակարգ) միջազգային ստանդարտի պահանջներին:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով: Ակտիվների և պասիվների կառավարման գործընթացի հիմքում ընկած են մշակված և շարունակաբար կատարելագործվող մաթեմատիկական մոդելների միջոցով իրականացվող վերլուծությունները՝ ուղղված կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը և ռիսկերի զսպման մեխանիզմների կիրառմանը: Տնտեսամաթեմատիկական մոդելավորման գործիքների կիրառման, գործընթացների կանոնակարգման, վերլուծության, կանխատեսման և ներքին հսկողության համակարգի մշտական կատարելագործման արդյունքում Բանկը հնարավորություն է ստանում ռիսկերի կառավարման համակարգի միջոցով ապահովել ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցությունը՝ Բանկի զարգացման կշռադատված ռազմավարության պայմաններում բացառելով կամ նվազագույնի հասցնելով Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստները և ապահովելով գործող նորմատիվային դաշտի պահանջները: Ռիսկերի կառավարման հիմնական սկզբունքները, առանձին ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոտեցումները, մեթոդաբանությունները և մոդելները սահմանված են բանկի ներքին իրավական ակտերում՝ զուգակցելով դրանք բանկի համախառն ռիսկի գնահատման և դրա օպտիմալ կառավարման միջոցառումների սահմանմամբ: Բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգը ներքին և արտաքին միջավայրերում տեղի ունեցող փոփոխություններին, բանկի ռազմավարական խնդիրներին և իրականացվող գործառնությունների ծավալային և որակական բնութագրերին համապատասխանեցնելու նպատակով ռիսկերի կառավարման ոլորտը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը պարբերաբար վերանայվում են:

Համաձայն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- **վարկային ռիսկ:** Վարկային ռիսկը վարկի մայր գումարի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ, գրավի արժեզրկմամբ և նման այլ պատճառներով:
- **շուկայական ռիսկ**
 - ✓ **տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ:** Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը շուկայում տոկոսադրույքների փոփոխության բացասական ազդեցության հավանականությունն է Բանկի գուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:
 - ✓ **արտարժույթային ռիսկ:** Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքների տատանման արդյունքում Բանկի կորուստներ կրելու հավանականությունն է:
 - ✓ **Գնային ռիսկը** որևէ բորսայում(ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող ֆինանսական գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):
- **իրացվելիության ռիսկ:** Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն՝ առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու:
- **գործառնական ռիսկ:** Գործառնական ռիսկը սահմանվում է որպես ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ՝ առաջացած կամ պայմանավորված Բանկի անձնակազմի ոչ համարժեք /արհեստավարժության պակաս/, կամ սխալ /պատահական, միտումնավոր/ գործողություններով, բանկային գործընթացների կազմակերպման և կատարման թերություններով, խափանումներով /սարքավորումների տեխնիկական անսարքություն, ընթացակարգերի անկատարություն/, ինչպես նաև անբարենպաստ արտաքին միջավայրի գործողություններով և իրավիճակներով /խարդախություն, տարերային աղետ/:
- **Հեղինակության ռիսկը** Բանկի բարի համբավի, հասարակական կարծիքի և հաճախորդների և/կամ գործընկերների կողմից վերաբերմունքի վատթարացման հետևանքով հնարավոր կորուստների վտանգն է:
- **Վարակի ռիսկը** որևէ տնտեսվարող սուբյեկտի մոտ կամ տնտեսության ոլորտում առաջացած խնդիրների հնարավոր շղթայական ազդեցությունն է այլ տնտեսվարող սուբյեկտ(ներ)ի կամ տնտեսության ոլորտ(ներ)ի վրա, որը կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա:
- **Ռազմավարական ռիսկը** հեռանկարային զարգացման ուղղության սխալ ընտրության և սխալ ռազմավարական որոշումների կայացման ռիսկն է, որի

արդյունքում ռազմավարական զարգացման նպատակների իրականացումը կարող է հանգեցնել կորուստների կամ չի կարող ապահովել կանխատեսվող արդյունքները:

- **Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկը** կարող է ոչ բարենպաստ ազդեցություն ունենալ Բանկի գործունեության վրա, խստացնելով կամ բարդացնելով գործընթացները, ներառյալ հարկային դաշտի փոփոխությունը իր երկակի ազդեցությամբ՝ թե՛ Բանկի հաճախորդների, թե՛ Բանկի հարկման ռեժիմի փոփոխության առումով:
- **Երկրի ընդհանուր և տնտեսական միջավայրի ռիսկը** (քաղաքական, սոցիալական և այլ գործոններ)՝ ենթադրում է զարգացման տարբեր սցենարների պայմաններում Բանկի հնարավոր միջոցառումների, անհրաժեշտ գործողությունների և գործելակերպի կարգավորում:

Բանկում ներդրված մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և օպտիմալ կառավարել **վարկային ռիսկը**՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ ներառելով նաև էքսպերտային գնահատականները և նպաստելով վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշումների կայացմանը: Բանկի վարկային պորտֆելի կառուցվածքի հնարավոր տարբեր փոփոխությունների ազդեցությունները Բանկի գործունեության ընթացիկ ցուցանիշների վրա վերլուծվում և գնահատվում է սթրես թեստավորման և տարբեր հավանական սցենարների դիտարկման միջոցով: Վարկային ռիսկի կառավարման արդյունավետ համակարգի շնորհիվ բանկի վարկային պորտֆելը շարունակում է պահպանել ավանդական բարձր որակը և ցածր ռիսկայնության աստիճանը:

Տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկը գնահատվում է միջազգային պրակտիկայում լայն տարածում գտած «GAP մոդելի» միջոցով՝ տոկոսադրույքների փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների դիսբալանսի և ժամկետայնության ձեղքվածքների վերլուծության հիման վրա: «Դյուրացիայի մոդելի» հիման վրա տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը գնահատվում է ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնության ցուցանիշների կիրառմամբ՝ դիտարկելով դյուրացիան որպես տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկա արժեքների զգայունության գնահատման գործիք: Իրականացվում է նաև առանձին արժույթներով արտահայտված ակտիվների և պարտավորությունների ձեղքվածքների վերլուծություն՝ զուտ տոկոսային եկամտի վրա դրանց տոկոսադրույքների փոփոխության ազդեցության տեսանկյունից: Նշված մոդելները հնարավորություն են տալիս իրականացնել ակտիվների և պարտավորությունների օպտիմալ կառավարում՝ հեջավորելով տոկոսադրույքի ռիսկը:

Բանկում **իրացվելիության ռիսկի** կառավարումն իրականացվում է ակտիվ-պասիվային գործառնությունների՝ ըստ ժամկետների և ծավալների տեղաբաշխվածության կարգավորման և օրական դրամական հոսքերի համապատասխանեցման միջոցով՝ պահպանելով իրացվելիության և շահութաբերության օպտիմալ հարաբերակցությունը: Ժամկետայնության ձեղքվածքների հիմնադրույթի կիրառման հիման վրա Բանկում ներդրված իրացվելիության ցուցանիշների գնահատման և կառավարման մեթոդաբանությունը հնարավորություն է ընձեռում հաշվարկված ակնթարթային, մինչև 90 օր և մինչև 1 տարի կուտակային իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերի հիման վրա գնահատել ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ձեղքվածքների ազդեցությունը Բանկի իրացվելիության վրա, որը հիմք է հանդիսանում ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման օպտիմալ որոշումների կայացման համար: Սթրես թեստավորման սցենարային

մոդելը հնարավորություն է տալիս գնահատել իրացվելիության նորմատիվների վրա շուկային տարբեր հնարավոր իրավիճակների ազդեցությունը: Բանկի կողմից ներգրավված ցպահանջ և ժամկետային միջոցների կենտրոնացումների ռիսկի գնահատման տնտեսամաթեմատիկական մոդելը, քվանտիլային վերլուծության հիման վրա, հնարավորություն է տալիս գնահատել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդների կենտրոնացումների մակարդակները՝ կիրառելով մշակված կենտրոնացումների գործակիցները և հաճախորդների միջև ավանդների բաշխվածության վերլուծական գրաֆիկները:

Բանկում **արտարժույթային ռիսկի** կառավարումն իրականացվում է կիրառելով միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR մեթոդաբանությունը, ինչպես նաև սթրես թեստերի սցենարային վերլուծության մեթոդները: Սթրես թեստերի սցենարային վերլուծություններում դիտարկվում է արտարժույթի փոխարժեքի կտրուկ տատանման ազդեցությունը նորմատիվների վրա: Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ✓ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,
- ✓ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ✓ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ✓ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ✓ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Բանկային հիմնական և օժանդակ բիզնես-գործընթացների յուրաքանչյուր բաղադրիչ գործառնությունը պարունակում է որոշակի մակարդակի **գործառնական ռիսկ**, որը կարող է հանգեցնել ինչպես փոքր, այնպես էլ Բանկի համար էական չափերի հասնող կորուստների, որով էլ պայմանավորված է գործառնական ռիսկի արդյունավետ կառավարման կարևորությունը և առաջնային նշանակությունը բանկերի համար: Գործառնական ռիսկի հսկողության արդյունավետ համակարգի կիրառումն այդ ռիսկի օպտիմալ կառավարման կարևորագույն գործոններից է, որն ապահովվում է օրական հսկողության իրականացման, պարբերական և թեմատիկ ստուգումների միջոցով գործող կանոնակարգվածության մակարդակի պատշաճության գնահատման, կանոնակարգման կարիք ունեցող գործառնությունների վերհանման, հնարավոր ռիսկերի բացահայտման և պատասխանատու մարմիններին դրանց մասին տեղեկացման միջոցով:

Հեղինակության ռիսկն արտահայտվում է ֆինանսական և բիզնես ռիսկերի ազդեցության ներքո Բանկի հեղինակության վատթարացմամբ: Ֆինանսական և բիզնես ռիսկերը կառավարելիս հաշվի է առնվում դրանց պոտենցիալ ազդեցությունը հեղինակության ռիսկի վրա: **Վարակի ռիսկը** գնահատվում է արտարժույթային, վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի փոփոխման և գնային ռիսկերի համատեղ դիտարկման միջոցով: Վարակի ռիսկի գնահատման համար կիրառվում է սթրես թեստավորում, որի սթրես թեստերի սցենարները (շուկային վիճակի լրջությունը, ռիսկատեսակների միջև փոխկապվածությունը և այլն) կազմվում են էքսպերտային եղանակով:

Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկի կառավարումը ենթադրում է իրավասու մարմինների հետ համագործակցություն և համապատասխան վերլուծական տեղեկանքների պատրաստում, Բանկի արագ և ճկուն արձագանքման միջոցառումների իրականացում:

Ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն բացահայտումները ներկայացված են Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում (Ծանոթագրություն 32):

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ

1) Բանկի պատմությունը և զարգացումը

ա. բանկի անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, գրանցված ապրանքանիշերը: Եթե բանկի կանոնադրությամբ տրված են բանկի անվանման տարբերակներ օտար լեզուներով, նշվում են նաև դրանք: Եթե բանկի գործունեության ընթացքում փոփոխվել է նրա անվանումը կամ բանկը վերակազմակերպվել է, ապա ներկայացնել այդ մասին տեղեկատվություն.

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է.

հայերեն՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

անգլերեն՝ «ARMENIAN ECONOMY DEVELOPMENT BANK» OPEN JOINT STOCK
COMPANY

ռուսերեն՝ «БАНК РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АРМЕНИИ» ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

անգլերեն՝ «ARMECONOMBANK» OJSC

ռուսերեն՝ «АРМЭКОНОМБАНК» ОАО

Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետիրական ընկերություն:

Բանկի գրանցված ապրանքանիշ՝ Բանկի ապրանքային նշանը (Մտավոր սեփականության գործակալության գրանցման վկայագիր № 13637):

1987թ. ստեղծված նախկին ԽՍՀՄ Բնակոնոմբանկի Հայկական Հանրապետական Բանկի հիման վրա ՀՀ Նախարարների խորհրդի 14.02.91թ. թիվ 115 որոշմամբ ստեղծված Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (1991-93թթ. «Հայպետառքանկ» ՓԲԸ) 1993 թվականի դեկտեմբերի 28-ն վերագրանցվել է որպես «Հայաստանի Էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկ»: Հայեկոնոմբանկի բաժնետերերի 1995թ. մարտի 14-ին կայացած ընդհանուր ժողովի որոշմամբ այն վերակազմավորվել է «Հայաստանի Էկոնոմիկայի զարգացման բանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ):

«ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն հանդիսացել է «ԲՏԱ ԻնվեստԲանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը (ֆիրմային անվանումը փոխվել է «ԲՏԱ ԻնվեստԲանկ» ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի 13.08.2008թ. թիվ 3 արձանագրությամբ), որն իր հերթին հանդիսացել է «Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը (ֆիրմային անվանումը փոխվել է «Միջազգային

Ինվեստիցիոն Բանկ» ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի 16.05.2005թ. թիվ 1 արձանագրությամբ) «Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ» ՓԲԸ-ն իր հերթին հանդիսացել է վերակազմավորված «Սևան Բանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը, որը կազմավորվել է «Սևան Բանկ» ՓԲԸ հիմնադիրների (փայատերերի) ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ 01.06.1991թ. Հիմնադիր պայմանագրի համաձայն:

Բանկի և «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերի 18.03.2016թ. ընդհանուր ժողովների որոշումների համաձայն երկու բանկերի միջև 06.06.2016թ. ստորագրվել և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 14.06.2016թ. հաստատվել է «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ի Բանկին միացման պայմանագիր, երկու բանկերի բաժնետերերի 13.08.2016թ. համատեղ ժողովի կողմից հաստատվել և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 24.08.2016թ. գրանցվել է փոխանցման ակտը և միացման արդյունքում որպես պահպանվող բանկ ու «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի իրավահաջորդ է համարվում Բանկը:

բ. Բանկի պետական գրանցման վայրը և համարը.

Բանկի պետական գրանցման վայրն է ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

գ. ստեղծման ամսաթիվը և փաստացի գործունեությունն ծավալելու ժամանակահատվածը (եթե հնարավոր է որոշել).

Բանկը /նախկին ԽՍՀՄ Բնակցոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ/ Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի.

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի No115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակցոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ):

Բանկը փաստացի գործունեությունն սկսել է իրականացնել 1987թ.-ից մինչ օրս՝ շուրջ 36 տարի:

դ. բանկի գտնվելու վայրը, օրենսդրությունը, որի ներքո բանկը գործունեություն է ծավալում, բանկի հիմնադրման երկիրը, կանոնադրությամբ նշված գտնվելու վայրը, փաստացի գործունեությունն ծավալելու վայրը, եթե տարբերվում է կանոնադրությամբ նշված գտնվելու վայրից, կապի միջոցները (հեռախոս, ֆաքս, էլեկտրոնային փոստ), ինտերնետային կայքը,

Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Օրենսդրությունը, որի ներքո թողարկողը գործունեություն է ծավալում՝ ՀՀ օրենսդրություն: Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910

ֆաքս (+374 10) 538 904

էլ. փոստ bank@aeb.am

ինտերնետային կայք www.aeb.am

Օրագրային ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ Բանկն ունի 53 մասնաձյուղ, որոնցից 52-ը՝ ՀՀ տարածքում և 1-ը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում է մասնաձյուղերի գործունեության հասցեները.

N	ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐ	ՀԱՍՑԵ
1	ՇԵՆԳԱՎԻԹ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0026, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհի փող 28
2	ՍՊԱՆԴԱՐՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0001, ք. Երևան, Աբովյան փող. 22
3	ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0056, ք. Երևան, Նորքի 1-ին մ/շ 14/15 շենք
4	ԱՐԱԲԿԻՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0057, ք. Երևան Կոմիտասի փող. 57 շենքի, թիվ 23 շինություն
5	ԷՐԵՔՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0005, ք. Երևան, Արցախի փող. 24
6	ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0025, ք. Երևան, Իսահակյան փող. 12
7	ՇԱՀՈՒՄՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0088, ք. Երևան, Մազմանյան փող. հ.5
8	ՄԵՏԱՔՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0065, ք. Երևան, Սեբաստիայի փող. 23ա
9	ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0018, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի փ., թիվ 49 և թիվ 49 շինություն1
10	ԿԵՆՏՐՈՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Արամի փ., թիվ 3 և 5 շենք
11	ԷՐԵՔՈՒՆԻ-1 ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0087, ք. Երևան, Տիտոգրադյան փ. 14
12	ՆԱԻՐԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0015, ք. Երևան, Պարոնյան փ. 21
13	ԱԶԱՓՆՅԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0078, ք. Երևան, Մարգարյան 6
14	ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱՇ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0047, ք. Երևան, Նորք-Մարաշ, Նորքի Այգիներ փողոց, N 238 բնակելի տուն
15	ՌՈՍԻԱ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի պող. N16
16	ԶԵՅԹՈՒՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0069, ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնք, Դ. Անհաղթի փ. թիվ 11/1 և 11/2
17	ՍԱՐԱԶՈՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի փ. 25 շենք թիվ 27 շինություն
18	ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0071, ք. Երևան, Նուբարաշեն 7 փողոց, համար 2
19	ԳՅՈՒՄՐԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3104, Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Աբովյան փող. N 244
20	ՎԱՆԱԶՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2001, ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի պող. 59
21	ԱԲՈՎՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2207, ք. Աբովյան, Ինտերնացիոնալ փող. 1 շենք, թիվ 29-32 շինություն
22	ԱՐՏԱՇԱՏ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0701, ք. Արտաշատ, Աթարբեկյան փող. 135/3
23	ԱՐՄԱՎԻՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0901, ք. Արմավիր, Ջիվանու փող. 8
24	ՀՐԱԶԴԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2301, ք. Հրազդան, Կենտրոն թաղամաս, Սահմանադրության հրապ. թ.2/3
25	ԷԶՄԻԱԾԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1101, ք. Էջմիածին, Մաշտոցի փող. 8 և Մաշտոցի փող. թիվ 8ա/28 խանութ
26	ՄԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1501, ք. Սևան, Նաիրյան փող. 141-3
27	ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1701, ք. Ալավերդի, Թումանյան փող. 44 բանկ
28	ԱՇՏԱՐԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0201, ք. Աշտարակ, Ներսես Աշտարակեցու հրապարակ
29	ՆԱԻՐԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2401, ք. Եղվարդ, Երևանյան փող. 10ա
30	ՄԱՐՏՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1401, ք. Մարտունի, Գ.Նժդեհի փող. 2ա

31	ՍՊԻՏԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1804, ք. Սպիտակ, Շահումյան 5
32	ԳՈՐԻՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3201, ք. Գորիս, Մաշտոցի փող. 4
33	ԱՐՑԱԽ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ԼՂՀ, 0008, ք. Ստեփանակերտ, Ազատամարտիկների 9/19
34	ԱՐԱՐԱՏ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0602, ք. Արարատ, Շահումյան փող. 58
35	ԻԶԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 4001, ք. Իջևան, Անկախության փ. թիվ 1Բ
36	ՇԻՐԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3126, ք. Գյումրի, Պ. Սևակի փող., թիվ 2 շենք, թիվ 3 տարածք
37	ԵՂԵԳՆԱԶՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3601, ք. Եղեգնաձոր, Նարեկացի փող. թիվ 18
38	ԳԱՎԱՌ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1201, ք. Գավառ, Կենտրոնական հրապարակ N10
39	ՀՐԱԶԴԱՆ-ՄԻԿՐՈ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2302, ք. Հրազդան, Բաղրամյան պող. Անդրանիկի 140
40	ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0069, ք. Երևան, Դրոյի 3
41	ՍԱԽԱՐՈՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Նալբանդյան 48/1
42	ՆԱՆՈ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0001, ք. Երևան, Թումանյան 32 տարածք 37
43	ԿՈՄԻՏԱՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0033, ք. Երևան, Կոմիտասի պողոտա 3 շենք, 47 տարածք
44	ԵՐԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0026, ք. Երևան, Մմբատ գորավարի 11/1
45	ԿՈՏԱՅՔ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2205, ք. Աբովյան, Հատիսի փող. 1/80/8
46	ԿԱՊԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3302, ք. Կապան, Շահումյան փող., 29/1,4,29/7
47	ԴԱՎԹԱՇԵՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0054, ք. Երևան, Դավթաշեն, Տիգրան Պետրոսյան փ. 44/2
48	ՄԱԼԱԹԻԱ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0004, ք. Երևան, Մալաթիա Մեբաստիա, Անդրանիկի փ. 10/1 և ՀՀ, 0004, ք. Երևան, Մալաթիա Մեբաստիա, Անդրանիկի փ. 141/1
49	ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0082, ք. Երևան, Կենտրոն Ծովակալ Իսակովի պողոտա 10
50	ԱՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0063, ք. Երևան, Ավան Մ. Խուդյակովի փողոց 177/7
51	ՌՈՍԻԱ-1 ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0018, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի պողոտա 16/4
52	ԱՐՏԱՇԻՍՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0086, ք. Երևան, Շենգավիթ, Արտաշեսյան պողոտա 86/2
53	ՔԱՆԱՔԵՌ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0091, ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն հ-ք, Զ. Քանաքեռցու փող. թիվ 131 հասցե

Բանկը ՀՀ տարածքում և տարածքից դուրս գրանցված ներկայացուցչություններ չունի:

Մասնաճյուղերին տրված լիազորությունները գործում են անժամկետ: Մասնաճյուղերի կառավարիչները և գլխավոր հաշվապահները ՀՀ ԿԲ սահմանված կարգով անցնում են լիցենզավորում:

ե. բանկի բիզնեսի զարգացման մեջ տեղի ունեցած կարևոր դեպքերը՝ ըստ բանկի:

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակցոցքանկի հայկական հանրապետական բանկ) Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակցոցքանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1991թ. օգոստոսի 9-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №509 որոշմամբ բանկը վերակազմավորվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ)

սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գրանցվելով ՀՀ Կենտրոնական բանկում 1991թ. օգոստոսի 26-ին (գրանցում ԹԻՎ 1):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1992թ. դեկտեմբերի 4-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ ԹԻՎ 1/35)՝ ստանալով ԹԻՎ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

1994թ. հունվարի 21-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1995թ. ապրիլի 6-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է ԹԻՎ 1 արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր արտոնագիր:

1996թ. հոկտեմբերի 31-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա ԹԻՎ 1:

1998թ. հունիսի 8-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա ԹԻՎ 1:

2001թ. նոյեմբերի 14-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա ԹԻՎ 1:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ » ԲԲԸ-ի «B» հարթակում, կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 300 մլն դրամով:

2003թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 200 մլն դրամով:

2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ու Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎԶԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎԶԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կկազմի 25%+1 բաժնետոմս:

2005թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 633.3 մլն դրամով:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար): Ապրիլին, վերանայելով շնորհված վարկանիշները, Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը Բանկին արժանացրել է ավելի բարձր՝ ֆինանսական կայունության D- և ՀՀ դրամով և արտարժույթով երկարաժամկետ ավանդների Ba3 վարկանիշների, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2009թ. Բանկը դարձել է «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի անդամ:

2011թ. Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկն իրենց գործառնություններով հնարավոր առավելագույն ժամկետով (ևս երեք տարով) երկարաձգեց իր մասնակցությունը (25% +1 բաժնետոմս) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում: Բանկը դարձել է "VISA" միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի անդամ:

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Գերազանցության որակ» երկարաժամկետ և արդյունավետ համագործակցության հավաստագիր: Գերմանական Commerzbank AG-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Որակի գերազանցության» մրցանակ՝ 2013թ.

միջազգային փոխանցումների բարձր որակ ապահովելու, ինչպես նաև անթերի և արագ իրականացնելու համար:

2014թ.: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակ:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎՁԵԲ), պարոն Սարիբեկ Սուքիասյանը, պարոն Ռոբերտ Սուքիասյանը, պարոն Խաչատուր Սուքիասյանը եւ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎՁԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015 թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն դարձել է արժեթղթերի հաշվարկային համակարգի անդամ: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհել է «Պրոֆեսիոնալիզմի և Հայաստանում փոխանցման ծառայությունների զարգացմանը նպաստելու համար» հավաստագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին միացնելու նպատակով:

2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ միացել է «MoneyTun» և «Faster» վճարահաշվարկային համակարգերին: Գործարկվել է «ԵԲԵՎԱՆ» մասնաձյուղը, ինչպես նաև վերաբացվեց նոր վերանորոգված և վերակառուցված «ՌՈՍԻԱ» մասնաձյուղը: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Հայաստանում Առաջատար Գործընկեր Բանկ» մրցանակը: Շվեյցարական «SYMBIOTICS» SA հետ համագործակցության շնորհիվ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող «FINETHIC» S.C.A. ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 1.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո և փոքր բիզնեսի վարկավորմանը: Շվեյցարական «SYMBIOTICS» SA հետ համագործակցության շնորհիվ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող «GLOBAL IMPACT INVESTMENTS» SÀRL ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և բելգիական «INCOFIN CVBA» ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 6.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո և փոքր բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ, շվեյցարական «SYMBIOTICS» SA և Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES BONDS» S.A. ֆինանսական հաստատությունների միջև կնքվեց 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորմանը: 24.08.2016թ. ՀՀ ԿԲ թիվ 134Ա որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. դրամով, իսկ մասնաձյուղային ցանցը՝ 6 մասնաձյուղով: Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 2,297,995 հազ ՀՀ դրամով:

2017թ. Բանկի էմիսիոն եկամուտներից՝ 9,077,411,700 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 13,708,744,200 ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 4,900 ՀՀ դրամի չափով մեծացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 2,500 ՀՀ դրամից դառնալով 7,400 ՀՀ դրամ:

2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և շվեյցարական SYMBIOTICS SA ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող SYMBIOTICS – SEB IV MICROFINANCE FUND ներդրումային հիմնադրամի միջև կնքվեց 1,94 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և շվեյցարական SYMBIOTICS SA ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող SYMBIOTICS – GLOBAL FINANCIAL INCLUSION FUND ներդրումային հիմնադրամի միջև կնքվեց 486 մլն ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և գերմանական FRANKFURT SCHOOL FINANCIAL SERVICES GMBH ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող GLS ALTERNATIVE INVESTMENTS – MIKROFINANZFONDS ներդրումային հիմնադրամի միջև կնքվեց 1 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և բելգիական INCOFIN CVBA ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 10 մլն. ԱՄՆ դոլարի թվով երկրորդ վարկային պայմանագիրը, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և KfW Խմբի դուստր ընկերություն հանդիսացող DEG – Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft mbH գերմանական զարգացման ֆինանսավորման ընկերության միջև կնքվեց 10 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են փոքր և միջին բիզնեսի, ինչպես նաև գերմանական սարքավորումների կամ ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով տեղական ընկերությունների վարկավորմանը:

Ինչպես նաև 2017թ. վերջին «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ ընդգրկվեց ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 2018թ. համար հաստատած «Պետական պարտքի կառավարման գործակալների» ցանկում և 2018թ.-ից հանդես է գալիս որպես Պետական պարտքի կառավարման գործակալ:

2018թ. Բանկի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,4 մլն դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,2 մլն դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000.0 մլն դրամ կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը ուղղվելու միջոցով ավելացավ կանոնադրական կապիտալը (վերջինիս հաշվին 3,000 դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 դրամից դառնալով 10,400 դրամ), որոնց արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,3 մլն դրամ: ՎԶԵԲ-ի «Արևելյան Գործընկերության Կանայք Բիզնեսում Վարկավորման Ծրագրի» շրջանակներում Բանկի և ՎԶԵԲ-ի միջև կնքվեց 2.0 մլն. ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամով Վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվել են կանանց ղեկավարությամբ կամ մասնակցությամբ գործող ՀՀ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանն ու զարգացմանը, Բանկի և սինգապուրյան «EFA Group» ընկերության կողմից կառավարվող Մինգապուրում տեղակայված և գրանցված «EFA Financial Institutions Debt Fund PTE.» Ltd. ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 2.5 մլն. ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, շվեյցարական «BlueOrchard Finance S.A.» ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում տեղակայված և գրանցված «BlueOrchard Microfinance Fund, S.A.» ներդրումային ընկերությունից ներգրավեց 8 մլն. ԱՄՆ դոլարի չափով և 3 մլն. Եվրոյի չափով միջոցներ, որոնցով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորմանը: Ինչպես նաև ՎԶԵԲ-ի «Արևելյան Գործընկերության Կանայք Բիզնեսում Վարկավորման Ծրագրի» շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և ՎԶԵԲ-ի միջև կնքվեց 2.0 մլն ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որի միջոցներն ուղղվելու են կանանց ղեկավարությամբ կամ մասնակցությամբ գործող ՀՀ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանն ու զարգացմանը:

02.05.2018թ. Բանկն իրականացրել է 200,000 հատ 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, ընդհանուր 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով արտոնյալ բաժնետոմսերի տեղաբաշխում, որի արդյունքում Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 16,708,744,200 ՀՀ դրամ:

2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 ՀՀ դրամ, չբաշխված շահութից 2,524,160,700 ՀՀ դրամ և Գլխավոր պահուստից 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,200 ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 3,000 ՀՀ դրամի չափով մեծացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 ՀՀ դրամից դառնալով 10,400 ՀՀ դրամ:

2019թ. Բանկն իրականացրել է 224,600 հատ 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, ընդհանուր 3,369,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով արտոնյալ բաժնետոմսերի տեղաբաշխում, որի արդյունքում Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 25,635,343,200 ՀՀ դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ B1/NP, հեռանկարը՝ կայուն: Երևանում կայացած «Visa Recognition Award» մրցանակաբաշխության ժամանակ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «VISA» միջազգային վճարային համակարգի կողմից արժանացավ «Պրեմիում դասի քարտատեսակը խթանող լավագույն բանկ» մրցանակին (Contribution in Promoting VISA Premium Benefits):

2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը (ներառյալ էմիսիոն եկամուտը) համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն արժանացավ Ասիական Զարգացման Բանկի «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակին՝ առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակում տարվա ընթացքում իրականացրած գործարքների համար: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «Asian Banking & Finance Awards 2020» ամենամյա մրցություն արժանացավ ՀՀ «Տարվա կորպորատիվ և ներդրումային բանկ» մրցանակին: ՍՊՈ ՍԵՐՅԱԿ-ի հետ կնքվեց վճարային ծառայությունների մատուցման նոր պայմանագիր, ըստ որի հնարավորություն ընձեռնվեց ՍՊՈ ՍԵՐՅԱԿ-ի քարտապաններին վերջինիս մոբայլ հավելվածի միջոցով փոխանցումներ իրականացնել ի օգուտ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ցանկացած քարտապանի:

2021թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 151,892.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 26,107,555,200 դրամ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի կողմից 2021թ. արդյունքներով արժանացավ «Բաժնետոմսերի լավագույն թողարկող» մրցանակին:

2022թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 544,512.8 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.03.2022թ. դրությամբ կազմել է 26,652,068,000 դրամ:

2023թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 534,716.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.03.2023թ. դրությամբ կազմել է 27,186,784,000 դրամ: 2023 թվականի փետրվարի 1-ին «Fitch Ratings»-ը Բանկին շնորհել է շնորհել է «B» երկարաժամկետ արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշ (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշ (VR), իսկ փետրվարի 22-ին բարելավել է Բանկի վարկանշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer

Default Rating (IDR): Իրականացվել է բանկի սովորական բաժնետոմսերի բաժանում՝ 1 բաժնետոմսը 5 բաժնետոմս համամասնությամբ (համապատասխանաբար անվանական արժեքը 10,400 դրամից դարձել է 2,080 դրամ):

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

Ի հավելումն վերոնշյալի պետք է նշել, որ Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար: Ի հավելումն ստորև ներկայացվում են ՀՀ ԿԲ իրացվելիության նորմատիվները՝

Նորմատիվներ	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած թույլատրելի մեծությունը	Փաստացի մեծություն 31.12.2022	Փաստացի մեծություն 31.12.2021	Փաստացի մեծություն 31.12.2020	Փաստացի մեծություն 31.12.2019	Փաստացի մեծություն 31.12.2018
Ն21*	15%	22.39%	23.17%	21.15%	21.27%	19.05%
Ն22**	60%	89.59%	116.23%	119.82%	112.48%	94.92%

* Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն

** Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն

4. ԲԻԶՆԵՍԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1) Հիմնական գործունեությունը

ա. բանկի հիմնական գործունեության նկարագիրը՝ նշելով մատուցված ծառայությունների հիմնական տեսակները.

Հայեկոնոմբանկը հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի արդյունավետ զարգացող օղակներից մեկը, որը վերջին տասնյոթ տարիներին գործել է շահույթով: Նշվածը հատկանշական է, հաշվի առնելով ՀՀ տնտեսության զարգացման ընդհանուր իրավիճակը և բանկային համակարգում դրսևորված միտումները:

Բանկի համար առավել կարևոր գործունեությունը ֆինանսական միջնորդության՝ միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման, իրականացումն է, որը զուգորդվում է բանկային այլ բազմաբնույթ ծառայությունների մատուցմամբ:

Հանդիսանալով ունիվերսալ բանկ, Հայեկոնոմբանկը գործունեություն է ծավալում բանկային ծառայությունների մատուցման բոլոր ոլորտներում: Բանկը իր կայուն զարգացող դիրքերն ունի թե արտարժուրային, թե արժեթղթերի, թե միջբանկային շուկաներում: Որպես ունիվերսալ կառույց, բանկը ակտիվ գործունեություն է ծավալում թե վարկավորման, թե ծառայությունների մատուցման, թե փոխանցումների նոր գործիքների, թե պլաստիկ քարտերի սպասարկման ոլորտներում:

Բանկը ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կարող է իրականացնել հետևյալ ֆինանսական գործառնությունները.

ա/ ընդունել ցպահանջ և ժամկետային ավանդներ.

բ/ տրամադրել առևտրային և սպառողական վարկեր, այդ թվում՝ տալ հիփոթեքային վարկեր, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ.

գ/ տրամադրել բանկային երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ (վարկային նամակներ).

դ/ բացել և վարել հաշիվներ, այդ թվում՝ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ.

ե/ մատուցել այլ վճարահաշվարկային ծառայություններ և (կամ) այլ կերպ սպասարկել հաճախորդների հաշիվները.

զ/ թողարկել, գնել (գեղչել), վաճառել և սպասարկել արժեթղթեր, նման այլ գործառնություններ կատարել.

է/ ինվեստիցիոն (ներդրումային) և բաժանորդագրական գործունեություն իրականացնել.

ը/ մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց արժեթղթերն ու ներդրումները (հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում).

թ/ գնել, վաճառել և կառավարել բանկային ոսկի և ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամ.

ժ/ գնել և վաճառել (փոխանակել) արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ.

ժա/ իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),

ժբ/ ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ.

ժգ/ մատուցել ֆինանսական և ինվեստիցիոն խորհրդատվություն,

ժդ/ ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն,

ժզ/ իրացնել ապահովագրական վկայագրեր և (կամ) պայմանագրեր, օրենքով սահմանված կարգով իրականացնել ապահովագրական գործակալի գործառնություններ,

ժէ/ իրականացնել «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված այլ գործառնություններ:

Բանկը նշված գործառնությունները կատարում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի թույլտվությամբ Բանկը կարող է իրականացնել նաև այնպիսի գործունեություն կամ գործառնություններ, որոնք բխում են կամ սերտորեն կապված են բանկային գործունեության հետ:

Նշված գործառնությունները Բանկը կատարում է պայմանագրերի հիման վրա, որոնցում սահմանվում են կողմերի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, տոկոսադրույքները, արտոնությունները, տույժերը, պարտավորությունների ապահովման ձևերը, որոնք չեն հակասում ՀՀ օրենսդրությանը:

Բանկն իրավունք ունի իր անունից կնքել պայմանագրեր, ձեռք բերել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, լինել հայցվոր և պատասխանող դատարանում:

Առանց ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության Բանկին արգելվում է այնպիսի գործարքներ կամ գործառնություններ իրականացնելը, որոնց արդյունքում Բանկի մասնակցությունը՝

ա/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում 4.99 տոկոս և ավելին է,

բ/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 15%-ը,

գ/ բոլոր անձանց կանոնադրական հիմնադրամներում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 35%-ը :

Սույն կետով նախատեսվածը կարգավորվում է «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով:

Բանկն իրավունք ունի թղթակցային հաշիվներ բացել այլ բանկերում:

Բանկն ինքն է որոշում ներգրավվող ավանդների, տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքները և միջնորդավճարների չափը:

Բանկը երաշխավորում է իր հաճախորդների և թղթակից բանկերի ավանդների, հաշիվների և գործառնությունների գաղտնիությունը և ամբողջականության պահպանումը:

Բանկում գտնվող հաճախորդների դրամական միջոցների (ներառյալ քաղաքացիների ավանդները) և այլ գույքի վրա կարող է կալանք դրվել և բռնագանձում տարածվել միայն Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Ստորև ներկայացվում է պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում վաճառված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների հիմնական տեսակները.

Միջոցների ներգրավում

Բանկը ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ընդունում է ժամկետային և ցպահանջ ավանդներ ՀՀ դրամով և արտարժույթով:

Բանկը հաճախորդներին առաջարկում է ավանդներ՝ տարբերակված ըստ նպատակների, ժամկետների, տոկոսադրույքների և տոկոսների վճարման հաճախականության:

Վարկեր և միջոցների այլ տեղաբաշխումներ

Բանկն իրականացնում է վարկավորման հետևյալ տեսակները՝ առևտրային վարկերի տրամադրում՝ բիզնեսի վարկավորում (այդ թվում՝ վարկային գծերի, օվերդրաֆտների, երաշխիքների, փաստաթղթային ակրեդիտիվների տրամադրում), բնակարանի ձեռքբերման և նորոգման հիփոթեքային վարկերի, ավտովարկերի, անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկերի, լոմբարդային վարկերի, պլաստիկ քարտերով վարկային գծերի, ինչպես նաև սպառողական այլ վարկերի տրամադրում:

Արտարժույթի և արժեթղթերի առքուվաճառք

Բանկը կատարում է արտարժույթի, արժեթղթերի առ ու վաճառքի գործարքներ:

Գանձապետարանի սպասարկում

Բանկն իրականացնում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության գանձապետարանի դրամարկղային սպասարկում:

Բանկային փոխանցումներ

Բանկը 1996թ.-ից սկսած անդամակցում է S.W.I.F.T. միջազգային համակարգին:

30.04.2023թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 13 բանկերում, ինչը հնարավորություն է տալիս ապահովել Բանկի հաճախորդների վճարահաշվարկային սպասարկումը ցանկացած արժույթով և վճարային գործիքով:

Հաշվի առնելով ֆիզիկական անձանց դրամական փոխանցումների ծավալների աճը՝ Բանկն առանձնապես կարևորում է դրամական փոխանցումների համակարգերի կատարելագործումը և ընդլայնումը: Կարևորելով դրամական փոխանցումների համակարգի ընդլայնման դերը՝ Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին. «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Unistream», «Golden Money Transfer» և «MoneyTun»՝ իր հաճախորդին տալով ընտրության լայն հնարավորություն:

Պլաստիկ քարտեր

Պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում, որոնց թողարկման ու սպասարկման համակարգերի կատարելագործումը Բանկի համար հանդիսանում է զարգացման գերակա ուղղություններից մեկը՝ հաշվի առնելով ներկա պայմաններում բնակչության կողմից աճող պահանջարկը և անկանխիկ վճարումների ավելացմանն ուղղված պետության քաղաքականությունը:

Հանդիսանալով “Արմենիան քարդ” (ԱրՔա) ընկերության բաժնետեր և համակարգի լիիրավ անդամ՝ Բանկը թողարկում է ArCa Classic, ArCa Classic MIR, ArCa social բանկային վճարային քարտեր:

2002 թվականի ընթացքում Բանկը դարձել է MasterCard վճարային համակարգի ասֆիլիացված անդամ: Բանկը թողարկում է MasterCard ARMECs Standard, MasterCard ARMECs Gold, MasterCard Standard, MasterCard Gold քարտեր:

2011 թվականին Բանկը դարձել է VISA International վճարային համակարգի անդամ և թողարկում է VISA INFINITE, VISA PLATINUM, VISA GOLD, VISA CLASSIC, VISA DIGITAL, VISA GURU DIGITAL քարտեր:

Հաշվետու տարվա ընթացքում Բանկը շարունակեց վճարային քարտերի սպասարկման, տեխնիկական վերազինման և թարմացման աշխատանքները:

31.12.2022թ. դրությամբ Բանկի կողմից թողարկվում են և սպասարկվում Master, Visa և ArCa վճարային համակարգերի քարտեր:

Հանրային ծառայությունների դիմաց վճարների ընդունում

Հաճախորդներին վճարահաշվարկային ծառայությունների համալիր մատուցման նպատակով՝ Բանկը խթանում է հարկերի, տուրքերի, էլեկտրաէներգիայի, հեռախոսավարձի և այլ հանրային ծառայությունների դիմաց ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից վճարների ընդունումը:

Բանկն իր ծառայությունների մատուցումը կատարում է իր գլխավոր գրասենյակի, մասնաճյուղերի, բանկոմատների և ինքնասպասարկման տերմինալների, AEB Mobile/AEB Online-ի միջոցով:

բ. արդյո՞ք նախատեսվում է նոր ծառայությունների մատուցում՝ համառոտ նկարագրելով դրանք:

Բանկի արդյունավետ զարգացման կարևորագույն գրավականը նրա կողմից կատարվող գործառնությունների հստակ կանոնակարգումն ու օպտիմալացումն է, ինչպես նաև մատուցվող ծառայությունների բազմազանումը և սպասարկման որակի բարելավումը: Բանկի կողմից նոր ծառայությունների առաջարկը և մատուցումն իրականացվում է շուկայում սպառողների կողմից ներկայացված պահանջմունքի ուսումնասիրության հիման վրա: Բանկի նոր առաջարկների վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղ է գտնում ինտերնետում՝ Բանկի տնային էջում, ինչպես նաև գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի սպասարկման սրահներում:

Մասնավորապես, նախատեսվում է ապահովել ֆինանսական բնույթի համալիր ծառայությունների մատուցում՝ ներառյալ տարբեր բնույթի խորհրդատվությունը: Օրինակ, բանկը, կատարելով ֆինանսական շուկաների վերլուծություն, խորհրդատվություն է մատուցում իր հաճախորդներին նշված բնագավառի վերաբերյալ՝ նպաստելով արդյունավետ ներդրումային գործունեությանը և այլն:

Բանկում մեծ ուշադրություն է դարձվում մատուցվող ծառայությունների շրջանակի ընդլայնմանը՝ բարձրացնելով դրանց որակը և ձգտելով յուրաքանչյուր հաճախորդին մատուցել ծառայությունների համալիր փաթեթ: Մատուցվող ծառայությունների բազմազանման շնորհիվ

նախատեսվում է ներգրավել հաճախորդներ տնտեսության առավել արդյունավետ զարգացող ճյուղերից՝ հարաբերությունները կառուցելով անհատական մոտեցման սկզբունքներով: Վճարահաշվարկային գործունեության կատարելագործման ուղղությամբ բանկում լուրջ աշխատանքներ են տարվում՝ նպատակ ունենալով դրանք կատարել միջազգային չափանիշներին համապատասխան որակով և ժամկետներում: Բանկը նախատեսում է պլաստիկ քարտերի գծով նոր ծառայությունների մատուցում, ֆակտորինգային գործառնությունների ընդլայնում: Ընդլայնվելու են աշխատանքները չեկերի, ակրեդիտիվների և միջազգային վճարամիջոցների այլ ձևերի սպասարկման ակտիվացման ոլորտներում, հատկապես ՎՋԵԲ-ի հետ Trade Facility ծրագրի ներդրման, ՄՖԿ-ի հետ կնքած «Առևտրի խթանման և երաշխիքների տրամադրման» և Ասիական Զարգացման Բանկի հետ կնքած արտաքին առևտրի ֆինանսավորման վարկային գծի տրամադրման պայմանագրերի արդյունքում:

Բանկի կողմից նախատեսվում է նոր տեխնոլոգիաների ներդրում, որոնց համար պլանավորվում են անհրաժեշտ կապիտալ ներդրումներ, ինչը, արդյունքում, կբարձրացնի տեխնիկական հագեցվածությունը՝ համապատասխան հետևանքներով:

2) Հիմնական շուկաները

ա. թողարկողի ծառայությունների մատուցման հիմնական շուկաների նկարագիրը:

Հայեկոնոմբանկը իր գործունեությունը ծավալում է ՀՀ ֆինանսաբանկային շուկայում, որի զարգացման միտումներն ուղղված են կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներքո կայուն բանկային համակարգի ձևավորմանը, արդյունավետ դրամավարկային քաղաքականության վարման, կարգավորիչ նորմատիվային դաշտի սահմանման հիման վրա, ինչը արդյունքում կհանգեցնի միջազգային չափանիշներին մոտեցմանը, թե բանկային ծառայությունների մատուցման, թե կիրառվող տոկոսադրույքային քաղաքականության առումով:

Շուկան զարգանում է ազատ մրցակցության պայմաններում, ՀՀ ԿԲ կողմից վարվող դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում:

Հայեկոնոմբանկը, նշված շուկաներում, իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկուն փաթեթ, ներառյալ ավանդավարկային, վճարահաշվարկային սպասարկումը:

Բանկը տրամադրում է տարբեր տեսակի վարկեր, օվերդրաֆտներ և այլն, գործունեություն է ծավալում ֆինանսական շուկայում, իրականացնելով արժեթղթերի և արտարժույթի առք ու վաճառք, կատարում է փոխանցումներ, տրամադրում և սպասարկում է պլաստիկ քարտեր:

Բանկային գործառնությունները կատարելիս, օգտվում է միջազգային վճարումների SWIFT համակարգից, միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերից, ինչպես նաև Ռոյտերս դիլինգ և Բլումբերգ համակարգերից և այլն:

Բանկը ծառայություններ է մատուցում, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, հաշվի առնելով տարիքային դասակարգումը, անկախ սոցիալական պատկանելիությունից և իրավական կարգավիճակից:

Հաշվետու, ինչպես և նախորդ երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում բանկի եկամտի 80%-ից ավելին ապահովվել է տոկոսային և ոչ տոկոսային եկամուտների հաշվին՝ հիմնականում վարկային և արժեթղթերում ներդրումներից, արտարժույթային գործառնություններից և մատուցված ծառայություններից:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են բանկի հիմնական գործունեությունից ստացված եկամուտների կառուցվածքը.

(հազ. դրամ)

Տոկոսային եկամուտ		31.12.2020	Տեսակարար կշիռը (%)	31.12.2021	Տեսակարար կշիռը (%)	31.12.2022	Տեսակարար կշիռը (%)
1	Վարկեր հաճախորդներին	21,807,134	84.37	22,335,758	82.42	27,475,483	84.05
2	Պարտքային արժեթղթեր	2,923,877	11.31	3,351,656	12.37	3,785,446	11.58
3	Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	661,459	2.56	731,109	2.70	554,764	1.70
4	Հակադարձ հետզման պայմանագրեր	416,610	1.61	590,228	2.18	792,412	2.42
5	Այլ տոկոսային եկամուտ	37,593	0.15	90,697	0.33	81,909	0.25
Ընդամենը		25,846,673	100	27,099,448	100	32,690,014	100

(հազ. դրամ)

Ոչ տոկոսային եկամուտ		31.12.2020	Տեսակարար կշիռը (%)	31.12.2021	Տեսակարար կշիռը (%)	31.12.2022	Տեսակարար կշիռը (%)
1	Կոմիսիոն եկամուտներ	2,565,617	37.87	3,274,558	58.24	4,551,003	48.25
2	Զուտ (վնաս)/օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	-719,133	-10.62	484,429	8.62	374,451	3.97
3	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումներից	2,220,188	32.77	129,895	2.31	30,818	0.33
4	Արտարժույթային գուտ եկամուտ	2,337,878	34.51	1,205,009	21.43	3,982,348	42.22
5	Ստացված տույժեր և տուգանքներ	261,264	3.86	355,087	6.32	332,205	3.52

6	Թանկարժեք մետաղների վաճառքից և վերագնահատումից օգուտ	10,339	0.15	-	-	-	-
7	Այլ եկամուտներ	98,355	1.45	173,553	3.09	161,865	1.72
Ընդամենը		6,774,508	100	5,622,531	100	9,432,690	100

2022թ. բանկը շարունակել է իր որդեգրած քաղաքականությունը հաճախորդների բնագավառում՝ պահպանելով փոխշահավետության սկզբունքը՝ հաճախորդներին առաջարկել բանկային ծառայությունների ընդգրկուն փաթեթ, մշտապես նորացնելով և բազմազանելով այն, բարելավելով ծառայությունների մատուցման որակը:

Հաշվետու տարում Բանկը շարունակեց ակտիվ համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ, ինչի շնորհիվ խորացվեց ու ընդլայնվեց համագործակցության շրջանակները, գործող ծրագրերը, ինչպես նաև ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում:

2022թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Շվեյցարական responsibility Investment AG կողմից կառավարվող ներդրումային ընկերությունների միջև կնքվեցին միկրո ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ուղղված 15.0 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով թվով 4 վարկային պայմանագրեր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Symbiotics S.A. շվեյցարական ներդրումային ընկերության կառավարման ներքո գտնվող Global Impact Investments Sàrl Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսության ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության պայմանագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Շվեյցարական BlueOrchard Finance S.A. կողմից կառավարվող ներդրումային ընկերությունների միջև կնքվեցին միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ուղղված 15.0 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով թվով 3 վարկային պայմանագրեր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Բելգիական INCOFIN Investment Management ընկերության կողմից կառավարվող ներդրումային ընկերությունների միջև կնքվեցին միկրո ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ուղղված 15.0 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով վարկային պայմանագրեր:

Բանկն իր զարգացման ներկա փուլում կարևորում է համարժեք մրցունակության մակարդակի ապահովումը հետևյալ շուկայական հատվածներում.

- փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորում,
- խոշոր բիզնեսի վարկավորում,
- սպառողական վարկավորում,
- բնակարանային հիփոթեք,
- միջազգային առևտրի սպասարկում՝ ներառյալ դրամական փոխանցումներ, ակրեդիտիվներ, երաշխիքներ
- ավանդների ներգրավում (տարբերակված ըստ ժամկետների, արժույթների և տոկոսների վճարման հաճախականության),
- հանրային ծառայությունների վճարների սպասարկում,
- պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում,
- նոր թվային տեխնոլոգիաների ներդրման և շարունակական զարգացման միջոցով հաճախորդների բարձրակարգ սպասարկման իրականացում:

Առևտրային վարկերի տարամադրման և վճարահաշվարկային սպասարկման շուկայական հատվածում բանկերի միջև մրցակցությունը բավականաչափ կոշտ է, որի

պարագայում Բանկի կողմից նախատեսվում է ապահովել ֆինանսական բնույթի համալիր ծառայությունների մատուցում՝ ներառյալ տարբեր բնույթի խորհրդատվությունը, որը Բանկի գործունեության ռազմավարական գերակայություններից է:

Բանկը, ելնելով միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման միտումներից ու գնահատվող հնարավորություններից, իր ռազմավարության թիրախներից դիտարկում է մանրածախ բանկային ծառայությունների մատուցումը, բանկային սպասարկումների և ծառայությունների մատչելիության ու հասանելիության ապահովումը սպառողների լայն շրջանակի համար, որի արդյունքում Բանկն իր ամուր դիրքը կհաստատի ՀՀ բանկային շուկայում:

Բանկը հետամուտ լինելով իր որդեգրած՝ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ հարաբերությունների խորացման և ընդլայնման քաղաքականությանը՝ շարունակելու է միջազգային ֆինանսական շուկաներից միջոցների ներգրավման որդեգրված ռազմավարությունը, որը նախատեսում է ակտիվ համագործակցություն հանրապետությունում միջազգային ֆինանսավարկային ծրագրեր իրականացնող կազմակերպությունների հետ: Բանկը կշարունակի և կընդլայնի համագործակցությունը միջազգային ծրագրերի շրջանակներում՝ ՎՋԵԲ, ՄՖԿ, Գերմանա-հայկական հիմնադրամ (ԳՀՀ), Սնծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկի, Սսիական Զարգացման Բանկի, Հոլանդական զարգացման բանկի (FMO), «BLUEORCHARD MICROFINANCE FUND» LLC, «SYMBIOTICS» SA, «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES 52 BONDS» S.A., INCOFIN CVBA ներդրումային ընկերությունների հետ: Բանակցություններ կվարվեն նաև միջազգային այլ կառույցների հետ՝ համագործակցության ակնկալիքով:

բ. Բանկի մրցակցային դիրքի նկարագրությունը:

Բանկի մրցակցային առավելությունների շարքում հարկ է նշել հետևյալը.

- ◆ Բանկում ինստիտուցիոնալ ներդրողների առկայությունը, որոնք հետապնդում են երկարաժամկետ նպատակներ և խնդիրներ՝ նպատակաուղղված Բանկի հետագա զարգացմանը:

- ◆ Բանկի կառավարման արդյունավետ համակարգը, որում հստակ ամրագրված են յուրաքանչյուր կազմակերպական միավորի գործառնության խնդիրները և որոշված են դրանց պատասխանատվության սահմանները:

- ◆ Ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգը, դրա հուսալիության բարձր աստիճանը, որը հնարավորություն ունի ժամանակին բացահայտելու առաջացող ռիսկերի բնույթը, դրանց հնարավոր ազդեցության մակարդակը և առաջարկելու դրանց չեզոքացման ուղիները:

- ◆ Կորպորատիվ կառավարման արդյունավետ համակարգը, որի շրջանակներում ամրագրված են Բանկի Խորհրդի և Վարչության պաշտոնատար անձանց ֆիդուցիար պատասխանատվությունը:

- ◆ Բանկային նոր ինովացիոն ծառայությունների նպատակաուղղվածությունը և նմանատիպ ծրագրերի իրացման հաջողված փորձը: Բանկի մրցունակության բարձրացման առանցքային գործոններից է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անհրաժեշտ բաղադրիչների յուրացումը, ծառայությունների մատուցումը, տեխնոլոգիաների միջազգային չափորոշիչների և համաշխարհային լավագույն փորձի վրա կառուցումը, որի արդյունքում Բանկում մշակվում ու ներդրվում են ինովացիոն և արդյունավետ պրոդուկտներ:

- ◆ Արտաքին միջավայրի ազդակների արագ արձագանքման արդյունավետ համակարգը, մասնավորապես՝ տնտեսության իրական հատվածում ընթացող գործընթացների և բանկային

սպասարկումները, ծառայությունների ոլորտում տոկոսադրույքների ու սակագների փոփոխությունների նկատմամբ համարժեք արձագանքումը: Այդ նպատակով՝ Բանկը մշտապես իրականացնում է մարքեթինգային ուսումնասիրություններ և հարցումներ, պարբերաբար կազմակերպվում են հանդիպումներ հաճախորդների հետ: Դրա շնորհիվ Բանկը վարում է սակագնային և տոկոսադրույքային ճկուն քաղաքականություն և առաջարկում է շուկայում առավել մատչելի ու մրցունակ պայմաններ և սակագներ:

◆ Բանկի աշխարհագրության և մասնաճյուղային ցանցի ինտենսիվ զարգացումը երկրի բոլոր մարզերում: Ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ Բանկի մասնաճյուղերի թիվը կազմում է 53՝ մոտեցնելով Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունները հաճախորդների առավել լայն շրջանակի:

◆ Միջազգային ֆինանսական կառույցների հետ արդյունավետ համագործակցությունը: Բանկը համագործակցում է մի շարք կազմակերպությունների հետ, որոնց թվում են պատկանում՝ Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎԶԵԲ), ՄՖԿ, Գերմանահայկական հիմնադրամը (ԳՀՀ), Սևծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկը, Ասիական Զարգացման Բանկը, «BLUEORCHARD MICROFINANCE FUND» LLC ներդրումային ընկերությունը, «SYMBIOTICS» SA, «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES BONDS» S.A. ֆինանսական հաստատությունների հետ և այդ շրջանակը առաջիկայում կընդլայնվի:

◆ Բանկի կառավարման բարձրագույն և միջին օղակներում բավարար ներուժ ու փորձ ունեցող կադրային պոտենցիալի առկայությունը, որն ունակ է լուծել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրով սահմանված խնդիրները:

◆ Բանկի կառավարման բոլոր օղակներում գործունեության բավարար կանոնակարգվածության աստիճանը:

◆ Բանկային ծառայությունների և սպասարկումների լայն սպեկտրը, Բանկի ուժեղ ու կայուն դիրքերը մանրածախ ծառայությունների ոլորտում, որոնց շնորհիվ Բանկը դինամիկ և հաստատուն ձևով ընդլայնում է ծառայությունների և սպասարկումների ծավալները:

◆ Բանկի կողմից հաճախորդների թիրախային խմբերի տարանջատումն ըստ բիզնեսի ոլորտների վարման առանձնահատկությունների ու քաղաքացիների շրջանում ըստ սոցիալական, աշխարհագրական, տարիքային և այլ չափորոշիչների, որի արդյունքում առաջարկվում է յուրաքանչյուր խմբին համարժեք նպատակային համալիր, բարձրորակ բանկային ծառայությունների շրջանակ:

◆ Անմիջապես հաճախորդների սպասարկման համար պատասխանատու աշխատակիցների վերապատրաստման ծրագրերը, որի շնորհիվ նաև բարելավվում է սպասարկման որակը և աճում հաճախորդների թվաքանակը:

◆ Բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակում հանդես եկող <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ի ձևավորված դրական վարկանիշը և աճող հեղինակությունը:

Ստորև ներկայացվում է որոշ հիմնական ցուցանիշների գծով Բանկի մասնաբաժինը շուկայում.

№	Ցուցանիշը	31.03.2023թ. դրությամբ Մասնաբաժինը շուկայում /%/	31.03.2023թ. դրությամբ Տեղը շուկայում
1	Ընդհանուր ակտիվներ	4.82%	7-րդ
2	Վարկային ներդրումներ	6.33%	6-րդ

3	Ընդհանուր պարտավորություններ	5.02%	7-րդ
4	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2.97%	13-րդ
5	Ընդհանուր կապիտալ	3.78%	13-րդ

5. ԲԱՆԿԻ ԽՍԲԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

1) Եթե բանկը խմբի անդամ է, ապա համառոտ ներկայացնել խմբի կառուցվածքը և բանկի տեղը այդ խմբում,

Բանկը հանդիսանում է Սիլ Ֆինանսական Բազմաֆունկցիոնալ Խմբի անդամ, որի անդամ է հանդիսանում նաև «Սիլ Ինշուրանս» ԱՓԲԸ-ն: Բանկի հիմնական բաժնետերեր և «ՄԻԼ ԿՈՆՑԵՌՆ» ՍՊԸ հիմնադիր հանդիսացող Սուբհասյանների ընտանիքը փայամասնակցություն ունի նաև հետևյալ ընկերություններում.

Կազմակերպության անվանումը	Գտնվելու վայրը
1. <<Նարեկ>> ՍՊԸ	Երևան, Մ. Խորենացու 30/1
2. << Սիլ Կոնցեռն>> ՍՊԸ	Երևան 0018, Տ. Մեծի պող., 3-րդ նրբ. 62
3. <<Երևանի Այրադագ>> ԲԲԸ	Երևան, Նար-Դոսի փող. 2
4. <<Սպորտ Թայմ>> ՍՊԸ	Երևան 0018, Տ. Մեծի պող., 3-րդ նրբ. 62
5. <<Երևանի Զովք Գործարան>> ՀՁ ԲԲԸ	Երևան, Արտաշեսյան 99
6. << Սատուրն Շինմոնտաժ>> ՍՊԸ	Երևան, Տ. Մեծի 3-րդ նրբ. 62
7. <<Բջնի Գրուպ>> ՍՊԸ	Չարենցավան, Գործարանային փող. 8
8. <<Նոյ Գրուպ>> ՍՊԸ	Երևան, Գետառի 4
9. <<Սիլ Ինշուրանս>> Ապահովագրական ՓԲԸ	Երևան, Տ. Մեծի պող. 39
10. << Առաջ>> ՍՊԸ ՀՁ	Երևան, Գետառի 4/8
11. <<ԳՌԶՈ Պլազա>> ՍՊԸ	ք. Երևան, , Տ. Մեծի պող. 3-րդ նրբ. 60
12. <<Մեյնիցա Պլազա>> ՍՊԸ	Երևան. Նար-Դոսի 2
13. <<Երևանի պոլիպլաստ գործարան>> ՀՁ ԲԲԸ	Երևան, Օդեսայի 2
14. <<Փասիֆիկ Տրեյդինգ>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Նար-Դոսի 2
15. <<Դավոս Ինտերնեյշնլ>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Մ. Խորենացու 43
16. «Քոն ֆիրմ» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Սմբատ Զորավարի 11
17. «Սուբհասյան» բարեգործական հիմնադրամ	ՀՀ ք. Երևան Տիգրան Մեծ պ., 3-րդ նրբ., 2.62
18. «Ինյուրբի» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Տիգրան Մեծի 49
19. «Գլոբալ Մայնինգ» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Նար-Դոսի 2

6. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Բանկի մատուցած ծառայությունների ծավալների աճի կամ նվազման միտումները և ծառայությունների սակագների միտումները վերջին հաշվետու ֆինանսական տարվա ավարտից մինչև Ծրագրային ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածի համար: Ներկայացվում են միայն այն միտումները, որոնք ըստ բանկի էական են և (կամ) ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Նախորդ հաշվետու տարվա վերջի համեմատ, Բանկի կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալների և ծառայությունների սակագների փոփոխությունները պայմանավորված են տնտեսության ներքին և արտաքին հատվածներում ընթացող փոփոխություններով, մրցակիցների կողմից համանման պորդուկտների գծով առաջարկվող սակագներով, ինչպես նաև Բանկի մրցակցային դիրքի ամրապնդման և առաջխաղացման հնարավորություններով: Մասնավորապես վերանայվել են՝ դրամական փոխանցումների իրականացման և չեկերի սպասարկման պայմանները, սոցիալական փաթեթի սպասարկման նպատակով բացված հաշվի միջոցների դիմաց վճարվող տարեկան տոկոսադրույքը (սահմանվել է 0.1%), հնամաշ և վնասված դրամանիշերի փոխանակման սակագինը (ԱՄՆ դոլար, ԵՎԲԱ և ՌԴ ռուբլու համար սահմանվել է 5%), արտարժույթի դրամանիշերի համար հնամաշության չափանիշները, պլաստիկ քարտերի տրամադրման և սպասարկման պայմանները, քարտային հաշվի դրական մնացորդի վրա հաշվարկվող տարեկան տոկոսադրույքի կիրառման պայմանները (կիրառվում է եթե վճարային քարտի միջին ամսական մեծությունը գերազանցում է 1,000,000 ՀՀ դրամը, հաշվարկվում է մինչև վճարային պլաստիկ քարտի գործողության ժամկետի ավարտը), արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում մատուցվող ծառայությունների սակագները և այլն:

Ներդրումային ծառայությունների մատուցման համար սակագները սահմանվել են. ՀՀ պարտատուներով գործարքների դեպքում. ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ մինչև 100մլն. ՀՀ դրամը 0.04% գործարքի ծավալից, նվազագույնը 1,000 ՀՀ դրամ, 100մլն. ՀՀ դրամ և ավել ծավալի դեպքում 0.02%: Ֆիզիկական և իրավաբանական (ոչ ֆինանսական) անձանց հետ գործարքների դեպքում՝ մինչև 50մլն. ՀՀ դրամը՝ 0.06% գործարքի ծավալից, նվազագույնը 1,000 ՀՀ դրամ, իսկ 50մլն. ՀՀ դրամ և ավել ծավալի դեպքում 0.04%: Բաժնետոմսերով գործարքների դեպքում սահմանվել են՝ մինչև 100մլն. ՀՀ դրամը՝ 0.2% գործարքի ծավալից, նվազագույնը 3,000 ՀՀ դրամ, 100 մլն. ՀՀ դրամ և ավել ծավալով գործարքների դեպքում՝ 0.1% գործարքի ծավալից:

Ողջամիտ ներդրողի ներդրումային որոշման կայացման նպատակով՝ Բանկը ներկայացնում է հաշվետու տարվա ակտիվապասիվային ցուցանիշների և շահույթի ծավալային աճը, որոնք արտացոլում են Բանկի կառավարման մարմինների կողմից ռազմավարության իրականացման արդյունավետությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ակտիվապասիվային հիմնական ցուցանիշները և շահույթը.

(հազ. դրամ)

Միջոցների ներգրավում	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	153,825,485	165,658,474	185,332,374
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	112,495,412	135,948,859	156,197,592
Ստորադաս փոխառություն	1,311,068	3,605,469	3,971,329
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,185,733	6,107,897	8,517,115

(հազ. դրամ)

Միջոցների տեղաբաշխում	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Հաճախորդներին տրված վարկեր	193,337,215	220,889,139	259,413,495
Ներդրումային արժեթղթեր	44,217,042	42,807,297	47,378,854

(հազ. դրամ)

	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Շահույթ	4,796,542	2,956,439	7,111,817

Բացի վերը բերված ֆինանսական ցուցանիշները, Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում նաև եռամսյակային և տարեկան հաշվետվություններ, որոնք տեղադրված են բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ <<Բաժնետերեր և ներդրողներ>> բաժնում:

7. ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄԸ ԿԱՄ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

1) այն հիմնական սկզբունքների կամ վարկածների նկարագիրը, որոնց հիման վրա իրականացվել է շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը: Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը պետք է համադրելի լինի բանկի պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների հետ.

Սույն կետում նշված տեղեկությունները ընդամենը կանխատեսումներ են և ներդրումային որոշումներ կայացնելիս չպետք է հիմնվել դրանց վրա:

Ընթացիկ տարվա՝ 2023թ. համար բանկը պլանավորել է ստանալ 5,716.4 մլն. դրամի գույք շահույթ: Շահույթի կանխատեսումը (պլանավորումը) իրականացնելիս բանկը հիմնվել է հետևյալ հիմնարար սկզբունքների վրա.

1. Բանկի ակտիվների կայուն աճի ապահովում, հիմնականում եկամտաբեր ակտիվների՝ վարկերի և արժեթղթերի աճի հաշվին: Վարկային ներդրումների աճը ապահովվելու է նոր վարկատեսակների առաջարկի, տնտեսության նոր հեռանկարային ոլորտների վարկավորման, սպառողական և հիփոթեքային վարկավորման, միջազգային կառույցների հետ իրականացվող վարկային ծրագրերի բազմազանման և ավելացման հաշվին:
2. Բանկի պարտավորությունների, ըստ այդմ ցպահանջ և ժամկետային ռեսուրսների կայուն աճի ապահովում՝ միջազգային ծրագրերով և միջազգային կառույցներից նոր ռեսուրսների ներգրավում և ներքին շուկայից ներգրավված ռեսուրսների ծավալների կայուն աճի ապահովում:
3. Բանկի ռեսուրսների տեղաբաշխում բարձր եկամտաբերություն ունեցող ակտիվներում (վարկեր հաճախորդներին)՝ ընդունելի մակարդակի վրա պահելով բանկի ռիսկերը, պահպանելով բանկային գործունեությունը կարգավորող ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվները:
4. Հեռանկարային հաճախորդների շրջանակի էական աճի ապահովում, ի հաշիվ մատուցվող ծառայությունների բազմազանման և տեխնոլոգիաների կատարելագործման, միջազգային չափանիշներով նոր բանկային գործիքների

առաջարկի /նոր տեխնոլոգիաներով վարկեր, ավանդներ, վճարահաշվարկային ծառայություններ/:

5. Վերը նշվածների արդյունքում տոկոսային եկամուտների, մատուցվող ծառայություններից ստացվող միջնորդավճարների աճ:
6. Բանկի արդյունավետ տարածքային քաղաքականության վարում՝ ապահովելով նոր մասնաճյուղերի գործարկումը, գործող մասնաճյուղերի վերանորոգումը և վերազինումը, տեխնիկա-տեխնոլոգիական, տեղեկատվական համակարգերի արդիականացումը:

2) այն գործոնները, որոնց վրա բանկի կառավարման մարմինները ազդելու հնարավորություն ունեն և այն գործոնները, որոնց վրա ազդելու նման հնարավորությունը բացակայում է.

Բանկի կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

1. Բանկի կողմից ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
2. Բանկի ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
3. Բանկի տեխնիկա-տեխնոլոգիական և տեղեկատվական բազայի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
4. Կադրային քաղաքականություն, այդ թվում՝ բանկի անձնակազմի վարձատրության, պատրաստման և վերապատրաստման ծախսեր,
5. Նոր պրոդուկտների թողարկում,
6. Տարածքային քաղաքականություն,
7. Բանկի գործունեության ապահովման ծախսեր,
8. Նոր բանկային պրոդուկտների ներդրման ծախսեր,
9. Գովազդային գործընթաց և այլն:

Բանկի կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

1. քաղաքական, տնտեսական ռիսկի գործոններ (բանկային ավանդների և վարկերի առաջարկի ու պահանջարկի և դրանից բխող տոկոսադրույքների փոփոխության վարքագիծ, արժեզրկման ու փոխարժեքի վարքագիծ),
2. հարկային և օրենսդրական փոփոխության այլ ռիսկեր,
3. երկրի ֆինանսական շուկայի կայունության ռիսկ,
4. անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Բանկի բնականոն գործունեությունը) և այլն:

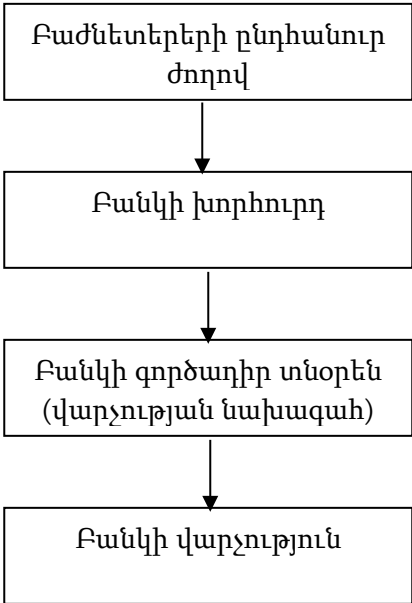
8. ԲԱՆԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

1) բանկի կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը և յուրաքանչյուր մարմնի իրավասություններն ու պարտականությունները.

Բանկի կառավարման մարմիններն են (ներկայացվում է ըստ կանոնադրության).

1. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
2. Բանկի խորհուրդը, որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
3. Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
4. Բանկի վարչությունը:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև.

Բանկի կառավարման մարմիններին վերապահված իրավասություններն են (ներկայացվում է ըստ կանոնադրության).

6.7. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունները՝

- ա/ Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,
- բ/ Բանկի վերակազմակերպումը.
- գ/ Բանկի լուծարումը.
- դ/ ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը.
- ե/ Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ժողովներում: Բանկի խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Բանկի խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.
- զ/ հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը,
- է/ խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը.
- ը/ Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթի և վնասի բաշխման հաստատումը: Տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը.
- թ/ օրենքով նախատեսված դեպքերում բաժնետոմսերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը.
- ժ/ ընդհանուր ժողովի վարման կարգը,

ժա/ հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը.

ժբ/ օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին):

Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանն օրենքով վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել ընկերության գործադիր մարմնին:

6.14. Բանկի խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը՝ բացառությամբ այն հարցերի, որոնք օրենքով և կանոնադրությամբ վերապահված են ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

6.22. Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

ա/ Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը, ներառյալ՝ Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրի հաստատումը.

բ/ ընդհանուր ժողովի տարեկան և արտահերթ նիստերի գումարումը, օրակարգի հաստատումը, ինչպես նաև դրանց գումարման և անցկացման կազմակերպման հետ կապված՝ նախապատրաստման աշխատանքների իրականացման ապահովումը.

գ/ Բանկի գործադիր մարմնի (վարչության) անդամների նշանակումը, նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

դ/ Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտների սահմանումը, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ձևավորումը, նրա տարեկան աշխատանքային ծրագրի հաստատումը, ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

ե/ Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշվի ու կատարողականի հաստատումը.

զ/ Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքի և աշխատատեղերի հաստատումը.

է/ շահութաբաժինների վճարման վերաբերյալ ընդհանուր ժողովին առաջարկությունների ներկայացումը, այդ թվում՝ շահութաբաժինների յուրաքանչյուր վճարման համար շահութաբաժիններ ստանալու իրավունք ունեցող Բանկի բաժնետերերի ցուցակի կազմումը, որում պետք է ընդգրկվեն Բանկի այն բաժնետերերը, որոնք ընդգրկվել են Բանկի բաժնետերերի ռեեստրում՝ Բանկի տարեկան ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու օրվա դրությամբ:

ը/ Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների նախնական հաստատումը և ընդհանուր ժողովին ներկայացումը.

թ/ ընդհանուր ժողովի հաստատմանը Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի ներկայացումը.

ժ/ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձին վճարման չափի սահմանումը.

ժա/ Բանկում իրականացված աուդիտորական կամ այլ ստուգումների արդյունքում անհրաժեշտության դեպքում բացահայտված թերությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումների նախաձեռնումն ու դրանց իրականացման վերահսկումը.

ժբ/ Բանկի կողմից օրենքով սահմանված ֆինանսական գործառնությունների իրականացման կարգը սահմանող ներքին իրավական ակտերի ընդունումը.

ժգ/ Բանկի տարածքային և ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունների հաստատումը, Բանկի ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև գործառնության պարտականությունների բախշումը.

ժդ/ Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքների, հիմունքների, եղանակների, կանոնների, ձևերի և կարգերի սահմանումը.

ժե/ Բանկի պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.

ժզ/ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի ավելացումը.

ժե/ Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման մասին որոշման ընդունումը,

ժր/ դուստր և կախյալ ընկերությունների ստեղծումը, այդ ընկերություններին մասնակցությունը, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում

ժթ/ Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը,

ի/ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը օրենքով սահմանված կարգով,

իա/ օրենքով նախատեսված դեպքերում տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետզնումը

իբ/ Բանկի գույքի օտարման և ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50 %-ի չափով),

իգ/ Բանկի մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների և հիմնարկների ստեղծման և դադարեցման մասին որոշումների ընդունումը,

իդ/ Բանկի կողմից բաժնետերերի ժողովի հետ կապված տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի մասին, ներառյալ ծանուցման մամուլի միջոցի ընտրության որոշումը,

իե/ խորհրդի անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,

իզ/ առևտրային կազմակերպությունների միությունների հիմնադրումը և մասնակցությունը,

իե/ օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավասությունների իրականացումը:

Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասությանը կանոնադրությամբ վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել Բանկի գործադիր մարմնին:

6.29. Բանկի գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահը), որպես իր բացառիկ իրավասություն, ներկայացնում է Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և օտարերկրյա պետություններում, Բանկի անունից կնքում է գործարքներ, գործում է Բանկի անունից առանց լիազորագրի, տալիս է լիազորագրեր:

6.30. Բանկի գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահ).

ա/ տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում ֆինանսական միջոցները, իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը,

բ/ աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Բանկի աշխատակիցներին,

գ/ Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,

դ/ կատարում է Բանկի վարչության նախագահի տեղակալների և վարչության անդամների միջև պարտականությունների բաշխում,

ե/ լուծում է կանոնադրությամբ իրեն վերապահված այլ հարցեր, իր իրավասության շրջանակներում իրականացնում այլ գործառույթներ:

6.31. Բանկի վարչությունը կազմվում է գործադիր տնօրենից (Վարչության նախագահից), նրա տեղակալներից, գլխավոր հաշվապահից, ինչպես նաև Բանկի այլ պաշտոնատար անձանցից, որոնք նշանակվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

6.32. Բանկի վարչությունը.

ա/ խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի խորհրդի կողմից հաստատվող ներքին իրավական ակտերը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը.

բ/ ապահովում է ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի որոշումների կատարումը,

գ/ իրականացնում է Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումը,

դ/ կազմակերպում է ընդհանուր ժողովի, Բանկի խորհրդի և իր կողմից ընդունված որոշումների կատարումը,

ե/ գումարում է իր նիստերը ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան ամիսը մեկ անգամ,

զ/ իր իրավասության շրջանակներում սահմանում է Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, դրամարկղային սպասարկման, դրամի ու Բանկի այլ արժեքների պահպանումը, հաշվառումն ու հաշվետվությունը և իրականացնում է դրանց վերահսկողությունը,

է/ սահմանում է ակտիվային ու պասիվային գործառնությունների գծով տոկոսադրույքների քաղաքականությունը,

ը/ վերահսկում է օրենսդրության պահպանումը Բանկում և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումներում,

թ/ նախապես քննարկում է վարչության կողմից Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերը,

ժ/ քննարկում է վերստուգումների, ստուգումների նյութերը, Բանկի ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունները,

ժա/ հաստատում է բանկի աշխատողների և մյուս ստորաբաժանումների ղեկավարների և աշխատողների իրավունքների ու պարտականությունների մասին հրահանգները,

ժբ/ կատարում է Բանկի պաշտոնատար անձանց նշանակում իր իրավասության շրջանակներում,

ժգ/ քննարկում է գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի), վարչության անդամների և Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից վարչության քննարկմանը ներկայացված այլ հարցերը:

Այն հարցերը, որոնք օրենքով կամ կանոնադրությամբ չեն սահմանվել որպես ընդհանուր ժողովի, խորհրդի կամ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման իրավասությանը պատկանող, պատկանում են գործադիր տնօրենի (վարչության) իրավասությանը:

2) կառավարման մարմինների անդամների անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը, իրավասություններն ու պարտականությունները, նրանցից յուրաքանչյուրի ծավալած գործունեությունը բանկի կազմից դուրս՝ Ծրագրային ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին.

Տեղեկություններ բանկի կառավարման մարմինների վերաբերյալ.

Պաշտոնը	Ա. Ա. Հ., ծննդյան ամսաթիվը, մասնագիտությունը, քաղաքացիությունը, հասցեն	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում գրադեցրած պաշտոնները	Իրավասություններ և պարտականություններ
Բանկի խորհրդի նախագահ	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի, ծնված 1965թ., ինժեներ-տնտեսագետ, տնտեսագիտության թեկնածու, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	1998թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահ:	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Բանկի խորհրդի անդամներ	Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի, ծնված 1980թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	24.05.2013թ.-22.05.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ 23.05.2014թ.-29.06.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական 30.06.2014թ.-29.06.2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ 29.06.2018-09.06.2023թթ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահի տեղակալ: 09.06.2023թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ:	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի անձնակազմի կառավարման արդյունավետության ընդհանուր հսկողություն 5. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն 6. Պլաստիկ քարտերի թողարկման քաղաքականության ընդհանուր հսկողություն
	Խաչատրյան Արամ Դավիթի, ծնված 1983թ., ճարտարագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	2017-2023թթ. ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն 09.06.2023թ.-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ փոքր բաժնետերերի ներկայացուցիչ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն 5. Բանկի հաշվապահական հաշվառման և հաշվապահության քաղաքականության նկատմամբ ընդհանուր հսկողություն 6. Բանկի ռազմավարության ընդհանուր հսկողություն

	<p>Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի, ծնված 1982թ., տնտեսագետ-մաթեմատիկոս, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>14.06.2013թ առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ, Խորհրդի Քարտուղար:</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների զարգացման համակարգում 5. Միջազգային հարաբերությունների ընդհանուր հսկողություն 6. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն
	<p>Պեր Ֆիշեր, ծնված 1949թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ԳԴՀ, ք. Բրեմեն</p>	<p>2003-2014թ.թ.՝ Commerzbank AG, Ֆրանկֆուրտի գլխավոր գրասենյակ, Կենտրոնական և արևելյան Եվրոպայի, ԱՊՀ, Թուրքիայի, Բալթյան երկրների, Մոնղոլիայի ֆինանսական կազմակերպությունների վարչության ղեկավար, Ավագ Գործադիր տնօրեն 2003թ. առ այսօր՝ Commerzbank Eurasija, Մոսկվա, Խորհրդի անդամ 2003թ. առ այսօր՝ Գերմանա-ուկրաինական համաժողովի անդամ, գանձապետ 2007թ. առ այսօր՝ Գերմանա-ռուսական համաժողովի անդամ, գանձապետ 2014թ. առ այսօր՝ Գերմանա-թուրքմենական համաժողովի անդամ 2014թ. առ այսօր՝ Центр-Инвест բանկ, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Դոնի Ռոստով, ՌԴ 2015թ. առ այսօր՝ ԵԱՀԿ եռակողմ կոնտակտային խմբի Տնտեսության և տնտեսական վերականգնման աշխատանքային խմբի համակարգող 2016թ. առ այսօր՝ Беларусбанк, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն 29.06.2018թ. առ այսօր՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ:</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ Բանկի գործունեության ընթացքում միջազգային փորձի ներդրման աշխատանքների համակարգում:</p>
	<p>Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի ծնված 1958թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>2002թ.-20.05.2020թ.թ. ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետ 20.05.2020թ.-30.06.2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական 30.06.2020թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիր-

			ների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3.Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4.Բանկի հաշվապահական հաշվառման և հաշվապահության քաղաքականության նկատմամբ ընդհանուր հսկողություն 5.Բանկի ռազմավարության ընդհանուր հսկողություն
--	--	--	---

Բանկի խորհրդի անդամներ	Պ Ա Շ Տ Ո Ն Ը	
	Բանկում	վերջին հինգ տարում բանկից դուրս
Սուբիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	Խորհրդի նախագահ	«ՄԻԼ-Կոնցեռն» ՍՊԸ Խորհրդի անդամ
Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի	Խորհրդի անդամ	-
Խաչատրյան Արամ Դավիթի	փոքր բաժնետերերի ներկայացուցիչ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ	-
Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	Commerzbank Eurasija, Մոսկվա, Խորհրդի անդամ, Գերմանաուկրաինական համաժողովի անդամ, գանձապետ, Գերմանաուսական համաժողովի անդամ, գանձապետ, Գերմանա-թուրքմենական համաժողովի անդամ, Центр-Инвест բանկ, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Դոնի Ռոստով, ՌԴ, ԵԱՀԿ եռակողմ կոնտակտային խմբի Տնտեսության և տնտեսական վերականգնման աշխատանքային խմբի համակարգող, Беларусбанк, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն
Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար	-
Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի	Խորհրդի անդամ	2002թ.-20.05.2020թ. ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետ

Պաշտոնը	Ա. Ն. Ա., ծննդյան ամսաթիվը, մասնագիտությունը, քաղաքացիությունը, հասցեն	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները	Իրավասություններ և պարտականություններ
Վարչության նախագահի/ Գործադիր տնօրենի ժ/պ	Առաքելյան Արտակ Արմենակի ծնված 1981թ., ՏԳԹ, տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	20.07.2007թ.-05.10.2010թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Մասնաճյուղերի կառավարման վարչության պետի տեղակալ, 06.10.2010թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Տարածքային կառավարման վարչության պետ 07.02.2011թ.-01.06.2015թ. <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ: 01.06.2015թ. -07.10.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի գործառնական գծով տեղակալ) 2016-2023թթ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Գանձապետ (Վարչության նախագահի տեղակալ): 15.06.2023թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործադիր տնօրենի/ Վարչության նախագահի ժ/պ:	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադրության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
Վարչության անդամներ	Բաղայան Ռուբեն Անատոլիի, ծնված 1979թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	20.01.2010թ.-17.01.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ), 18.01.2011թ.-06.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական, 07.02.2011թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ) 01.06.2015թ.-.-07.10.2016թ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ (վարչության նախագահի տեղակալ-գանձապետ) 07.10.2016թ-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադրության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)

<p>Չիչյան Օնիկ Գևորգի, ծնված 1977թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>25.01.2010թ-08.09.2013թ <ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ> ԲԲԸ Հաճախորդների սպասարկման վարչության պետ 09.09.2013թ-04.05.2014թ <ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ> ԲԲԸ <ԱՐԱԲԿԻՐ> մասնաճյուղի կառավարիչ 05.05.2014թ-22.05.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարկավորման վարչության պետ 23.05.2014թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ) 01.06.2015թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ)</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>
<p>Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի, ծնված 1982թ., արևելագետ մագիստրոս, բիզնես վարչարարության մագիստրոս Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>03.04.2009թ.-13.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Հաճախորդների սպասարկման վարչության VIP հաճախորդների սպասարկման բաժնի հաշվապահ- գանձապահ 14.02.2011թ.-08.09.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Հաճախորդների սպասարկման վարչության VIP հաճախորդների սպասարկման բաժնի հաշվապահ- գանձապահ/զլխավոր/ 09.09.2011թ.-01.06.2015 «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Միջազգային գործառնությունների վարչության պետի ժ/պ, վարչության պետ 01.06.2015թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ):</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>

<p>Արփիինե Փիլոսյան Հավելտի ծնված 1983թ. տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>31.10.2016թ.-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գ ծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ) 18.08.2016թ.-31.10.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Տեխնոլոգի աների և անվտանգության գծով տնօրե նի տեղակալի ժամանակավոր պաշտո նակատար (Վարչության նախագահի տեղակալի ժամանակավոր պաշտոնակատար) 01.07.2015թ.-17.08.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, բաժնի պետ 01.06.2015թ.-30.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին վե բահսկողության վարչություն, վարչությ ան պետ 06.06.2012թ.-31.05.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, բաժնի պետ 09.09.2011թ.-05.06.2012թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, գլխավոր մասն ազետ 21.06.2010թ.-08.09.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, առաջատար մա սնագետ 10.12.2008թ.-20.06.2010թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարկերի մ ոնիտորինգի բաժին, առաջատար մաս նագետ 01.11.2007թ.-09.12.2008թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարկերի մ ոնիտորինգի բաժին, մասնագետ 05.02.2007թ.-31.10.2007թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործերի կ առավարչություն, մասնագետ</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>
<p>Գալստյան Նոնա Կոլյայի, ծնված 13 հունվարի 1977թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>2004-2023թթ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Հաշվապահական հաշվառման վարչություն՝ Գլխավոր հաշվապահի տեղակալ 15.06.2023թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարչության անդամի / Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետի - Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>

	<p>Ավետիսյան Հայկ Միշայի ծնված 1979թ., ՏԳԹ, տնտեսագետ- մաթեմատիկոս, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>01.07.2006թ.-02.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ռեզիդենտության և ռիսկերի կառավարման վարչության Ռիսկերի կառավարման բաժնի պետ, 03.02.2011թ. առ այսօր ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Ռեզիդենտության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ 07.02.2011թ. առ այսօր <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ, 21.01.2009թ.- առ այսօր «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ, Խորհրդի անդամ:</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>
	<p>Զհանգիրյան Վրեժ Գազիկի ծնված 1980. Իրավաբան Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>10.10.2007թ.-27.02.2008թ. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի աշխատակազմում՝ որպես ՀՀ Նախագահի վերահսկողական ծառայության 1-ին բաժնի գլխավոր մասնագետ: 01.02.2013թ.-16.03.2014թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Անվտանգության վարչության Տեղեկատվական անվտանգության բաժնում որպես բաժնի պետ: 17.03.2014թ.-31.12.2014թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Անվտանգության վարչության Տեղեկատվական անվտանգության բաժնում որպես վարչության պետի տեղակալ-բաժնի պետ: 01.01.2015թ.-19.01.2015թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Իրավաբանական վարչության Բանկային գործառնությունների իրավական ապահովման բաժնում որպես վարչության պետի տեղակալ- բաժնի պետ: 20.01.2015թ.-ից առ այսօր - <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Իրավաբանական Վարչության պետ: 02.02.2015թ. առ այսօր <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ:</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>

	<p>Հարությունյան Արտաշես Ենոքի</p>	<p>2013-2023թթ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Դիլինգ կենտրոնի (վարչության) պետ-գլխավոր դիլեր 15.06.2023թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարչության նախագահի տեղակալի / Գործադիր տնօրենի տեղակալի - Գանձապետի ժ/պ</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>
--	--	--	--

Բանկի վարչության անդամներ	Պ Ա Շ Տ Ո Ն Ը	
	Բանկում	վերջին հինգ տարում բանկից դուրս
Առաքելյան Արտակ Արմենակի	Վարչության նախագահի/ Գործադիր տնօրենի ժ/պ	-
Բաղայան Ռուբեն Անատոլիի	Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի գործառնական գծով տեղակալ)	-
Չիչյան Օնիկ Գևորգի	Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ)	-
Հարությունյան Արտաշես Ենթի	Վարչության նախագահի տեղակալի / Գործադիր տնօրենի տեղակալի - Գանձապետի ժ/պ	-
Սանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի	Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ)	-
Արփիինե Փիլոսյան Համլետի	Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ Վարչության նախագահի Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տեղակալ	-
Գալստյան Նոնա Կոլյայի	Վարչության անդամի/ Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետի-Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ,	-
Ավետիսյան Հայկ Միշայի	Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ Վարչության անդամ	21.01.2009թ.- առ այսօր «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ, Խորհրդի անդամ
Զհանգիրյան Վրեժ Գագիկի	Իրավաբանական վարչության պետ Վարչության անդամ	-

3) այն մասնաճյուղերի կառավարիչների անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը, իրավասություններն ու պարտականությունները, որոնցում կենտրոնացված է բանկի ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը,

Առկա չեն:

4) արդյո՞ք հնարավոր է շահերի բախում որպես բանկի կառավարման մարմնի անդամ բանկի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև: Եթե այո, ապա պարզ ձևով նկարագրել այդ: Շահերի բախման բացակայության դեպքում՝ նշել առանձին դրույթ այդ մասին,

Բանկի և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև Ծրագրային ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախում չկա:

9. ՀՄԿՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք բանկն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գտնվում է հսկողության տակ: Եթե այո, ապա նշել հսկողների անվանումը (անունը, ազգանունը) և նույնականացման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվություն, հսկողության բնույթը (ինչի հիման վրա է այդ անձը (անձինք) հսկում բանկին):

«Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն գտնվում է Սուքիասյանների ընտանիքի ուղղակի հսկողության տակ, քանի որ նրանք հանդիսանում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի 70.61%-ի և արտոնյալ բաժնետոմսերի 92.30%-ի սեփականատեր.

Սուքիասյան Սարիբեկ՝ սովորական բաժնետոմսերում 31.71%, արտոնյալ բաժնետոմսերում 49.91% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),

Սուքիասյան Խաչատուր՝ սովորական բաժնետոմսերում 15.08%, արտոնյալ բաժնետոմսերում 23.55% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),

Սուքիասյան Էդուարդ՝ սովորական բաժնետոմսերում 10.73%, արտոնյալ բաժնետոմսերում 18.84% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),

Այլ բաժնետերեր՝ սովորական բաժնետոմսերում 13.09%:

10. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ, ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1) Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, ինչպես նաև անկախ աուդիտորական եզրակացության բովանդակությունն ամբողջությամբ.

Ներկայացված են Ծրագրային ազդագրին կից Հավելված 6-ում:

2) Միջանկյալ ֆինանսական տեղեկատվություն

Եթե ազդագիրը գրանցման է ներկայացվում վերջին հաշվետու տարվա (որի համար ներկայացվել են անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ) վերջին օրվանից սկսած 9 ամիս հետո, ապա ազդագրում ներկայացվում են միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ (եռամսյակային կամ կիսամյակային՝ կախված թողարկողի ցանկությունից), որոնք ծածկում են տարվա սկզբից առնվազն 6 ամիս ժամանակաշրջան: Այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են լինել առանց աուդիտորական եզրակացության: Ֆինանսական հաշվետվությունների

կազմում բանկն իր հայեցողությամբ կարող է չներառել սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը: Բացի այդ, ֆինանսական հաշվետվությունների կազմում բանկն իր հայեցողությամբ կարող է չներառել նաև դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, բացառությամբ, եթե ազդագրով հայցվում է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն:

Բանկի 2022 թվականի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունը՝ հաստատված արտաքին աուդիտի կողմից, ներկայացված է սույն Ծրագրային ազդագրի Հավելված 6-ում:

3) Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները.

(հազ. դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ		31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
1	Ընդհանուր ակտիվներ	320,789,927	359,864,111	409,339,718
2	Ընդհանուր պարտավորություններ	279,194,308	316,619,088	360,229,421
3	Սեփական կապիտալ	41,595,619	43,245,023	49,110,297
4	Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	6,064,552	3,736,587	8,923,494
5	Զուտ տոկոսային եկամուտ (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախս)	12,800,801	11,730,780	12,871,216

4) Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ներկայացվում է Ծրագրային ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում թողարկողի ներգրավվածությամբ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթների նկարագիրը, որոնք թողարկողի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա ունեցել են էական ազդեցություն:

31.12.2022թ. դրությամբ Բանկը ներգրավված չէ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական իրավական վարույթների մեջ, որոնք կարող են էական ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա և/կամ ունեցել են էական ազդեցություն:

Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում <<Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ>> հաշվետվություններ (վերոնշյալ տեղեկատվությունը բացահայտվել է նաև որպես <<Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ>> հաշվետվություն), որոնք տեղադրված են բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ <<Սեփականատերեր>> բաժնում:

11. ԷԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԸ

Ծրագրային ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում բանկի կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող այն պայմանագրերի էական պայմանները, որոնց գինը գերազանցում է բանկի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

Առկա չեն

12. ՓՈՐՁԱԳԵՏԻ, ԳՆԱՀԱՏՈՂԻ, ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒԻ ԿԱՄ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ԵՎ ԵՐՐՈՐԴ ԱՆՁԱՆՑԻՑ ՎԵՐՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Փորձագետ կամ խորհրդատու, որի կարծիքը օգտագործվել է հայտարարագրում կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն՝ չկա:

13. ԱՅԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն այն մասին, որ Ծրագրային ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում ներքոհիշյալ տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը (կամ դրանց պատճեն) մշտապես մատչելի են հանրությանը.

1) Բանկի կանոնադրությունը,

2) Փորձագիտական եզրակացությունները կամ հաշվետվությունները, անկախ գնահատումները և վերլուծական նյութերը, որոնք պատրաստվել են բանկի պատվերով և որոնք կամ որոնց մի մասն օգտագործվել է ազդագրում.

Ծրագրային ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները, ինչպես նաև որպես հաշվետու թողարկող, ներդրողների համար պատրաստվող տարեկան և միջանկյալ հաշվետվություն-վերլուծությունները, Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ հաշվետվությունները մշտապես մատչելի են հանրությանը ինչպես էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Բանկի գլխավոր գրասենյակ:

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ¹

օր ամիս տարի

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
(Թողարկողի անունը)

Անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի պարտատոմս
(Արժեթղթի տեսակը)

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել Ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է _____ թվականի _____), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը գտնվում է <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ում, ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1 հասցեում:

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է <<ոչ կիրառելի>>: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)	
1.1	Թողարկողը (Թողարկողի անվանումը)	<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ
1.2	Երաշխավորողը	Թողարկողը չի նախատեսում ներգրավել երաշխավոր
1.3	Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը)	
1.4	Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.5	Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ Թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ	Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

¹ Պարտատոմսերի թողարկման, տեղաբաշխման, շրջանառության ու մարման վերջնական պայմանները ենթակա են որոշման Թողարկողի Գործադիր մարմնի կողմից: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում պարտատոմսերի յուրաքանչյուր սրանջի տեղաբաշխումից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման վերջնական պայմանները Թողարկողը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում:

	սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը ըստ ստորադասության	Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում սեփականատերերի պահանջները կբավարարվեն <<Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին>> ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո: Կազմակերպության պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:
1.6	Թողարկման արժույթը	ԱՄՆ դոլար/ ՀՀ դրամ
1.7	Առաջարկի գինը	<p>Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝</p> $DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$ $\tau = \frac{DSN}{DCC}$ <p>որտեղ՝ DP - Պարտատոմսի գինն է, DSN - գործարքի կատարման օրից (settlement/trade date) մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարումը մնացած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում, DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում, f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է, N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը, C - տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, Y - մինչև մարում եկամտաբերություն: Ազդագրի գրանցումից հետո մինչև տեղաբաշխման սկիզբը տեղաբաշխման</p>

		ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ ըստ օրերի, պարտատոմսերի վաճառքի գինը կիրառարակվի Բանկի ինտերնետային կայքում:
1.8	Անվանական արժեքը	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
1.9	Քանակը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.10	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.11	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.12	Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
1.13	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է <<ոչ կիրառելի>>)	
2.	ԱՐԺԵԿՏՐՈՆԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
2.1	Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից և համընկնում է տեղաբաշխման սկզբի օրվա հետ
2.2	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվությունը	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության կողմից):
2.3	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
2.4	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ՝ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	Փաստացի օրեր արժեկտրոնի փուլի ընթացքում/ Փաստացի օրեր տարվա ընթացքում (Actual/Actual)
2.5	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	Չի նախատեսվում

2.6	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	
2.7	Զրոյական արժեկտրոնով (գեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է <<կիրառելի>> կամ <<ոչ կիրառելի>>)	<<ոչ կիրառելի>>
3.	ՄԱՅՐ ԳՈՒՄԱՐԻ ՄԱՐՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
3.1	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
3.2	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	100 (հարյուր) ԱՄՆ դոլար՝ 1 դոլարային պարտատոմսի համար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ՝ 1 դրամային պարտատոմսի համար
3.3	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում են այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Չի նախատեսվում
3.4	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն Թողարկողի նախաձեռնությամբ/ քոլ օպցիոն (նշվում է <<կիրառելի>> կամ <<ոչ կիրառելի>>)	<<ոչ կիրառելի>>
3.4.1	Ժամկետ(ներ)ը	
3.4.2	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարման մեթոդը (առկայության դեպքում)	
3.4.3	Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	
3.4.4	Այլ տեղեկություններ	
3.5	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/ փութ օպցիոն (նշվում է <<կիրառելի>> կամ <<ոչ կիրառելի>>)	<<ոչ կիրառելի>>
3.5.1	Ժամկետ(ներ)ը	
3.5.2	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարման մեթոդը (առկայության դեպքում)	
3.5.3	Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
4.	ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
4.1	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1
4.2	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	
5.	ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	

5.1	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռ թույլատրված չեն կարգավորվող շուկայում առևտրին
5.2	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))	Թողարկողը դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության՝ պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով Թողարկողը նկատի ունի “Հայաստանի ֆոնդային բորսա” ԲԲԸ-ն
5.3	Արժեթղթի վարկանիշը	Արժեթղթերը վարկանշված չեն
5.4	Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձիք վճարումը կատարում են թողարկման նպատակով <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին

Թողարկողը պատասխանատու է սույն <<Թողարկման վերջնական պայմաններում>> ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը հավաստիացնում է, որ սույն փոստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

<u>Արտակ Առաքելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի / Գործադիր տնօրենի ժ/պ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Ռուբեն Բադալյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի գործառնական գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Օնիկ Չիչյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Աստղիկ Մանրիկյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Արփինե Փիլոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ / Գործադիր տնօրենի տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Արտաշես Հարությունյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալի / Գործադիր տնօրենի տեղակալի-Գանձապետի ժ/պ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Նոնա Գալստյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամի / Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետի-Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Հայկ Ավետիսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ / Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Վրեժ Ջհանգիրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ / Իրավաբանական վարչության պետ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում են՝

<u>Արտակ Առաքելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի / Գործադիր տնօրենի ժ/պ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
---	---	------------------	-----------

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ N

<< -- >> ----- 201-թ. Ժամը ---:--

Հաճախորդի անվանումը	
Պետական գրանցման վկ համար	
Գրանցման ամսաթիվը	
Գրանցման հասցեն	
Գտնվելու վայրի հասցեն	
ՀՎՀՀ	
Կապի միջոցներ	Հեռախոս Էլ. փոստ
Ռեզիդենտությունը	
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակ	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի գինը	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց վճարված բնդիանուր գումարը	Թվերով, տառերով
Անձի բանկային վավերապայմանները	ԱՄՆ դոլարային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	ՀՀ դրամային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	Արժեթղթերի հաշիվ/ Հաշիվը հաշվառող անձի անվանումը/

Սույնով, հաստատում ենք, որ հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային ազդագրին, ընդունում և համաձայն ենք դրանում նշված պայմաններին, ստանձնում ենք այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները և հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնց փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն հայտը Բանկի կողմից ընդունվելու/ակցեպտավորելու պահից, այն կհանդիսանա Կողմերի միջև կնքված և ուժի մեջ մտած պայմանագիր:

Լրացվում է Բանկի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ	
Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը /հատ/	
Դրամական միջոցների փոխանցման/մուտքագրման ամսաթիվը	Օր/ ամիս/ տարի

ՀԱՃԱԽՈՐԴ	<< ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ >> ԲԲԸ
Իրավաբան անձի անվանում	Մասնաճյուղ/ ՀՄԿԳ
Պաշտոն	Կառավարիչ/ ՀՄԿԳ պետ
Անուն, ազգանուն	Անուն, ազգանուն
Ստորագրություն	ստորագրություն

Ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները համապատասխանաբար 16300----- բանկային հաշվեհամարին պետք է փոխանցվեն մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ը, հակառակ դեպքում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը համարվում է անվավեր:

**<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի
ձեռքբերման հայտ N**

<< -- >> ----- 201-թ. Ժամը --:--

Հաճախորդի անուն ազգանունը	
Անձը հաստատող փաստաթղթի համար	
Գրանցման ամսաթիվը, ում կողմից	
Գրանցման հասցեն	
Գտնվելու վայրի / բնակության հասցեն	
Կապի միջոցներ	Հեռախոս Էլ. փոստ
ՀԾՀ	
Ռեզիդենտությունը	
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակ	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի գինը	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը	Թվերով, տառերով
Անձի բանկային վավերապայմանները	ԱՄՆ դոլարային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	ՀՀ դրամային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	Արժեթղթերի հաշիվ/ Հաշիվը հաշվառող անձի անվանումը/

Սույնով, հաստատում եմ, որ հայտը ներկայացնելուց առաջ, ըստ էության, ծանոթացել եմ վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային ազդագրին, ընդունում և համաձայն ենք դրանում նշված պայմաններին, ստանձնում ենք այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները հնարավոր ռիսկերը:

Տեղյակ ենք, որ արժեթղթերում կատարվող ներդրումները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափերով երաշխավորված են ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի միջոցներով, ծանուցվել, ստացել և համաձայն եմ Ավանդների հատուցման երաշխավորման պայմաններին ու կարգին:

Հաստատում եմ, որ ֆինանսական միջոցները, որոնց փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում եմ, որ սույն հայտը Բանկի կողմից ընդունվելու/ակցեպտավորելու պահից, այն կհանդիսասանա Կողմերիս միջև կնքված և ուժի մեջ մտած պայմանագիր:

Լրացվում է Բանկի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ	
Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը /հատ/	
Դրամական միջոցների փոխանցման/մուտքագրման ամսաթիվը	Օր/ ամիս/ տարի

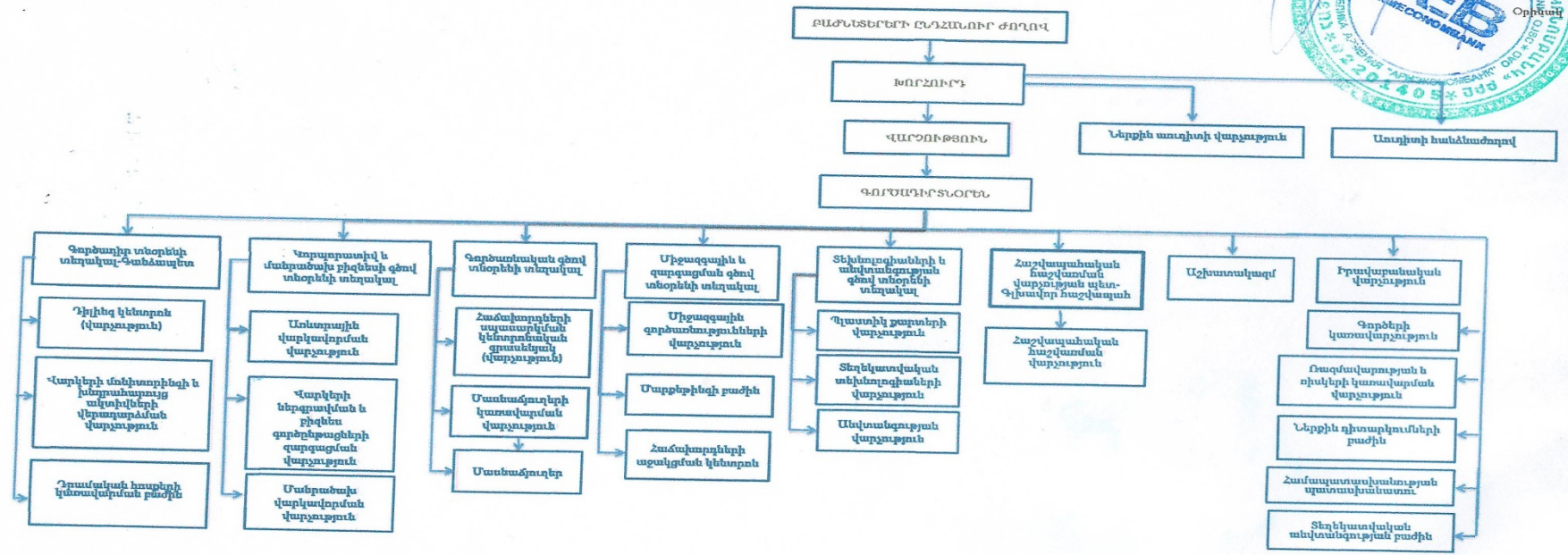
ՀԱՃԱԽՈՐԴ	<< ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ >> ԲԲԸ
	Մասնաճյուղ/ ՀՄԿԳ
	Կառավարիչ/ ՀՄԿԳ պետ
Անուն, ազգանուն	Անուն, ազգանուն
Ստորագրություն	ստորագրություն

Ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները համապատասխանաբար 16300----- բանկային հաշվեհամարին պետք է փոխանցվեն մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ը, հակառակ դեպքում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը համարվում է անվավեր:

Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը

Հաստատված է
 «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կողմից ԹԻՎ 26/ՕՂ-26.09.2019թ. որոշմամբ
 01.10.2019թ.

Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևեր

Մեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) =

(Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Մեփական կապիտալի միջին մեծություն) x 100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) =

(Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն) x 100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) =

Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) =

Գործառնական եկամուտ / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Մեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) =

Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Մեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) =

Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր =

Տոկոսային ծախսեր / պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) =

Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ

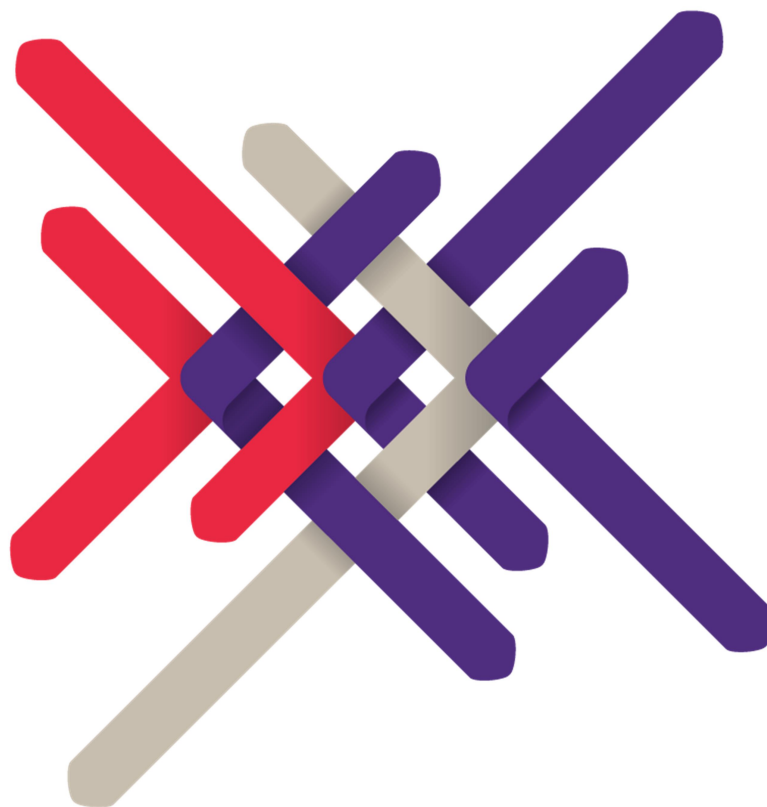
(Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր / Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, անկախ աուդիտորական եզրակացությունը

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0015
Երևան Պլազա
Բիզնես Կենտրոն
Գրիգոր Լուսավորիչ 9
Հ. + 374 10 500 964
Ֆ. + 374 10 500 961

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich street
0015 Yerevan, Armenia
T + 374 10 500 964
F + 374 10 500 961

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ Բաժնետերերին.

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության

համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

• *Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ*

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4.4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 36.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:

- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:
- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Ստուգվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի հաշվարկում ընդգրկված վարկերի և փոխատվությունների, արտահաշվեկշռային հողվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Ստուգվել են կիրառված մոդելների տեսական հիմքերը, և թեստավորվել է դրանց մաթեմատիկական ամբողջականությունը:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմը:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի

հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի

կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի պատասխանատուն, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Նաիրա Ուլունցն է:

Արմեն Հովհաննիսյան
«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն

Նաիրա Ուլունց

Աուդիտի պատասխանատու

27 ապրիլի, 2023թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2022	2021
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	6	32,690,014	27,099,448
Տոկոսային ծախսեր	6	(19,818,798)	(15,368,668)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		12,871,216	11,730,780
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	4,551,003	3,274,558
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(1,512,407)	(1,123,565)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		3,038,596	2,150,993
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		374,451	484,429
Զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	8	3,982,348	1,205,009
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից		30,818	129,895
Այլ եկամուտներ	9	494,070	528,640
Պարտքային կորուստների գծով ծախս	10	(245,905)	(1,840,266)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(5,776,068)	(5,112,281)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	21	(1,613,658)	(1,517,019)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	22	(182,116)	(138,825)
Այլ ծախսեր	12	(4,050,258)	(3,884,768)
Շահույթ մինչև հարկումը		8,923,494	3,736,587
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,811,677)	(780,148)
Տարվա շահույթ		7,111,817	2,956,439

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2022	2021
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք <i>Հնդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		(1,084,519)	(44,475)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված գուտ օգուտ		(21,343)	(108,467)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		48,146	(209,518)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		190,389	65,243
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով գուտ վնաս		(867,327)	(297,217)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց շահութահարկի		(867,327)	(297,217)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		6,244,490	2,659,222
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ	14	3.21	1.09

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 108-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
	Ծանոթ.		
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	69,081,631	63,399,890
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	67	5,053
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	11,448,364	9,497,133
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	6,381,390	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	259,413,495	220,889,139
Ներդրումային արժեթղթեր	20	4,125,187	5,139,770
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20	43,253,667	37,667,527
Հիմնական միջոցներ	21	12,531,014	12,694,277
Ոչ նյութական ակտիվներ	22	811,161	693,383
Այլ ակտիվներ	23	2,293,742	2,051,188
		409,339,718	359,864,111
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	1,083	21,883
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	24	8,517,115	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	18	38,713,408	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	25	146,618,966	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	156,197,592	135,948,859
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		806,153	247,266
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	177,446	175,877
Ստորադաս փոխառություններ	27	3,971,329	3,605,469
Այլ պարտավորություններ	28	5,226,329	4,853,363
		360,229,421	316,619,088

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2022թ.	31 դեկտեմբերի, 2021թ.
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	26,652,068	26,107,555
Էմիսիոն եկամուտ		745,223	289,718
Գլխավոր պահուստ		3,663,000	3,481,000
Իրական արժեքի պահուստ		(1,228,475)	(361,148)
Այլ պահուստներ		3,112,039	3,214,025
Զբաղիված շահույթ		16,166,442	10,513,873
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		49,110,297	43,245,023
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		409,339,718	359,864,111

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2023թ. ապրիլի 27-ին՝

Արամ Խաչատրյան
Գործադիր տնօրեն

Սիրայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 108-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,148)	3,214,025	10,513,873	43,245,023
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	7,111,817	7,111,817
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(101,986)	101,986	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	-	(1,084,519)	-	-	(1,084,519)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված գուտ օգուտ	-	-	-	(21,343)	-	-	(21,343)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում գուտ փոփոխություններ	-	-	-	48,146	-	-	48,146
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	190,389	-	-	190,389
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(867,327)	(101,986)	7,213,803	6,244,490
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	544,513	455,505	-	-	-	-	1,000,018
Հատկացում պահուստին	-	-	182,000	-	-	(182,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,379,234)	(1,379,234)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	544,513	455,505	182,000	-	-	(1,561,234)	(379,216)
Հաշվեկշիռը 2022թ. Դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ	26,652,068	745,223	3,663,000	(1,228,475)	3,112,039	16,166,442	49,110,297

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	2,956,439	2,956,439
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(105,790)	105,790	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	-	(44,475)	-	-	(44,475)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված գուտ օգուտ	-	-	-	(108,467)	-	-	(108,467)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում գուտ փոփոխություններ	-	-	-	(209,518)	-	-	(209,518)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	65,243	-	-	65,243
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(297,217)	(105,790)	3,062,229	2,659,222
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	151,892	109,538	-	-	-	-	261,430
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,271,248)	(1,271,248)
Հատկացում պահուստին	-	-	206,000	-	-	(206,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	151,892	109,538	206,000	-	-	(1,477,248)	(1,009,818)
Հաշվեկշիռը 2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,148)	3,214,025	10,513,873	43,245,023

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 108-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2022	2021
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթը նախքան հարկումը	8,923,494	3,736,587
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության մասհանումներ	1,613,658	1,517,019
Անորտիզացիոն մասհանումներ	182,116	138,825
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	-	29,537
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(38,542)	(99,963)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	245,905	1,840,266
Նախկինում դուրս գրված վարկերի (վերականգնում)/դուրս գրում	15,237	(2,024,416)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս	809,484	605,876
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	(374,451)	(484,429)
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից	(30,818)	(129,895)
Ստացվելիք տոկոսներ	(450,394)	(198,353)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,248,205	103,652
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>	12,143,894	5,034,706
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	474,661	506,248
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(4,023,750)	3,264,372
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,335,923	2,346,944
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(55,862,360)	(34,669,421)
Այլ ակտիվներ	(532,120)	1,068,449
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետգնման պայմանագրեր	4,591,803	(3,548,092)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	31,769,453	27,954,487
Այլ պարտավորություններ	84,698	141,546
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) մինչև շահութահարկը	(10,017,798)	2,099,239
Վճարված շահութահարկ	(1,060,832)	(1,550,585)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	(11,078,630)	548,654

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(46,446,705)	(33,396,978)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	40,798,970	34,556,275
Հիմնական միջոցների առք	(932,603)	(1,153,541)
Հիմնական միջոցների վաճառք	126,289	236,081
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(299,894)	(250,475)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ	(6,753,943)	(8,638)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,000,018	261,430
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	1,000,022	1,000,019
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	28,494,093	21,432,029
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	7,315,960	1,353,296
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(4,362,786)	(1,220,351)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(809,687)	(758,074)
Ստորադաս փոխառության ստացում	901,918	2,489,655
Ստորադաս փոխառության մարում	(329,948)	(89,886)
Վճարված շահաբաժիններ	(1,349,276)	(1,261,961)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	31,860,314	23,206,157
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ	14,027,741	23,746,173
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	63,399,890	42,572,757
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ վրա	(18,452)	(2,080)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(8,327,548)	(2,916,960)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	69,081,631	63,399,890
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	32,239,620	26,901,095
Վճարված տոկոսներ	(18,570,593)	(15,265,016)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 108-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետառքանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B1/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

2022թ. և 2021թ. գործում են 2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալության կողմից հաստատված վարկանիշերը:

Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի աշխատակիցների թիվը կազմում էր 824 (2021թ-ին՝ 829):

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2022թ. փետրվարից շարունակվող ռուս-ուկրաինական պատերազմը Էական ազդեցություն է ունեցել ինչպես հակամարտող երկրների, այնպես էլ համաշխարհային տնտեսության վրա: Շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են Ռուսաստանի՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ տնտեսական խիստ պատժամիջոցների մասին: Պատերազմը դեռ շարունակվում է, բայց արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Ուկրաինան և Ռուսաստանը հանդիսանում են Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներ, և Հայաստանի գործարար միջավայրը անմասն չի մնացել այս ազդեցությունից: Հատկանշական է, որ Հայաստանում պատերազմի արդյունքում 2022 թվականին նկատվել է որոշակի տնտեսական ակտիվություն՝ պայմանավորված օտարերկրյա քաղաքացիների մեծ ներհոսքով: Օտարերկրյա քաղաքացիների՝ Հայաստանում բիզնես շահեր ունենալու, հիմնելու կամ տնօրինելու իրավունքի սահմանափակումներ չկան: Բիզնեսի գրանցման ընթացակարգերը հիմնականում պարզ են: Օտարերկրյա քաղաքացիների սպասարկման արդյունքում 2022թ. Հայաստանի բանկերն

արձանագրել են միջնորդական գործունեությունից եկամտի զգալի աճ: Ըստ ՀՀ ԿԲ և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների տվյալների՝ 2022թ-ին Հայաստանում ՀՆԱ-ի աճը կազմել մոտ 13%:

Քանի որ ռազմական գործողությունները դեռ չեն դադարել, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել դրա վերջնական ազդեցությունը Հայաստանի գործարար միջավայրի վրա:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Բանկի ղեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Սպագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2022թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2022թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- «Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը» (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)
- «Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ)
- «Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր» (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)
- 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ):

Որպես ՖՀՄՍ ստանդարտների 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումների մաս՝ ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություն: Փոփոխությունը պարզաբանում է այն վճարները, որոնք Բանկը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները նշանակալիորեն տարբերվում են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն վարկառուի և վարկատուի միջև վճարված կամ ստացված վճարները, այդ թվում՝ կամ վարկառուի, կամ վարկատուի կողմից մյուսի անունից վճարված կամ ստացված վճարները: Բանկը փոփոխությունը կիրառում է 2022թ-ի ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»
- Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրական պայմանագրերում (ՖՀՄՍ 17 և ՖՀՄՍ 4 փոփոխություններ),
- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ),
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում (ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ),
- Կովենանտով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ) Մեկ գործարքի հետ կապված ակտիվների և պարտավորությունների հետաձգված հարկ:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի լիարժեքի մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի գուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Այլ տոկոսային եկամուտ

Այլ տոկոսային եկամտի հաշվարկում անվանական տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն արժեքի նկատմամբ գծային հիմունքով:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

Չուտ օգուտը իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից

Չուտ օգուտը իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը:

Չուտ արտարժույթային եկամուտը

Չուտ արտարժույթային եկամուտը ներառում է արտարժույթային փոխարժեքային տարբերությունների բոլոր եկամուտները և ծախսերը նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից Չուտ օգուտը կամ վնասը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը

ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	393.57	480.14
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	420.06	542.61
ՀՀ դրամ/1 ՌՌԻԲ	5.59	6.42

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային

մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխատվությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չափվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ

ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի

սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կամ բոլոր, կամ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- փոխատվության հանձնառություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտազանցման ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,

- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնք գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ - գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքսի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտազանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,

- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Փոխատվության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է փոխատվության հանձնառությանամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:
 - Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության

պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստներում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔԱ վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում գուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, օպիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն,

այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում.

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթուղթը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,

- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.12 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից գուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից

վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-11 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.16 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ

ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

4.17 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դերիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով հասարակ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

ՖՀՄՍ 8-ի համաձայն՝ Բանկի գործառնությունները առանձնացված չեն գործառնական սեզմենտների և ամբողջական բիզնես միավոր են: Բանկի գործառնությունների վերաբերյալ որոշումներ կայացնող գլխավոր մարմինը որոշումներ է կայացնում համատեղ արդյունքների հիման վրա, և ոչ մի օպերացիոն սեզմենտ չի հանվում ընդհանուր գործառնություններից: Բանկի ակտիվները հիմնականում կենտրոնացած են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Բանկի եկամուտը բխում է հայկական աղբյուրներից:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

5.1 Դատողություններ

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշների սահմանում

Բանկը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս ծանոթագրություն 33):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները

մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տե՛ս ծանոթագրություն 36.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տե՛ս ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տե՛ս ծանոթագրություն 31:

6 Ձուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
<i>Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ</i>		
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	27,475,483	22,335,758
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	554,764	731,109
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	792,412	590,228
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,927,796	1,569,948
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,857,650	1,781,708
Այլ տոկոսային եկամուտներ	81,909	90,697
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	32,690,014	27,099,448

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	5,888,787	4,726,760
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	7,419,000	5,877,711
Հետգնման պայմանագրեր	2,550,967	2,117,079
Ստորադաս փոխառություն	349,962	90,628
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	1,729,724	965,853
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	1,285,292	975,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	430,111	433,600
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	151,359	166,311
Այլ տոկոսային ծախսեր	13,596	15,524
Ընդամենը տոկոսային ծախս	19,818,798	15,368,668
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	12,871,216	11,730,780

7 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,852,430	1,406,268
Կանխիկացման գործառնություններ	509,467	300,660
Վճարային քարտերով գործառնություններ	2,018,762	1,434,583
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	167,772	132,490
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	2,572	557
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4,551,003	3,274,558
Վճարային քարտերով գործառնություններ	971,579	768,545
Վարկերի ներգրավման ծախսեր	97,484	61,408
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	139,282	127,107
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	40,095	68,291
Կանխիկացման գործառնություններ	227,855	70,659
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	16,615	12,947
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	19,497	14,608
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	1,512,407	1,123,565

8 Ջուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	4,791,832	1,810,885
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս	(809,484)	(605,876)
Ընդամենը զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	3,982,348	1,205,009

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	332,205	355,087
Այլ եկամուտ	161,865	173,553
Ընդամենը այլ եկամուտներ	494,070	528,640

10 Պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2022				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	18,452	-	-	18,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	18,184	-	-	18,184
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	(23,818)	-	-	(23,818)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	246,314	478,666	(506,889)	218,091
Ներդրումային արժեթղթեր	20	39,870	-	-	39,870
Այլ ակտիվներ	23	(50,939)	-	-	(50,939)
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	30	26,065	-	-	26,065
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)		274,128	478,666	(506,889)	245,905

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	2,080	-	-	2,080
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	(193,642)	-	-	(193,642)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	(24,762)	-	-	(24,762)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	(612,383)	110,437	2,552,272	2,050,326
Ներդրումային արժեթղթեր	20	15,657	-	-	15,657
Այլ ակտիվներ	23	(32,077)	-	-	(32,077)
Փոխատվության հանձնառություններ և Ֆինանսական երաշխավորություններ	30	22,684	-	-	22,684
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)		(822,443)	110,437	2,552,272	1,840,266

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

2022

2021

Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	5,737,902	5,067,672
Անձնակազմի ուսուցման և այլ ծախսեր	38,166	44,609
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	5,776,068	5,112,281

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	1,097,086	1,014,877
Բարեգործական ծախսեր	168,003	35,000
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	298,611	517,582
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	346,064	345,000
Անվտանգության գծով ծախսեր	332,192	368,156
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	386,479	355,936
VISA անդամակցության և քարտերի թողարկման ծախսեր	333,803	272,052
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	230,421	211,428
Ապահովագրության գծով ծախսեր	153,310	142,078
Գրասենյակային ծախսեր	259,812	143,994
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	118,655	111,942
Գործուղման ծախսեր	44,991	21,818
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	27,718	46,560
Հիմնական միջոցների արժեզրկման ծախս	-	29,537
Կարճաժամկետ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	-	7,905
Այլ գործառնական ծախսեր	253,113	260,903
Ընդամենը այլ ծախսեր	4,050,258	3,884,768

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	1,560,858	1,006,901
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	58,861	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	191,958	(226,753)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,811,677	780,148

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ		Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2022	(%)	2021	(%)
Շահույթ մինչև հարկումը	8,923,494		3,736,587	
Շահութահարկ՝	1,606,229	18	672,586	18
Չհարկվող եկամուտ շահույթի և վնասի միջոցով ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումից	(57,051)	(1)	(68,395)	(2)
Չնվազեցվող ծախսեր	57,931	1	66,921	2
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	145,707	2	109,058	3
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	-	-	(22)	-
Նախորդ տարվան վերաբերվող չնվազեցվող ծախսեր	58,861	1	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	<u>1,811,677</u>	<u>21</u>	<u>780,148</u>	<u>21</u>

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ					
	1 հունվարի 2022	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	217,341	29,694	-	247,035	247,035	-
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	47,482	26,385	-	73,867	73,867	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	78,131	(277,082)	-	(198,951)	-	(198,951)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,872	2,196	-	6,068	6,068	-
Ներդրումային արժեթղթեր	168,327	7,565	190,389	366,281	366,281	-
Պայմանական պարտավորություններ	(10,764)	451	-	(10,313)	-	(10,313)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,960	(4,758)	-	9,202	9,202	-
Հիմնական միջոցներ	(694,226)	23,591	-	(670,635)	-	(670,635)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	<u>(175,877)</u>	<u>(191,958)</u>	<u>190,389</u>	<u>(177,446)</u>	<u>702,453</u>	<u>(879,899)</u>

Հազար ՀՀ դրամ						2021	
	1 հունվարի 2021	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն	
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	94,518	122,823	-	217,341	217,341	-	
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	47,482	-	47,482	47,482	-	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	40,957	37,174	-	78,131	78,131	-	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,392)	5,264	-	3,872	3,872	-	
Ներդրումային արժեթղթեր	100,544	2,540	65,243	168,327	168,327	-	
Պայմանական պարտավորություններ	(12,086)	1,322	-	(10,764)	-	(10,764)	
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,805	(12,845)	-	13,960	13,960	-	
Հիմնական միջոցներ	(717,219)	22,993	-	(694,226)	-	(694,226)	
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(467,873)	226,753	65,243	(175,877)	529,113	(704,990)	

14 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Տարվա շահույթ	7,111,817	2,956,439
Հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(891,660)	(891,660)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ	6,220,157	2,064,779
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հատ)	1,936,058	1,897,938
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	3.21	1.09

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	1,754,509	1,266,129
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	52,069,393	47,685,081
Կանխիկ դրամական միջոցներ	15,308,984	14,481,483
	<u>69,132,886</u>	<u>63,432,693</u>
Արժեզրկումից պահուստներ	(51,255)	(32,803)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	<u>69,081,631</u>	<u>63,399,890</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային միջոցների 4%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով: Բանկերը արտարժույթով ներգրավված միջոցների 6%-ը պահուստավորում են ՀՀ դրամով և 12%-ը՝ արտարժույթով:

ՀՀ դրամով պահվող պահուստները ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Պահուստները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 26,404,957 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,640,831 հազար դրամ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,556,794 հազար դրամ գումարով (89%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են 3 բանկերում (2021թ. 777,682 հազար դրամ (61%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	32,803	32,803	30,723	30,723
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	18,452	18,452	2,080	2,080
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>51,255</u>	<u>51,255</u>	<u>32,803</u>	<u>32,803</u>

2022թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 264,464 հազար դրամ գումարով (2021թ.՝ 328,006 հազար դրամ) (Ծանոթ. 19):

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝ հիմնականում առևտրային նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
<i>Արտարժույթով պայմանագրեր</i>						
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր	-	-	-	7,860,375	5,053	21,815
Այլ ածանցյալ գործիքներ	268,405	67	1,083	54,329	-	68
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		<u>67</u>	<u>1,083</u>		<u>5,053</u>	<u>21,883</u>

17 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	8,231,863	7,115,409
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	1,180,278	1,122,137
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	2,047,606	1,310,323
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	64,922	7,385
	<u>11,524,669</u>	<u>9,555,254</u>
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(76,305)	(58,121)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	<u>11,448,364</u>	<u>9,497,133</u>

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	58,121	58,121	251,763	251,763
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	18,184	18,184	(193,642)	(193,642)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,305	76,305	58,121	58,121

18 Հակադարձ հետզնման/հետզնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետզնման և հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխառվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (պարտազանցման դեպքում) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված հակադարձ հետզնման համաձայնագրեր	6,466,417	7,935,596
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	6,466,417	7,935,596
Արժեզրկումից պահուստներ	(85,027)	(108,845)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,381,390	7,826,751

Հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական արժեթղթեր	6,365,340	6,050,267	8,287,821	7,604,388
Ոչ պետական պարտատոմսեր	438,673	416,150	349,793	331,208
Ընդամենը	6,804,013	6,466,417	8,637,614	7,935,596

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով տրամադրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	108,845	108,845	133,607	133,607
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(23,818)	(23,818)	(24,762)	(24,762)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	85,027	85,027	108,845	108,845

Հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հետզնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	21,025,586	34,522,743
Հետզնման պայմանագրեր այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	17,687,822	54,209
Ընդամենը հետզնման պայմանագրեր	38,713,408	34,576,952

Հետզնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերը ապահովված են Բանկի կողմից գրավադրված 22,920,893 հազար (2021թ.՝ 22,867,966 հազար ՀՀ դրամ) ՀՀ դրամ գումարով ամորտիզացված և 20,332,774 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 14,799,561 հազար ՀՀ դրամ) գումարով իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքով չափվող ներդրումային արժեթղթերով: Տե՛ս ծանոթագրություն 20:

19 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	38,159,721	(115,105)	38,044,616	29,270,243	(82,620)	29,187,623
Սպառողական վարկեր	58,160,405	(1,933,418)	56,226,987	55,159,634	(2,025,455)	53,134,179
	96,320,126	(2,048,523)	94,271,603	84,429,877	(2,108,075)	82,321,802
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Առևտուր	47,595,662	(209,583)	47,386,079	39,670,657	(184,643)	39,486,014
Արտադրություն	38,812,899	(361,862)	38,451,037	34,554,198	(319,585)	34,234,613
Շինարարություն	23,358,190	(163,277)	23,194,913	18,100,972	(291,441)	17,809,531
Գյուղատնտեսություն	29,227,458	(525,097)	28,702,361	23,371,532	(263,246)	23,108,286
Այլ ոլորտներ	27,657,980	(250,478)	27,407,502	24,137,511	(208,618)	23,928,893
	166,652,189	(1,510,297)	165,141,892	139,834,870	(1,267,533)	138,567,337
Ընդամենը	262,972,315	(3,558,820)	259,413,495	224,264,747	(3,375,608)	220,889,139

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 264,464 հազար դրամ (2021թ.՝ 328,006 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 15:

2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 56,349,626 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 21.4%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց (2021թ.՝ 50,482,607 հազար դրամ կամ 22.5%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 477,050 հազար դրամ (2021թ.՝ 363,493 հազար դրամ):

2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների տրված վարկերը 19,550,845 հազար դրամ համախառն գումարով (2021թ.՝ 15,353,198 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը գրավադրված է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի և 23,673,518 հազար դրամ համախառն գումարով (2021թ.՝ 12,382,337 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկից միջազգային ծրագրերի շրջանակներում ստացված վարկերի համար (տես ծանոթագրություն 25):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	79,657,479	1,552,644	3,219,754	84,429,877
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	74,850,191	781,108	149,509	75,780,808
Մարված ակտիվներ	(60,793,650)	(1,108,522)	(460,902)	(62,363,074)
- փոխանցում Փուլ 1	920,063	(915,201)	(4,862)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,826,900)	1,826,984	(84)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(693,992)	(111,088)	805,080	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(381,269)	28,193	(582,947)	(936,023)
Վերականգնում	-	-	257,098	257,098
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(848,560)	(848,560)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,731,922	2,054,118	2,534,086	96,320,126

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	137,930,883	1,575,703	328,284	139,834,870
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	286,216,272	488,469	36,823	286,741,564
Մարված ակտիվներ	(250,488,681)	(525,867)	(61,375)	(251,075,923)
- փոխանցում Փուլ 1	1,490,936	(1,490,936)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(171,884)	171,884	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(78,627)	(55,847)	134,474	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(8,986,223)	285,517	(704,199)	(9,404,905)
Վերականգնում	-	-	731,482	731,482
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(174,899)	(174,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	165,912,676	448,923	290,590	166,652,189

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	86,129,457	1,218,375	1,054,275	88,402,107
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	51,027,727	464,073	1,832,947	53,324,747
Սարված ակտիվներ	(56,924,670)	(585,791)	(358,679)	(57,869,140)
- փոխանցում Փուլ 1	146,947	(144,265)	(2,682)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,384,352)	1,385,665	(1,313)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,552,023)	(591,463)	2,143,486	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	2,214,393	(193,950)	(450,745)	1,569,698
Վերականգնում	-	-	137,118	137,118
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,134,653)	(1,134,653)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>79,657,479</u>	<u>1,552,644</u>	<u>3,219,754</u>	<u>84,429,877</u>

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	107,842,569	171,020	299,014	108,312,603
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	220,971,411	29,817	30,006	221,031,234
Սարված ակտիվներ	(200,148,458)	(375,343)	(53,398)	(200,577,199)
- փոխանցում Փուլ 1	259	(259)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(2,060,530)	2,060,530	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,132,287)	(134,378)	1,266,665	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	12,457,919	(175,684)	(159,323)	12,122,912
Վերականգնում	-	-	49,932	49,932
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,104,612)	(1,104,612)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>137,930,883</u>	<u>1,575,703</u>	<u>328,284</u>	<u>139,834,870</u>

2022թ. և 2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	522,895	91,980	1,493,200	2,108,075
- փոխանցում Փուլ 1	13,011	(12,709)	(302)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(16,971)	17,024	(53)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(10,723)	(23,946)	34,669	-
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(276,328)	194,332	39,424	(42,572)
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	411,969	122,265	40,248	574,482
Վերականգնում	-	-	257,098	257,098
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(848,560)	(848,560)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	643,853	388,946	1,015,724	2,048,523

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	932,463	182,723	152,347	1,267,533
- փոխանցում Փուլ 1	155,417	(155,417)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,190)	1,190	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(720)	(14,848)	15,568	-
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(563,589)	33,280	(600,564)	(1,130,873)
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	674,262	128,789	14,003	817,054
Վերականգնում	-	-	731,482	731,482
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(174,899)	(174,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,196,643	175,717	137,937	1,510,297

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,844,612	352,876	666,781	2,864,269
- փոխանցում Փուլ 1	40,315	(38,912)	(1,403)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(11,969)	12,968	(999)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(23,030)	(177,102)	200,132	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,608,595)	(95,275)	662,229	(1,041,641)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	281,562	37,425	963,995	1,282,982
Վերականգնում	-	-	137,118	137,118
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,134,653)	(1,134,653)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	522,895	91,980	1,493,200	2,108,075

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	226,167	67,980	219,081	513,228
- փոխանցում Փուլ 1	9	(9)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(6,368)	6,368	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,995)	(59,903)	61,898	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	89,207	161,312	913,316	1,163,835
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	625,443	6,975	12,732	645,150
Վերականգնում	-	-	49,932	49,932
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,104,612)	(1,104,612)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	932,463	182,723	152,347	1,267,533

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների

վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 33 ծանոթագրությունում, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 35 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 36 ծանոթագրությունում:

Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում:

20 Ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	443,770	210,849
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	494,646	603,448
Արժեզրկման գծով պահուստ	(13,351)	(12,938)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	925,065	801,359
 <i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	23,177,584	23,133,346
Արժեզրկման գծով պահուստ	(256,691)	(265,380)
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	22,920,893	22,867,966
 Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,845,958	23,669,325

Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ ներառյալ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	278,318	278,318	53,143	53,143
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(8,276)	(8,276)	225,175	225,175
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	270,042	270,042	278,318	278,318

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	3.81-12.61	2024-2047	5.7-10.4	2022-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	9.3	2023	9.3	2023

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>			
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		3,088,204		4,225,515
Բաժնային գործիքներ		111,918		112,896
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		3,200,122		4,338,411

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	20,332,774	14,799,561
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,332,774	14,799,561
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,532,896	19,137,972

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	228,409	228,409	437,927	437,927
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	48,146	48,146	(209,518)	(209,518)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	276,555	276,555	228,409	228,409

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2021թ.՝ ոչինչ):

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	2.54-10.5	2023-2050	2.9-12.5	2022-2050

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում ներառված բաժնային չգնանշվող արժեթղթերը ներկայացվում են ստորև.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Վերահսկվող %		Հազար ՀՀ դրամ	
		2022	2021	2022	2021
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	6.25	6.25	82,500	82,500
ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ Հայաստանի Հանրապետություն		4.58	4.58	23,255	23,255
SWIFT		-	-	6,163	7,141
				<u>111,918</u>	<u>112,896</u>

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

21 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
						Հող և շենքեր	
<i>Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,415,882	903,062	3,835,389	673,632	2,299,222	2,536,633	18,663,820
Ավելացում	309,883	283,641	200,947	131,458	227,612	122,660	1,276,201
Օտարում	(44,103)	(178,770)	(559)	(114,560)	(6,424)	(9,733)	(354,149)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	377,497	377,497
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,681,662	1,007,933	4,035,777	690,530	2,520,410	3,027,057	19,963,369
Ավելացում	80,337	228,083	328,003	131,034	165,146	40,130	972,733
Օտարում	(37,671)	(50,419)	(617)	-	-	(43,790)	(132,497)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	565,409	565,409
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,724,328	1,185,597	4,363,163	821,564	2,685,556	3,588,806	21,369,014

	Հող և շենքեր	Փոխադրա- միջոցներ	Համակար- գիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ- ված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործ- ման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
				հիմնական միջոցներում		Հող և շենքեր	
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>							
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	436,040	386,201	2,477,812	123,627	1,441,333	994,433	5,859,446
Տարվա ծախս	235,926	107,309	346,819	52,305	185,827	588,833	1,517,019
Արժեզրկում	-	29,537	-	-	-	-	29,537
Օտարում	-	(126,086)	(79)	(10,178)	(567)	-	(136,910)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	671,966	396,961	2,824,552	165,754	1,626,593	1,583,266	7,269,092
Տարվա ծախս	239,225	124,342	349,902	58,729	194,305	647,155	1,613,658
Օտարում	(1,098)	(42,419)	(511)	-	-	(722)	(44,750)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	910,093	478,884	3,173,943	224,483	1,820,898	2,229,699	8,838,000
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,009,696	610,972	1,211,225	524,776	893,817	1,443,791	12,694,277
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,814,235	706,713	1,189,220	597,081	864,658	1,359,107	12,531,014

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողը և շենքերը ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2019թ. հունվարին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշռային արժեքի գուտ աճ 485,717 հազար դրամ գումարով: Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հողը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,648,936 հազար դրամ (2021թ՝ 3,776,008 հազար դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ:

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ ատկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 696,321 հազար դրամ (2021թ. 662,175 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2021թ. նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2021թ. նույնպես):

22 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>Լիցենզիաներ</u>	<u>Համակարգ- չային ծրագրեր</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Մկզբնական արժեք</i>				
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	451,567	476,894	30,550	959,011
Ավելացում	165,891	84,584	-	250,475
Վերադասակարգում	-	-	-	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	617,458	561,478	30,550	1,209,486
Ավելացում	127,954	169,509	2,431	299,894
Օտարում	(31,798)	-	-	(31,798)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	713,614	730,987	32,981	1,477,582

Հազար ՀՀ դրամ	<u>Լիցենզիաներ</u>	<u>Համակարգ- չային ծրագրեր</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>				
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	240,624	115,401	21,253	377,278
Մասհանումներ	88,185	48,566	2,074	138,825
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	328,809	163,967	23,327	516,103
Մասհանումներ	124,998	55,082	2,036	182,116
Օտարում	(31,798)	-	-	(31,798)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	422,009	219,049	25,363	666,421
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	288,649	397,511	7,223	693,383
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	291,605	511,938	7,618	811,161

Պայմանագրային պարտավորություններ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2021թ. նույնպես):

2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների (2021թ. նույնպես):

2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկրնական արժեքը կազմում է 258,914 հազար դրամ (2021թ. 190,010 հազար դրամ):

23 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	27,690	58,046
Ստացման ենթակա գումարներ	185,173	81,526
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(7,825)	(8,648)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	205,038	130,924
Բռնագանձված ակտիվներ	1,193,115	1,020,543
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտքեր	261,904	500,858
Նյութեր	327,451	175,493
Թանկարժեք մետաղներ	443	443
Հարկերի կանխավճարներ	180,817	160,291
Այլ ակտիվներ	124,974	62,636
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,088,704	1,920,264
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,293,742	2,051,188

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	8,648	8,648	12,927	12,927
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(50,939)	(50,939)	(32,077)	(32,077)
Դուրսգրում	(67)	(67)	-	-
Վերականգնում	50,183	50,183	27,798	27,798
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,825	7,825	8,648	8,648

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հողամաս	96,539	122,239
Շենքեր և շինություններ	1,096,576	898,304
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	1,193,115	1,020,543

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

24 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց			%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
		Քանակ					
03.10.2022	ՀՀ դրամ	10,000	58,870	11.00	03.10.2025	588,700,000	
03.10.2022	ԱՄՆ դոլար	100	49,880	5.00	03.10.2025	4,988,000	
04.05.2022	ԱՄՆ դոլար	100	50,000	5.25	04.05.2025	5,000,000	
04.05.2022	ՀՀ դրամ	10,000	150,000	10.50	04.05.2025	1,500,000,000	
03.09.2020	ՀՀ դրամ	10,000	150,000	9.75	03.09.2023	1,500,000,000	
03.09.2020	ԱՄՆ դոլար	100	22,000	5.00	03.09.2023	2,200,000	

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը գնանշված են և ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2021թ. նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ. նույնպես):

25 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Վարկեր ՀՀ կենտրոնական բանկից	27,027,381	21,563,144
Կանխավճարներ ՀՀ կառավարությունից	41,181	256,633
Ընդամենը վարկեր ՀՀ կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	27,068,562	21,819,777
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	25,012,816	22,036,428
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	28,751,030	27,017,157
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	5,994,544	4,457,357
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	18,299	25,050
Այլ	199,687	141,628
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	59,976,376	53,677,620
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	59,574,028	55,584,125
Ընդամենը պարտավորությունների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	146,618,966	131,081,522

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Մանր, փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» և «Մանր, փոքր և միջին բիզնեսի էներգաարդյունավետության աջակցության» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա», «Գյուղատնտեսության ոլորտի աջակցման» և «Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման» ծրագրերի շրջանակներում ներգրաված միջոցները:

2022 և 2021թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 19,550,845 հազար դրամ համախառն գումարով (2021թ.՝ 15,353,198 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 19):

2022թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կենտրոնական Բանկից ներգրաված վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 23,673,518 հազար դրամ համախառն գումարով (2021թ.՝ 12,382,337 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 19):

2022թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ.՝ նույնը):

2022 և 2021թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ

	Արժույթ	2022թ. դեկտեմբերի 31			2021թ. դեկտեմբերի 31		
		Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք	Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք
Dual Return Fund							
S.I.C.A.V	ԱՄՆ դոլար	2 տարի	5.56	2,000,025	-	-	-
AFD-PROPARCO	ԱՄՆ դոլար	6 տարի	6.37	3,964,227	-	-	-
ResponsAbility Global Micro and SME Finance Fund	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.17	5,967,801	-	-	-
Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund							
SCSp SICAV-RAIF	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.89	1,974,245	-	-	-
ՎԶԵԲ	ՀՀ դրամ	3 տարի	11.69-12.47	3,952,237	1 տարուց պակաս	9.12-9.68	3,341,144
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	1 տարուց պակաս	8.32-15.34	1,660,894	1-2 տարի	8.32-11.75	2,414,985
FMO	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	3.50-5.43	6,940,947	2-3 տարի	3.5-5.43	12,216,957
DEG	ԱՄՆ դոլար	2 տարի	8.06	2,034,530	3 տարի	5.15	3,422,980
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	6.32-7.22	6,349,080	Մինչև 1 տարի	7.22	990,897
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	6.53	2,643,774	2-3 տարի	3.16	4,810,692
FMO	ԵՎՐՈ	2-3 տարի	3.16	1,754,182	3 տարի	3.16	2,713,422
ԲլյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.89	5,937,804	2 տարի	5.89	4,824,801
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	4.29-4.37	5,565,735	1-4 տարի	4.28-4.36	7,296,747
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	Մինչև 1 տարի	2.4-2.54	240,605
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	15.13	6,132,136	2-3 տարի	11.77	7,601,260
Microfinance Enhancement Facility S.A., SICAV-SIF	ԱՄՆ դոլար	2 տարի	5.55	1,995,555	3 տարի	5.55	2,427,128
Symbiotics SA	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	5.55	2,430,746
Symbiotics SICAV II	ԱՄՆ դոլար	2 տարի	5.56	700,856	3 տարի	5.55	851,761
Ընդամենը				59,574,028			55,584,125

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական կովենանտների հետ: Այդ կովենանտները ներառում են սահմանված դրույքաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տեղեկատվություն: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2021թ. նույնպես):

26 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	47,944,563	34,763,505
Ժամկետային ավանդներ	15,683,389	13,423,840
	<u>63,627,952</u>	<u>48,187,345</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	31,005,538	23,288,301
Ժամկետային ավանդներ	61,564,102	64,473,213
	<u>92,569,640</u>	<u>87,761,514</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>156,197,592</u>	<u>135,948,859</u>

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 8,799,759 հազար դրամ գումարով (2021թ. 9,886,988 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 32) կազմում է 39,617,556 հազար դրամ (2021թ. 16,035,467 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 25.4% (2021թ. 11.8%):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ. նույնպես):

27 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառություն	1,971,498	2,399,802
Ֆիզիկական անձից ստացված ստորադաս փոխառություն	592,516	722,878
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	1,407,315	482,789
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>3,971,329</u>	<u>3,605,469</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարումակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2028թ.:

Ֆիզիկական անձից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2029թ.:

Կապակցված կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2029թ.:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ. ոչինչ):

28 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	1,281,163	1,093,951
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	468,650	293,851
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ (ծանոթ. 29)	1,000,022	1,000,019
Վճարման ենթակա շահաբաժիններ	500,084	470,126
Վճարվելիք գումարներ	57,710	62,070
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,475,813	1,572,752
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	<u>4,783,442</u>	<u>4,492,769</u>
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	339,501	283,273
Պահուստներ*	103,386	77,321
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	<u>442,887</u>	<u>360,594</u>
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	<u>5,226,329</u>	<u>4,853,363</u>

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տե'ս ծանոթագրություն 30-ում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաձյուղերի համար: Բացառությամբ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների (տե'ս ծանոթագրություն 12)՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե'ս ծանոթագրություն 21):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,572,752	1,674,091
Ավելացում	40,130	122,660
Վերաչափում	565,409	377,497
Դադարեցում	(44,150)	(9,733)
Տոկոսի կուտակում	151,359	166,311
Վճարումներ	(809,687)	(758,074)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,475,813	1,572,752

2022թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2021թ.՝ 10.25%):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են պայմանագրի առարկա հանդիսացող համապատասխան ակտիվներով: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չգեղջված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

29 Մեփական կապիտալ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 27,652,090 հազար դրամ, որից ամբողջությամբ վճարված և գրանցված կազմել է 26,652,068 հազար դրամ: Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարները հաշվառվում են 28 ծանոթագրությունում: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,950,295 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիքեկ Սուքիասյան	9,646,907	36.20	7,526,270	28.83
Խաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	17.40	4,638,533	17.77
Ռոբերտ Սուքիասյան	52,000	0.20	4,604,781	17.64
Էդուարդ Սուքիասյան	3,299,146	12.38	3,290,608	12.60
ԶՌԼ Բետալիզուդս ԱԳ	1,427,171	5.35	-	-
Այլ բաժնետերեր	7,588,311	28.47	6,047,363	23.16
	<u>26,652,068</u>	<u>100</u>	<u>26,107,555</u>	<u>100</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2022թ. Բանկը համալրել է կանոնադրական կապիտալը՝ թողարկելով է 544,513 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր (2021թ.՝ 151,892 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ և սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2022թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է համապատասխանաբար 891,660 հազար դրամ և 487,574 հազար դրամ (2021թ.՝ 891,660 հազար դրամ և 379,588 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ

պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

30 Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	5,864,608	4,969,004
Տրամադրված երաշխիքներ	11,399,125	9,700,755
Ակրեդիտիվներ	-	209,146
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	17,263,733	14,878,905

Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տե՛ս ծանոթագրություն 19-ում):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները ներկայացվում են այլ պարտավորություններում, որոնց գծով վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1		Փուլ 1	
<i>Ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	77,321	77,321	54,637	54,637
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	26,065	26,065	22,684	22,684
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	103,386	103,386	77,321	77,321

Երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են «Այլ պարտավորություններում» (տե՛ս ծանոթագրություն 28-ում):

31 Պայմանականություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտավորումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է եական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար

անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակից է հանդիսանում Սուքիասյանների ընտանիքը, որոնք և հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	4,604,405	409,763	4,743,737	289,095
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	3,706,457	431,670	2,140,407	474,134
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,415,055)	(423,221)	(2,279,739)	(353,466)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	6,895,807	418,212	4,604,405	409,763
Արժեզրկումից պահուստ	(49,878)	(1,199)	(32,780)	(1,140)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,845,929	417,013	4,571,625	408,623
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	352,062	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	-	-	110,000	-
Տարվա ընթացքում մարված	-	-	(462,062)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-
Արժեզրկումից պահուստ	-	-	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2022		2021	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակ- ցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	209,297	-	180,976	-
Տարվա ընթացքում ստացված	14,056,011	-	13,504,912	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(14,037,592)	-	(13,476,591)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	227,716	-	209,297	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,422,509	685,922	791,688	664,407
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	33,550,320	3,084,584	21,136,405	2,941,696
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(32,482,866)	(3,171,794)	(19,505,584)	(2,920,181)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,489,963	598,712	2,422,509	685,922
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	482,788	-	524,260	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	1,129,620	-	85,040	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(205,093)	-	(126,512)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,407,315	-	482,788	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	103,993	-	3,343
Տրամադրված երաշխիքներ	258,929	-	124,725	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	562,902	42,966	399,403	38,777
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	177,029	23,151	67,024	23,438
(Պարտքային կորուստների գծով ծախս)/ծախսի հակադարձում	(17,098)	(59)	(19,374)	6,678
Գովազդային ծախսեր	53,400	-	53,400	-
Ապահովագրության գծով ծախսեր	153,310	-	146,133	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	381,001	-	375,701	-
Գործուղման ծախսեր	10,504	20,305	5,612	6,518
Այլ ծախսեր	236,129	24,343	44,085	3,950

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 19 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-16%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	907,309	760,697
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	907,309	760,697

33 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

33.1 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե՛ իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2022թ.				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	69,081,631	-	69,081,631	69,081,631
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	11,448,364	-	11,448,364	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	6,381,390	-	6,381,390	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	258,549,644	-	258,549,644	259,413,495
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	20,712,075	-	20,712,075	23,845,958
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	205,038	-	205,038	205,038

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	8,509,513	-	8,509,513	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	-	38,713,408	-	38,713,408	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	146,618,966	-	146,618,966	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	157,923,167	-	157,923,167	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	-	4,117,995	-	4,117,995	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,475,813	-	1,475,813	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	3,307,629	-	3,307,629	3,307,629

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	63,399,890	-	63,399,890	63,399,890
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	9,497,133	-	9,497,133	9,497,133
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	7,826,751	-	7,826,751	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	220,134,417	-	220,134,417	220,889,139
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	21,940,527	-	21,940,527	23,669,325
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	130,924	-	130,924	130,924
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,150,215	-	6,150,215	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	-	34,576,952	-	34,576,952	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	131,081,522	-	131,081,522	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	136,087,295	-	136,087,295	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,715,745	-	3,715,745	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,572,752	-	1,572,752	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,920,017	-	2,920,017	2,920,017

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 4% մինչև 24% տարեկան (2021թ. 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

33.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական պարտատոմսեր	-	23,420,978	-	23,420,978
Բաժնային գործիքներ	-	-	111,918	111,918
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	67	-	67
Ընդամենը	-	23,421,045	111,918	23,532,963
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	1,083	-	1,083
Ընդամենը	-	1,083	-	1,083
Զուտ իրական արժեք	-	23,419,962	111,918	23,531,880

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական պարտատոմսեր	-	19,025,076	-	19,025,076
Բաժնային գործիքներ	-	-	112,896	112,896
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	5,053	-	5,053
Ընդամենը	-	19,030,129	112,896	19,143,025
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	21,883	-	21,883
Ընդամենը	-	21,883	-	21,883
Զուտ իրական արժեք	-	19,008,246	112,896	19,121,142

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Չզանչվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չզանչվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, որպես կանոն, դիտարկելի է:

Աձանցյալներ

Երբ աձանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող աձանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային սվոպ պայմանագրերից:

33.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2019 թվականի հունվարին:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

34 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ

համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր (Օանոթ. 18)	6,446,417	-	6,446,417	-	6,804,013	357,596
Ընդամենը	6,446,417	-	6,446,417	-	6,804,013	357,596
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետզնման պայմանագրեր (Օանոթ. 18, 20)	38,713,408	-	38,713,408	43,510,358		(4,796,950)
Ընդամենը	38,713,408	-	38,713,408	43,510,358		(4,796,950)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր (Օանոթ. 18)	7,935,596	-	7,935,596	-	8,637,614	702,018
Ընդամենը	7,935,596	-	7,935,596	-	8,637,614	702,018
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետզնման պայմանագրեր (Օանոթ. 18, 20)	34,576,952	-	34,576,952	37,932,907	-	(3,355,955)
Ընդամենը	34,576,952	-	34,576,952	37,932,907	-	(3,355,955)

31 դեկտեմբերի 2022թ. դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված 27,764 հազ. ՀՀ դրամ վարկերը հաշվանցվել են ՀՀ կառավարության պարտավորությունների հետ, քանի որ Բանկը հանդիսանում է տվյալ վարկերի սպասարկման գործակալ և այդ վարկերը տրամադրվել են ՀՀ կառավարության կողմից կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման ուղղված միջոցառումների շրջանակներում:

35 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահան- րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան- րագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	69,081,631	-	69,081,631	-	-	-	69,081,631
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	67	-	67	-	-	-	67
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,982,800	4,118,406	10,101,206	166,880	1,180,278	1,347,158	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,381,390	-	6,381,390	-	-	-	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,539,245	54,644,337	62,183,582	119,739,149	77,490,764	197,229,913	259,413,495
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	20,738,437	20,738,437	570,016	2,224,443	2,794,459	23,532,896
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	232,799	23,613,159	23,845,958	-	-	-	23,845,958
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	202,168	2,399	204,567	471	-	471	205,038
	89,420,100	103,116,738	192,536,838	120,476,516	80,895,485	201,372,001	393,908,839

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Ցպահանջ		Մինչև 12		12 ամսից		
	և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	ենթահան- րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	ենթահան- րագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	1,083	-	1,083	-	-	-	1,083
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	2,497,438	2,497,438	6,019,677	-	6,019,677	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	38,713,408	-	38,713,408	-	-	-	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,641,880	44,008,970	54,650,850	77,760,726	14,207,390	91,968,116	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	84,521,339	57,748,053	142,269,392	13,358,298	569,902	13,928,200	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	15,923	18,974	34,897	-	3,936,432	3,936,432	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,124	227,114	229,238	807,523	439,052	1,246,575	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,264,136	43,493	3,307,629	-	-	-	3,307,629
	<u>137,159,893</u>	<u>104,544,042</u>	<u>241,703,935</u>	<u>97,946,224</u>	<u>19,152,776</u>	<u>117,099,000</u>	<u>358,802,935</u>
Զուտ Դիրք	<u>(47,739,793)</u>	<u>(1,427,304)</u>	<u>(49,167,097)</u>	<u>22,530,292</u>	<u>61,742,709</u>	<u>84,273,001</u>	<u>35,105,904</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(47,739,793)</u>	<u>(49,167,097)</u>		<u>(26,636,805)</u>	<u>35,105,904</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Ցպահանջ		Մինչև 12		12 ամսից		Ընդամենը
	և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	ենթահան-րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	ենթահան-րագումար	
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,399,890	-	63,399,890	-	-	-	63,399,890
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	5,053	-	5,053	-	-	-	5,053
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,565,632	6,013,715	7,579,347	793,694	1,124,092	1,917,786	9,497,133
Հակադարձ հետգուման պայմանագրեր	7,778,250	48,501	7,826,751	-	-	-	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	6,257,682	50,388,925	56,646,607	94,672,629	69,569,903	164,242,532	220,889,139
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	14,799,561	543,145	15,342,706	1,778,257	2,017,009	3,795,266	19,137,972
- Անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	22,867,966	10,460	22,878,426	667,512	123,387	790,899	23,669,325
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	130,924	-	130,924	-	-	-	130,924
	116,804,958	57,004,746	173,809,704	97,912,092	72,834,391	170,746,483	344,556,187

	Ցպահանջ		Մինչև 12		12 ամսից		Ընդամենը
	և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	ենթահանրագումար	
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	21,883	-	21,883	-	-	-	21,883
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,016,045	5,091,852	6,107,897	-	-	-	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	34,576,952	-	34,576,952	-	-	-	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,680,927	34,186,837	40,867,764	78,559,369	11,654,389	90,213,758	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	62,421,860	53,186,912	115,608,772	19,613,110	726,977	20,340,087	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	-	28,358	28,358	720,273	2,856,838	3,577,111	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	102,626	102,626	929,964	540,162	1,470,126	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	355,921	2,564,096	2,920,017	-	-	-	2,920,017
	<u>105,073,588</u>	<u>95,160,681</u>	<u>200,234,269</u>	<u>99,822,716</u>	<u>15,778,366</u>	<u>115,601,082</u>	<u>315,835,351</u>
Զուտ Դիրք	<u>11,731,370</u>	<u>(38,155,935)</u>	<u>(26,424,565)</u>	<u>(1,910,624)</u>	<u>57,056,025</u>	<u>55,145,401</u>	<u>28,720,836</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>11,731,370</u>	<u>(26,424,565)</u>		<u>(28,335,189)</u>	<u>28,720,836</u>		

1-ից մինչև 12 ամիս ճեղքվածքը պայմանավորված է հաճախորդների ավանդների ժամկետներով, որոնք պարբերաբար երկարաձգվում են և Բանկը ունի հնարավորություն ամբողջությամբ մարելու դրանք պահանջելու դեպքում:

36 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ

առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատված քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին

մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում դեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

36.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների

տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

36.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկի ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված հանձնառությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 36.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Ներքին վարկանիշեր</i>				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	15,308,984	-	-	15,308,984
Ստանդարտ	53,823,902	-	-	53,823,902
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	69,132,886	-	-	69,132,886
Արժեզրկումից պահուստ	(51,225)	-	-	(51,225)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	69,081,631	-	-	69,081,631
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	11,524,669	-	-	11,524,669
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	11,524,669	-	-	11,524,669
Արժեզրկումից պահուստ	(76,305)	-	-	(76,305)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	11,448,364	-	-	11,448,364
<i>Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	6,466,417	-	-	6,466,417
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	6,466,417	-	-	6,466,417
Արժեզրկումից պահուստ	(85,027)	-	-	(85,027)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	6,381,390	-	-	6,381,390

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	91,653,105	-	-	91,653,105
Ստանդարտ	78,817	1,916,313	-	1,995,130
Ցածր	-	137,805	-	137,805
Չաշխատող	-	-	2,534,086	2,534,086
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	91,731,922	2,054,118	2,534,086	96,320,126
Արժեզրկումից պահուստ	(643,853)	(388,946)	(1,015,724)	(2,048,523)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	91,088,069	1,665,172	1,518,362	94,271,603
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	165,887,310	-	-	165,887,310
Ստանդարտ	25,366	357,319	-	382,685
Ցածր	-	91,604	-	91,604
Չաշխատող	-	-	290,590	290,590
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	165,912,676	448,923	290,590	166,652,189
Արժեզրկումից պահուստ	(1,196,643)	(175,717)	(137,937)	(1,510,297)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	164,716,033	273,206	152,653	165,141,892
<i>Անորոշիվ արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	24,116,000	-	-	24,116,000
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	24,116,000	-	-	24,116,000
Արժեզրկումից պահուստ	(270,042)	-	-	(270,042)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	23,845,958	-	-	23,845,958
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	23,532,896	-	-	23,532,896
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	23,532,896	-	-	23,532,896
Արժեզրկումից պահուստ	(276,555)	-	-	(276,555)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	212,863	-	-	212,863
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	212,863	-	-	212,863
Արժեզրկումից պահուստ	(7,825)	-	-	(7,825)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	205,038	-	-	205,038

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Ներքին վարկանիշեր

*Փոխատվության հանձնառություններ,
ֆինանսական երաշխավորություններ
և ակրեդիտիվներ*

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ստանդարտ	17,263,733	-	-	17,263,733
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	17,263,733	-	-	17,263,733
Արժեզրկումից պահուստ*	(103,386)	-	-	(103,386)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

Ներքին վարկանիշեր

*Դրամական միջոցներ և դրանց
համարժեքներ*

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	14,481,483	-	-	14,481,483
Ստանդարտ	48,951,210	-	-	48,951,210
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	63,432,693	-	-	63,432,693
Արժեզրկումից պահուստ	(32,803)	-	-	(32,803)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	63,399,890	-	-	63,399,890

*Պահանջներ ֆինանսական
կազմակերպությունների նկատմամբ*

Ստանդարտ	9,555,254	-	-	9,555,254
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	9,555,254	-	-	9,555,254
Արժեզրկումից պահուստ	(58,121)	-	-	(58,121)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	9,497,133	-	-	9,497,133

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Ստանդարտ	7,935,596	-	-	7,935,596
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	7,935,596	-	-	7,935,596
Արժեզրկումից պահուստ	(108,845)	-	-	(108,845)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	7,826,751	-	-	7,826,751

Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր

Բարձր	79,549,913	-	-	79,549,913
Ստանդարտ	107,566	1,402,238	-	1,509,804
Ցածր	-	150,406	-	150,406
Չաշխատող	-	-	3,219,754	3,219,754
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	79,657,479	1,552,644	3,219,754	84,429,877
Արժեզրկումից պահուստ	(522,895)	(91,980)	(1,493,200)	(2,108,075)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	79,134,584	1,460,664	1,726,554	82,321,802

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	137,929,415	-	-	137,929,415
Ստանդարտ	1,468	1,539,360	-	1,540,828
Ցածր	-	36,343	-	36,343
Չաշխատող	-	-	328,284	328,284
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	137,930,883	1,575,703	328,284	139,834,870
Արժեզրկումից պահուստ	(932,463)	(182,723)	(152,347)	(1,267,533)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	136,998,420	1,392,980	175,937	138,567,337
<i>Անորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	23,947,643	-	-	23,947,643
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	23,947,643	-	-	23,947,643
Արժեզրկումից պահուստ	(278,318)	-	-	(278,318)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	23,669,325	-	-	23,669,325
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	19,137,972	-	-	19,137,972
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	19,137,972	-	-	19,137,972
Արժեզրկումից պահուստ	(228,409)	-	-	(228,409)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	139,572	-	-	139,572
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	139,572	-	-	139,572
Արժեզրկումից պահուստ	(8,648)	-	-	(8,648)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	130,924	-	-	130,924
<i>Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ</i>				
Ստանդարտ	14,878,905	-	-	14,878,905
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,878,905	-	-	14,878,905
Արժեզրկումից պահուստ*	(77,321)	-	-	(77,321)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը (տես ծանոթագրություն 30):

36.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված պարտազանցման, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև պարտազանցման կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության (PD), կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD) և պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով, որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր պարտազանցման իրադարձությունների հետևանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր պարտազանցման իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացված ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով պարտագանցման հավանականության և կորուստի պարտագանցման դեպքում հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորուստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան պարտագանցման հավանականությունն ու կորուստը պարտագանցման դեպքում: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունները, կորուստները պարտագանցման դեպքում և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնց ռիսկը գերազանցում է Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 0.3%: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկառուի սպասվող ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ պայմանավորված Բանկի սուբյեկտիվ մոտեցմամբ վարկերը կարող են դասակարգվել ավելի խիստ փուլում, ինչպես նաև վերոնշյալ վարկառուների ֆինանսական վիճակի վատթարացման բացակայության դեպքում վարկերը կարող են վերադասակարգվել նախկին փուլում:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն,

որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը գեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չէ:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD),
- Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD),
- Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեզմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեզմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեզմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Պարտազանցման սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել պարտազանցումը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է պարտազանցման իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Պարտագանցման գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների զծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների զծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,128,416 հազար ՀՀ դրամ և 353,576 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և պարտագանցման փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների

արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է հինգ տարվա ժամկետ՝ 2017 թվականի հունվարից մինչև 2022 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի պարտազանցման 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկներ համար պարտազանցումը սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը պարտազանցման դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է պարտազանցման դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեզոնների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեզոնների, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

EAD-ն պարտազանցման դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Ապագայամետ տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Պարտազանցման հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են պարտազանցման տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը պարտազանցման միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների (ECL) հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեզոնների համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով

գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2021 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2022 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

36.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեզմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Ոչ ՏՀԶԿ			
	ՀՀ	երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	67,359,494	89,015	1,633,122	69,081,631
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	67	67
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,055,753	199,584	4,193,027	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,381,390	-	-	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	259,413,495	-	-	259,413,495
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,526,733	-	6,163	23,532,896
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,845,958	-	-	23,845,958
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	204,394	-	644	205,038
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>387,787,217</u>	<u>288,599</u>	<u>5,833,023</u>	<u>393,908,839</u>
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>343,093,129</u>	<u>434,147</u>	<u>1,028,911</u>	<u>344,556,187</u>

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 19-ը:

36.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Անշարժ գույք	105,074,753	88,570,830
Երաշխիք	82,581,403	74,698,535
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	15,642,548	16,825,161
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	2,284,747	2,272,367
Դրամական միջոցներ	2,652,823	1,719,915
Պաշարներ	5,606,914	7,465,058
Սարքավորումներ	3,484,666	2,038,432
Այլ արժեթղթեր	13,535	10,310
Պետական արժեթղթեր	3,119	9,520
Այլ գրավ	29,743,699	17,590,714
Չապահովված վարկեր	15,884,108	13,063,905
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	262,972,315	224,264,747

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ին հաճախորդներին տրամադրված վարկային ռիսկ պարունակող վարկերի և փոխատվությունների գուտ հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 2,820,824 հազար դրամ (2021թ. 3,548,038 հազար), իսկ այդ նույն վարկերի և փոխատվությունների դիմաց գրավի (հիմնականում արտադրական գույք) գումարը՝ 3,723,771 հազար դրամ (2021թ. 4,441,299 հազար դրամ):

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

36.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ռոդակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի գուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022

	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
Արտարժույթ/Սցենար			
ՀՀ դրամ	+1	-	(722,652)
ՀՀ դրամ	-1	-	785,079
Բազային	+/-0.96	129,757	-
Միջին	+/-1.21	163,522	-
Խիստ	+/-1.46	197,344	-

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021

Արտարժույթ/Սցենար	Փոփոխություններ հիմնական	Զուտ տոկոսային եկամտի	Կապիտալի
	տոկոսադրույքներում	զգայունություն	զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(639,229)
ՀՀ դրամ	-1	-	707,112
Բազային	+/-0.13	-/+17,852	-
Միջին	+/-0.38	-/+52,257	-
Խիստ	+/-0.63	-/+86,661	-

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

2022

2021

	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթ- ներով		Այլ արտարժույթ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթ- ներով		Այլ արտարժույթ
	ՀՀ դրամ			ՀՀ դրամ		

Տոկոսաբեր ակտիվներ

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13.1	6.9	-	13.2	6.5	-
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	12.2	6.0	-	9.1	2.8	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.7	9.0	16.7	13.3	8.8	16.0
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8.2	7.2	-	8.2	-	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	7.8	9.3	-	7.9	9.3	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2022			2021		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթ- ներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթ- ներով	Այլ արտարժույթ
<i>Տոկոսաբեր պարտավորություններ</i>						
Վարկեր ՀՀ կառավարությունից	6.8	-	-	6.8	-	-
Ֆինանսական հաստատություններից ներգաված վարկեր	6.8	3.0	-	6.8	5.2	-
Ֆինանսական հաստատություններից ներգաված ավանդներ	11.1	3.7	-	10.3	3.8	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9.6	4.1	5.0	9.4	4.2	5.2
Հետգնման պայմանագրեր	10.9	-	-	8.3	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.5	5.2	-	10.2	5.4	-
Ստորադաս փոխառություն	14.9	7.9	-	8.1	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային ավոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Փոփոխություն արտադրության փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիվրա տալի վրա	Փոփոխություն արտադրության փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիվրա տալի վրա
Արտարժույթ						
ԱՄՆ դոլար	10%	(560,050)	(560,050)	10%	(2,160,428)	(2,160,428)
Եվրո	10%	(5,992)	(5,992)	10%	602,306	602,306

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,780,188	38,093,337	2,208,106	69,081,631
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,284,973	8,163,391	-	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	5,240,316	1,141,074	-	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	179,623,106	79,763,941	26,448	259,413,495
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,127,233	405,663	-	23,532,896
- ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,361,151	484,807	-	23,845,958
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	176,735	28,036	267	205,038
	263,593,702	128,080,249	2,234,821	393,908,772

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>				
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,665,840	4,851,275	-	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	38,713,408	-	-	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	88,251,126	58,349,634	18,206	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,390,244	62,514,257	2,293,091	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	1,011,837	2,959,492	-	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,475,813	-	-	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,182,164	81,075	44,390	3,307,629
Ընդամենը	227,690,432	128,755,733	2,355,687	358,801,852
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	78,362	(79,378)	-	(1,016)
Զուտ դիրք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,981,632	(754,862)	(120,866)	35,105,904
<i>Փոխափոխության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>				
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	221,318,141	122,131,868	1,101,125	344,551,134
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	190,818,798	120,592,858	4,401,812	315,813,468
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	-	(3,259,967)	3,243,137	(16,830)
Զուտ դիրք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,499,343	(1,720,957)	(57,550)	28,720,836
<i>Փոխափոխության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>				
	7,522,573	7,205,412	150,920	14,878,905

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև SՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

36.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2022, %	2021, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	22.39	23.17
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	89.59	116.23

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 35-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի դեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ		5 տարուց ավելի		Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
	1 - 12 ամիս	1-5 տարի				
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	50,406	2,999,115	6,655,747	-	9,705,268	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	38,777,491	-	-	-	38,777,491	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,555,216	52,246,037	95,835,267	19,617,629	179,254,149	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	86,259,968	60,662,203	13,987,474	722,349	161,631,994	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	22,670	281,501	1,823,529	3,390,597	5,518,297	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	55,299	519,257	895,992	220,928	1,691,476	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,264,136	43,493	-	-	3,307,629	3,307,629
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	139,985,186	116,751,606	119,198,009	23,951,503	399,886,304	358,801,852
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	269,488	-	-	-	269,488	1,083
Արտահոսք	(268,405)	-	-	-	(268,405)	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	1,083	-	-	-	1,083	1,083
Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտվներ	204,508	8,213,362	5,469,067	3,376,796	17,263,733	17,263,733

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,053,018	2,763,175	2,690,378	-	6,506,571	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	34,615,209	758	-	-	34,615,967	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,291,132	41,337,262	93,394,167	16,085,567	158,108,128	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	61,312,028	56,204,193	20,590,188	926,370	139,032,779	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	22,670	281,501	1,823,529	3,390,597	5,518,297	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	72,634	798,979	909,697	307,322	2,088,632	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	355,921	2,564,096	-	-	2,920,017	2,920,017
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	104,722,612	103,949,964	119,407,959	20,709,856	348,790,393	315,813,468
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	54,397	-	-	-	54,397	68
Արտահոսք	(54,329)	-	-	-	(54,329)	-
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	7,860,375	-	-	-	7,860,375	21,815
Արտահոսք	(7,877,137)	-	-	-	(7,877,137)	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	21,883	-	-	-	21,883	21,883
Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտավներ	69,343	9,911,464	2,623,159	2,274,939	14,878,905	14,878,905

36.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Շահաբաժիններ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,185,733	1,311,068	115,700,441	1,674,091	446,320	125,317,653
Մուտքեր	1,353,296	2,489,655	1,098,245,277	-	-	1,102,088,228
Մարումներ	(1,220,351)	(89,886)	(1,076,813,248)	(758,074)	(1,247,442)	(1,080,129,001)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(313,656)	(106,145)	(6,050,948)	-	-	(6,470,749)
Այլ	102,875	777	-	656,735	1,271,248	2,031,635
Հաշվեկշռային արժեք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,107,897	3,605,469	131,081,522	1,572,752	470,126	142,837,766
Մուտքեր	7,315,960	901,918	1,660,462,922	-	-	1,668,680,800
Մարումներ	(4,362,786)	(329,948)	(1,631,968,829)	(809,687)	(1,349,276)	(1,638,820,526)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(572,665)	(216,823)	(13,493,829)	-	-	(14,283,317)
Այլ	28,709	10,713	537,180	712,748	1,379,234	2,668,584
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,517,115	3,971,329	146,618,966	1,475,813	500,084	161,083,307

«Այլ» տողում ներառված են նոր ձևավորված վարձակալության գծով պարտավորությունները և անկանխիկ շարժում հանդիսացող վարձակալության վերանայումները: Այն նաև ներառում է թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսները: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

38 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է

ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հիմնական կապիտալ	45,344,802	39,309,165
Լրացուցիչ կապիտալ	5,613,600	6,316,046
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	50,958,402	45,625,211
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	354,221,999	309,760,930
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	14.39%	14.73%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով իրանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել է 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

39 Մեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8՝ Գործառնական սեզմենտներ՝ ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

40 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

2023 թվականի փետրվարի 22-ին Fitch Ratings-ը բարելավել է Բանկի վարկանշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer Default Rating (IDR)):

2023 թվականի փետրվարի 1-ին Fitch Ratings-ը Բանկին վերահաստատել է արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի «B» երկարաժամկետ վարկանիշը (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշը (VR):

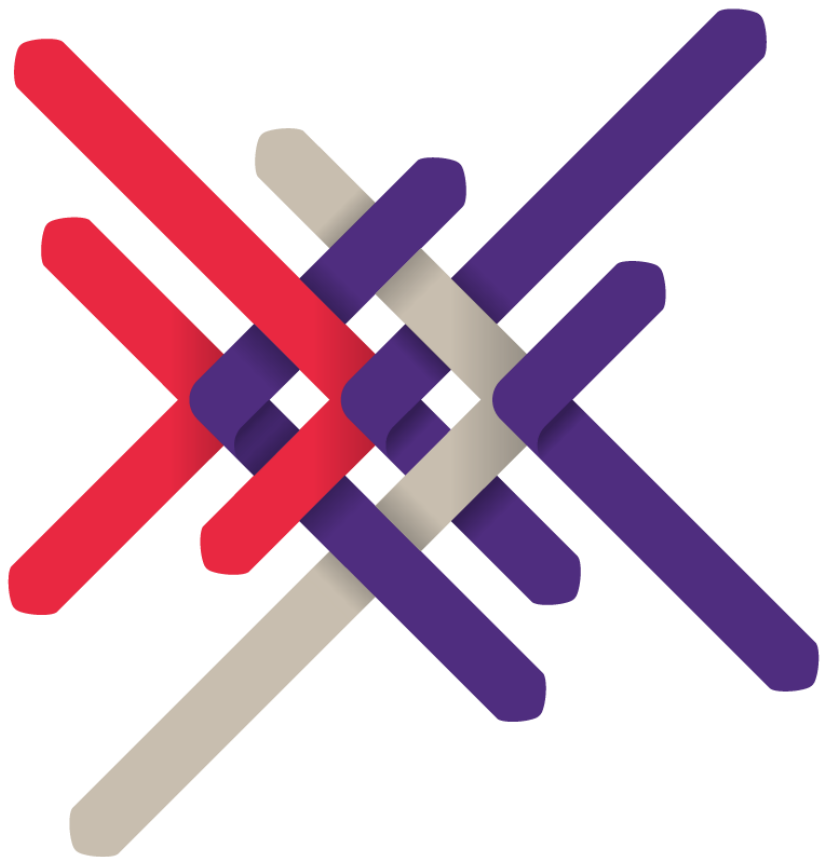
2023 թվականի փետրվարի 1-ին Moody's Investors Service-ը («Moody's») բարելավել է Բանկի տեղական արժույթով և արտարժույթով բանկերի ավանդների երկարաժամկետ B1 վարկանիշները և փոխել այդ վարկանիշների կանխատեսումը՝ բացասականից դեպի կայուն:

Միաժամանակ Moody's-ը հաստատել է Բանկի b1 Baseline Credit Assessment (BCA) և ճշգրտված BCA, Not Prime (NP) կարճաժամկետ տեղական և արտարժույթով բանկային ավանդների վարկանիշները, Բանկի Ba3/NP երկարաժամկետ և կարճաժամկետ տեղական արժույթով և արտարժույթով Կոնտրազենտի Ռիսկի վարկանիշները (CRRs) և Ba3(cr)/NP(cr) երկարաժամկետ և կարճաժամկետ Կոնտրազենտի ռիսկի գնահատումները (CR Assessments):

Ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

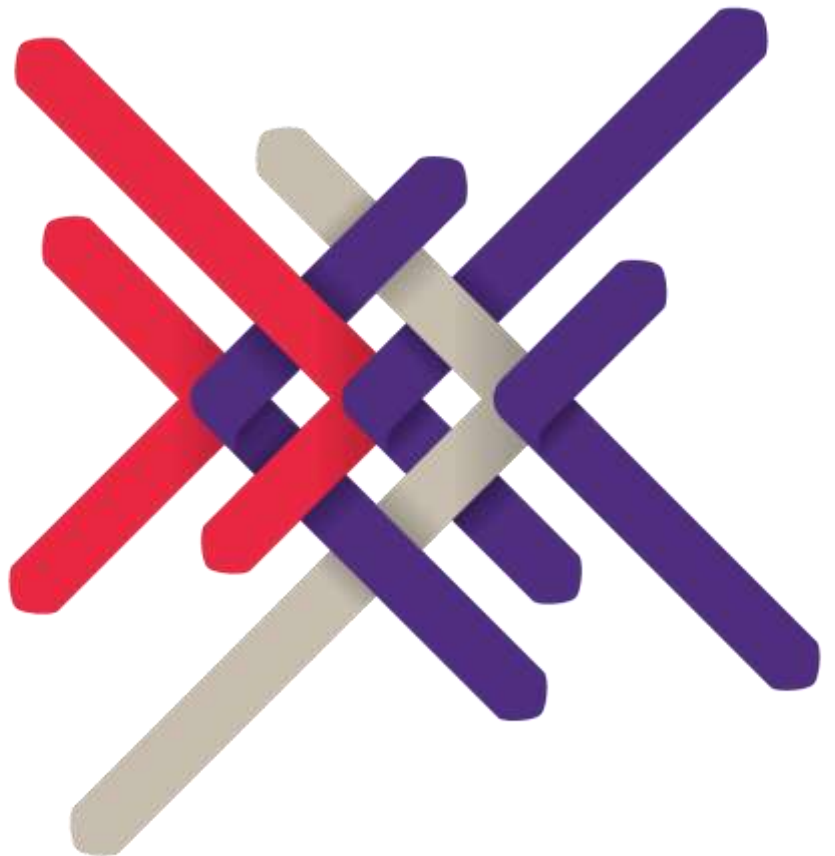
31 դեկտեմբերի 2021թ.

Ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք.Երևան 0015
Երևան Պլազա
Բիզնես Կենտրոն
Գրիգոր Լուսավորիչ 9
Հ. + 374 10 500 964
Ֆ. + 374 10 500 961

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich street
0015 Yerevan, Armenia
T + 374 10 500 964
F + 374 10 500 961

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին.

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական

հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 36.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային

ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Ստուգվել է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի հաշվարկում ընդգրկված վարկերի և փոխառությունների, արտահաշվեկշռային հոդվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Ստուգվել են կիրառված մոդելների տեսական հիմքերը, և թեստավորվել է դրանց մաթեմատիկական ամբողջականությունը:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմը:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:

Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:

Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն,

ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի ղեկավարը, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Արմեն Հովհաննիսյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն/
Առաջադրանքի պատասխանատու

29 ապրիլի 2021թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2020	2019
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	7	25,846,673	21,254,908
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7	(13,045,872)	(10,946,133)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		12,800,801	10,308,775
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	8	2,565,617	2,483,631
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	8	(831,404)	(627,209)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,734,213	1,856,422
Զուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		(709,484)	676,385
Զուտ արտարժույթային եկամուտ	9	2,337,878	758,011
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանջումից		2,220,878	765,247
Այլ եկամուտներ	10	359,619	302,155
Արժեզրկման ծախս	11	(2,277,136)	(359,636)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(5,017,239)	(4,687,563)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	22	(1,425,465)	(1,353,219)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	23	(94,055)	(73,734)
Այլ ծախսեր	13	(3,865,458)	(3,694,567)
Շահույթ մինչև հարկումը		6,064,552	4,498,276
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,268,010)	(1,172,233)
Տարվա շահույթ		4,796,542	3,326,043

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2020թ.	2019թ.
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>		
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	485,717
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	7,724	(91,222)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	83,620
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում	<u>7,724</u>	<u>478,115</u>
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>		
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>		
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակաճ զուտ օգուտ/(վնաս)	(2,697,936)	533,005
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	384,328	(173,887)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	417,522	(28,183)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ/(վնաս)	<u>(1,896,086)</u>	<u>330,935</u>
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո	<u>(1,888,362)</u>	<u>809,050</u>
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	<u>2,908,180</u>	<u>4,135,093</u>
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ	15	1.37

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	42,572,757	44,050,205
Աժանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17	16,538	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	13,755,753	14,189,783
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	19	10,175,600	6,222,111
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	193,337,215	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր	21		
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		39,673,737	25,027,524
- Անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		4,543,305	479,397
Հիմնական միջոցներ	22	12,804,374	12,262,246
Ոչ նյութական ակտիվներ	23	581,733	525,828
Այլ ակտիվներ	24	3,328,915	1,811,297
Ընդամենը՝ ակտիվներ		320,789,927	280,682,526
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Աժանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	17	11,549	9,313
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	6,185,733	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	19	38,125,044	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	26	115,700,441	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	112,495,410	113,366,878
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		790,950	390,244
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	467,873	922,445
Ստորադաս փոխառություններ	28	1,311,068	719,787
Այլ պարտավորություններ	29	4,106,240	3,817,289
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		279,194,308	241,224,817

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2020թ.	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	25,955,663	25,635,343
Էմիսիոն եկամուտ		180,180	-
Գլխավոր պահուստ		3,275,000	3,105,000
Իրական արժեքի պահուստ		(63,931)	1,832,155
Այլ պահուստներ		3,319,815	3,409,549
Չբաշխված շահույթ		8,928,892	5,475,662
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		41,595,619	39,457,709
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		320,789,927	280,682,526

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2021թ. ապրիլի 29-ին՝

Արամ Բեկսատոյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	25,635,343	-	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	4,796,542	4,796,542
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(97,458)	97,458	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	-	(488,852)	-	-	(488,852)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	-	(2,209,084)	-	-	(2,209,084)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	-	384,328	-	-	384,328
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	417,522	7,724	-	425,246
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(1,896,086)	(89,734)	4,894,000	2,908,180
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	320,320	180,180	-	-	-	-	500,500
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,270,770)	(1,270,770)
Հատկացում պահուստին	-	-	170,000	-	-	(170,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	320,320	180,180	170,000	-	-	(1,440,770)	(770,270)
Հաշվեկշիռը 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	22,266,343	3,000,000	1,501,220	3,055,334	3,190,420	33,013,317
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,326,043	3,326,043
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>						
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	485,717	-	485,717
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից կամ օտարումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(123,900)	123,900	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	1,305,635	-	-	1,305,635
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	(772,630)	-	-	(772,630)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	(173,887)	-	-	(173,887)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահույթահարկ	-	-	(71,824)	(91,222)	-	(163,046)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	-	43,641	83,620	-	127,261
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	330,935	354,215	3,449,943	4,135,093
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	-	-	-	3,369,000
Հատկացում պահուստին	-	105,000	-	-	(105,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(1,059,701)	(1,059,701)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	3,369,000	105,000	-	-	(1,164,701)	2,309,299
Հաշվեկշիռը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,635,343	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2020	2019
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթը նախքան հարկումը	6,064,552	4,498,276
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության մասհանումներ	1,425,465	1,353,219
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	94,055	73,734
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(4,655)	(5,057)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	2,277,136	359,636
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	(834,017)	(24,938)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ (օգուտ)/վնաս	(824,500)	347,491
Զուտ (օգուտ)/վնաս շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	709,484	(676,385)
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանջումից	(2,220,878)	(765,247)
Ստացվելիք տոկոսներ	(75,274)	(264,324)
Վճարվելիք տոկոսներ	496,244	399,442
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները</i>	<u>7,107,612</u>	<u>5,295,847</u>
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	(716,264)	695,644
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,449,591	(1,098,335)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	(4,048,770)	(2,341,684)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(7,858,758)	(43,469,640)
Այլ ակտիվներ	(3,556,642)	561,445
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետգնման պայմանագրեր	12,483,844	5,110,728
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(5,063,351)	17,538,661
Այլ պարտավորություններ	(290,478)	165,112
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեության համար օգտագործված մինչև շահութահարկը	<u>(493,216)</u>	<u>(17,542,222)</u>
Վճարված շահութահարկ	(896,630)	(1,019,147)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	<u>(1,389,846)</u>	<u>(18,561,369)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(71,594,255)	(43,010,110)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	52,563,591	38,664,277
Հիմնական միջոցների առք	(1,238,234)	(1,206,878)
Հիմնական միջոցների վաճառք	47,447	357,284
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(149,960)	(92,969)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(20,371,411)	(5,288,396)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Արտոնայլ բաժնետոմսերի թողարկում	-	3,369,000
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	500,500	-
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	261,430	500,500
Այլ փոխառու միջոցներ	17,449,791	27,765,238
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	3,212,956	4,027,458
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(1,737,517)	(1,594,443)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(520,837)	(521,466)
Ստորադաս փոխառության ստացում	560,522	719,787
Ստորադաս փոխառության մարում	(41,830)	(3,375,206)
Վճարված շահաբաժիններ	(1,210,144)	(909,505)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	18,474,871	29,981,363
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	(3,286,386)	6,131,598
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	44,050,205	38,158,045
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ վրա	(2,692)	8,331
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	1,811,630	(247,769)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 16)	42,572,757	44,050,205
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	25,771,399	20,990,584
Վճարված տոկոսներ	(12,354,633)	(10,381,066)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարարական հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետարբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B1/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

2020թ. գործում են 2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալության կողմից հաստատված վարկանիշերը:

Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում: Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից: Կառավարությունը հաստատել է արդյունավետ կառավարման իր հանձնառությունը, որը ենթադրում է հակակոռուպցիոն ջանքեր, թափանցիկություն և հաշվետվողականություն:

2020թ. մարտ ամսին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2019թ. դեկտեմբեր ամսին Չինաստանում բռնկված կորոնավիրուսը (COVID-19) դասակարգեց որպես համաճարակ: Կորոնավիրուսն արդեն իսկ էական ազդեցություն է ունեցել համաշխարհային տնտեսության և խոշոր ֆինանսական շուկաների վրա:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը և կենտրոնական բանկը տնտեսության վրա կորոնավիրուսի ազդեցությունը մեղմացնելու նպատակով իրականացնում են շարունակական միջոցառումներ: Ի թիվս այլ միջոցառումների, վերջիններս ներառում են նաև տուժած ճյուղերի և անհատների փոխառությունների սուբսիդավորում և վարկային «արձակուրդներ»:

Ընդհանուր առմամբ 2020թ-ին ֆինանսական շուկայում դիտվում է վարկավորման անկում, քանի որ բանկերը վերագնահատում են իրենց հաճախորդների բիզնես-մոդելները, ինչպես նաև վերջիններիս հետագա գործունեության իրականացման հնարավորությունները՝ հաշվի առնելով փոխարժեքի տատանումները և գործարար ակտիվության անկումը:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ իրացվելիության ընթացիկ մակարդակը բավարար է կայուն գործունեության համար: Բանկը օրական կտրվածքով վերահսկում է իր իրացվելիության մակարդակը և, անհրաժեշտության դեպքում, պատրաստ է կիրառել իրացվելիության աջակցության համապատասխան գործիքակազմ:

Իրավիճակն Հայաստանի Հանրապետությունում էլ ավելի է սրվել Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված պատերազմի արդյունքում: Չնայած կնքված զինադադարի համաձայնագրին՝ դեռևս անորոշ են պատերազմի հետևանքները Հայաստանի տնտեսության վրա թե կարճաժամկետ, և թե երկարաժամկետ առումներով:

Վերոնշյալ իրադարձությունները, որոնց ամբողջական հետևանքները դժվար է կանխատեսել ներկա պահին, կարող են հետագայում էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ապագա գործունեության և ֆինանսական կայունության վրա: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում վերը նկարագրվածի հնարավոր ապագա ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2020թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ այլ ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2020թ-ին, որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքները,
- «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ),
- «Էականության սահմանումը» (ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ),
- «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում» (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ),
- «COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արտոնություններ» (ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (փուլ 2)» (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 16, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»
- «Մուրքեր նախքան նախադատված օգտագործումը» (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)
- «Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ)
- Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)
- 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ):
- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից եկամուտ

Զուտ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը: Զուտ արտարժույթային եկամուտը ներառում է արտարժույթային տարբերությունների բոլոր եկամուտները և ծախսերը նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտը կամ վնասը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում

են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2020թ. Դեկտեմբերի 31	2019թ. Դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	522.59	479.70
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	641.11	537.26
ՀՀ դրամ/1 ՌՌԻԲ	7.02	7.77

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և

պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխառությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չբասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» կազմված է փողի ժամանակային արժեքի և պարտքային ռիսկի փոխհատուցումից, այլ ռիսկերի և ֆինանսական ակտիվի պահպանման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցումից (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկ և վարչական ծախսեր), ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման առանձնահատկությունները,
- վաղաժամկետ մարման և երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի պահանջի իրավունքի ակտիվների պայմանավորվածություններ) և
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են դրամի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված

փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակված օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային բաժնային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակային օգուտ/վնաս չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման դեպքում: Մասնակցությունն ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են առոչինչ: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը

ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմաններով հիմնավորված նոր ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն զտման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

Բանկը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերը ունեն ցածր պարտքային ռիսկ այն դեպքում, երբ վեջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված «ներդրումային» վարկանիշի սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ - գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Դեֆոլտի հավանականություն (PD): Այն տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագոծումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

Վնասը դիֆոլտի ժամանակ (LGD): Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

Դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը և դեֆոլտի ժամանակ վնասը ավելի մանրամասն բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,

- վարկերի կամ փոխառությունների պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների (FVOCI) արժեզրկումից կորուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այդ ակտիվների հաարժեքը հավասար է իրենց իրական արժեքին: Այնուամենայնիվ, արժեզրկումից կորուստները բացահայտվում և ճանաչվում են իրական արժեքի ճշգրտման պահուստում,
- վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով.
 - Վարկային պարտավորվածության չօգտագործված մասի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է վարկային պարտավորվածությունների ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - եթե ֆինանսական գործիքը ունի ինչպես օգտագործված, այնպես էլ չօգտագործված բաղադրիչ և Բանկը հնարավորություն չունի վարկերի տրամադրման պարտավորվածության ակնկալվող պարտքային կորուստները առանձնացնել օգտագործված բաղադրիչի ակնկալվող պարտքային կորուստներից, ապա Բանկը ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի

համախառն գումարի նկատմամբ արժեզրկումից կորուստների ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է պահուստի տեսքով:

- Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստների շրջանակում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական

արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով, դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում:

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրկվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված

սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Ջուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

2020թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո կնքված ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով

վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է զրոյի:

Բանկը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.13 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը: այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.17 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխավորություն տրամադրողը փոխհատուցի երաշխավորությունը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Վարկային

պարտավորվածությունները նախապես որոշված պայմաններով և ժամկետներով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններն են:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնեդիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուսպ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուսպ

Այս պահուստը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Բիզնես մոդել և մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներ

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս ծանոթագրություն 33):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես 32 ծանոթագրությունը):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տե՛ս ծանոթագրություն 36.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տե՛ս ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տե՛ս ծանոթագրություն 31:

6 Անցման բացահայտում

ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ այն է 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ առկա գործառնական վարձակալությունների համար Բանկն ընտրել է սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները չներառել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի չափման մեջ: Այդ ամսաթվին Բանկը նաև ընտրել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափել անցման օրվա դրությամբ առկա վարձակալական պարտավորությանը հավասար գումարով՝ ճշգրտված բոլոր կանխավճարների կամ հաշվեգրված վարձակալական վճարների չափով:

Ելնելով վերը նշվածից՝ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ.

- 1,875,205 հազար դրամի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ճանաչվել և ներկայացվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ «Հիմնական միջոցներ» տողում:
- 1,875,205 հազար դրամի լրացուցիչ վարձակալության գծով պարտավորությունները («Այլ պարտավորություններում» ներառված) ճանաչվել են:
- ՖՀՄՍ 16-ի ընդունումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Բանկի չբաշխված շահույթի վրա:

Հետևյալ աղյուսակում արտացոլված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունների համադրումը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ.

Հազար ՀՀ դրամ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	<u>2,873,951</u>
Ճանաչումից ազատումներ.	
• Վարձակալություն 12 ամսից կարճ ժամկետով	(13,172)
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունները մինչև զեղչումը	<u>2,860,779</u>
Զեղչումը՝ օգտագործելով լրացուցիչ փոխառության միջին կշռված դրույքը	(985,574)
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	<u>1,875,205</u>

7 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	21,807,134	17,868,064
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	661,459	793,268
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	416,611	385,058
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,880,645	2,148,890
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	47,824	22,035
Այլ տոկոսային եկամուտներ	33,000	37,593
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	25,846,673	21,254,908

Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	4,762,578	4,522,482
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	4,835,222	3,890,761
Հետգնման պայմանագրեր	1,230,438	1,066,404
Ստորադաս փոխառություն	45,898	84,794
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	736,294	545,336
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	913,101	405,166
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	327,346	259,020
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	194,995	165,625
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	6,545
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	13,045,872	10,946,133

8 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,287,908	1,443,016
Ինկասացիոն գործառնություններ	210,601	293,341
Վճարային քարտերով գործառնություններ	922,019	644,026
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	143,194	101,954
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	1,579	236
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	316	1,058
Ընդամենը կոմիսիոն եկամուտներ	2,565,617	2,483,631

Վճարային քարտերով գործառնություններ	443,951	323,977
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	168,315	189,084
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	62,074	37,540
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	137,029	42,279
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	10,181	6,420
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	9,854	27,909
Ընդամենը կոմիսիոն ծախսեր	<u>831,404</u>	<u>627,209</u>

9 Ջուտ արտարժույթային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	1,513,378	1,105,502
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ/(վնաս)	824,500	(347,491)
Ընդամենը զուտ արտարժույթային եկամուտ	<u>2,337,878</u>	<u>758,011</u>

10 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	261,264	187,479
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ	10,339	23,746
Այլ եկամուտ	88,016	90,930
Ընդամենը այլ եկամուտներ	<u>359,619</u>	<u>302,155</u>

11 Արժեզրկման ծախս/(արժեզրկման հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ

2020

Ծանոթ.	12-ամսյա ականավիճակ պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ականավիճակ պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ականավիճակ պարտքային կորուստներ	Ընդամենը 2020թ.	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	2,692	-	-	2,692
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	192,878	-	-	192,878
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	19	133,607	-	-	133,607
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	20	794,828	408,462	306,299	1,509,589
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	384,328	-	-	384,328
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	50,948	-	-	50,948
Այլ ակտիվներ	24	(25,735)	-	-	(25,735)
Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ	31	28,829	-	-	28,829
Ընդամենը արժեզրկման ծախս		1,562,375	408,462	306,299	2,277,136

	Ծանոթ.	12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ականավոր պարտքային կորուստներ	Ընդամենը 2019թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	(8,331)	-	-	(8,331)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	(108,965)	-	-	(108,965)
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	20	(59,036)	3,291	673,183	617,438
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	(173,887)	-	-	(173,887)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	2,195	-	-	2,195
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	24	67,269	-	-	67,269
Ֆինանսական երաշխավորություններ	31	(36,083)	-	-	(36,083)
Ընդամենը արժեզրկման ծախս/արժեզրկման հակադարձում		<u>(316,838)</u>	<u>3,291</u>	<u>673,183</u>	<u>359,636</u>

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	4,961,114	4,650,053
Անձնակազմի ուսուցման և այլ ծախսեր	56,125	37,510
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	<u>5,017,239</u>	<u>4,687,563</u>

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	785,766	791,995
Բարեգործական ծախսեր	790,223	-
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	341,674	588,062
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	345,000	333,884
Անվտանգության գծով ծախսեր	355,349	316,295
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	268,679	369,615
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	152,343	267,080
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	216,388	207,174
Ապահովագրության գծով ծախսեր	143,632	137,065
Գրասենյակային ծախսեր	140,721	127,855
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	107,529	106,246
Գործուղման ծախսեր	17,929	59,150
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	31,883	64,617
Կարճաժամկետ և փոքրաթեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	10,606	13,172
Այլ գործառնական ծախսեր	157,736	312,357
Ընդամենը այլ ծախսեր	3,865,458	3,694,567

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	1,318,748	1,007,189
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	(21,412)	128,366
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	(29,326)	36,678
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,268,010	1,172,233

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2019թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ		Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2020	(%)	2019	(%)
Շահույթ մինչև հարկումը	6,064,552		4,498,276	
Շահութահարկ՝	1,091,619	18	899,655	20
Չհարկվող եկամուտ այլ համապարփակ եկամուտի միջոցով իրական արժեքով չափվող	150,992	2	(59,908)	(1)
Չնվազեցվող ծախսեր	197,284	3	176,696	4
Արտարժույթի բացասական/(դրական) փոխարժեքային տարբերություն	(148,410)	(2)	69,498	2
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	(2,063)	-	(3,479)	-
Շահութահարկի դրույքաչափի փոփոխության ազդեցություն	-	-	(38,595)	(1)
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	(21,412)	-	128,366	3
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	<u>1,268,010</u>	<u>21</u>	<u>1,172,233</u>	<u>27</u>

2019թ. Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունվել է շահութահարկի մասին նոր օրենք: Հետևաբար, 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը նվազել է 20-ից 18% -ի: Այս փոփոխությունը հանգեցրել է 38,595 հազար ՀՀ դրամ շահույթի, որը կապված է 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկի հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների վերահաշվարկման հետ:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ						2020
	2019	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	174,881	(80,363)	-	94,518	94,518	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	53,964	(13,007)	-	40,957	40,957	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,876)	484	-	(1,392)	-	(1,392)
Ներդրումային արժեթղթեր	(390,339)	73,361	417,522	100,544	100,544	-
Պայմանական պարտավորություններ	(17,085)	4,999	-	(12,086)	-	(12,086)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(35,288)	62,093	-	26,805	26,805	-
Հիմնական միջոցներ	(706,702)	(18,241)	7,724	(717,219)	-	(717,219)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	<u>(922,445)</u>	<u>29,326</u>	<u>425,246</u>	<u>(467,873)</u>	<u>262,824</u>	<u>(730,697)</u>

Հազար ՀՀ դրամ						2019
	2018	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	243,617	(68,736)	-	174,881	174,881	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	85,899	(31,935)	-	53,964	53,964	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	351	(2,227)	-	(1,876)	-	(1,876)
Ներդրումային արժեթղթեր	(329,809)	(32,347)	(28,183)	(390,339)	-	(390,339)
Պայմանական պարտավորություններ	(30,621)	13,536	-	(17,085)	-	(17,085)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(9,221)	(26,067)	-	(35,288)	-	(35,288)
Հիմնական միջոցներ	(810,198)	111,098	(7,602)	(706,702)	-	(706,702)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	<u>(849,982)</u>	<u>(36,678)</u>	<u>(35,785)</u>	<u>(922,445)</u>	<u>228,845</u>	<u>(1,151,290)</u>

15 Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Տարվա շահույթ	4,796,542	3,326,043
Հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(894,103)	(781,821)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ	3,902,439	2,544,222
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հատ)	1,883,333	1,852,533
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	2.07	1.37

16 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	3,845,366	4,797,956
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	24,354,638	17,359,028
Կարճաժամկետ ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,400,287	10,002,191
Կանխիկ դրամական միջոցներ	13,003,189	11,919,061
	42,603,480	44,078,236
Արժեզրկումից պահուստներ	(30,723)	(28,031)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,572,757	44,050,205

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր նվազագույն պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների համար՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգի համաձայն: Այդ միջոցները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 13,592,859 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 14,546,025 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,900,749 հազար դրամ գումարով (75%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են երեք բանկերում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2019թ. 3,850,956 հազար դրամ (81%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	28,031	28,031	36,362	36,362
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,692	2,692	(8,331)	(8,331)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>30,723</u>	<u>30,723</u>	<u>28,031</u>	<u>28,031</u>

2020թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 2,035,103 հազար դրամ գումարով (2019թ.՝ 83,798 հազար դրամ) (Ծանոթ. 20):

17 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝ հիմնականում առևտրային և հեջավորման նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
<i>Արդարժույթով պայմանագրեր</i>						
Արտաժողովային սվոփ պայմանագրեր	7,870,674	16,538	11,404	7,860,161	7,522	3,106
Այլ ածանցյալ գործիքներ	302,747	-	145	180,313	-	6,207
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		<u>16,538</u>	<u>11,549</u>		<u>7,522</u>	<u>9,313</u>

18 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	11,259,724	11,272,076
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	1,379,178	1,423,933
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	1,293,650	1,480,236
Բանկերում դեպոնացված այլ գումարներ	72,614	60,713
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	2,350	1,640
	14,007,516	14,238,598
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(251,763)	(48,815)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,755,753	14,189,783

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը ՀՀ դրամով վարկերի համար կազմում է 11.6%, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար 5.6% (2019թ.՝ 14.6% ՀՀ դրամով վարկերի համար, 6.3% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	48,815	48,815	157,780	157,780
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	192,878	192,878	(108,965)	(108,965)
Վերականգնում	10,070	10,070	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	251,763	251,763	48,815	48,815

19 Հակադարձ հետզնման/հետզնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետզնման և հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր	10,309,207	6,222,111
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	10,309,207	6,222,111
Արժեգրկումից պահուստներ	(133,607)	-
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,175,600	6,222,111

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020		2019	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական արժեթղթեր	10,691,798	10,005,146	6,363,858	5,775,587
Ոչ պետական պարտատոմսեր	321,658	304,061	472,622	446,524
Ընդամենը	11,013,456	10,175,600	6,836,480	6,222,111

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով տեղաբաշխված միջոցների միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.9% (2019թ.՝ 6.0%):

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավ ստացված 6,803,448 իրական արժեքով արժեթղթերը վերագրավադրվել են որպես հետզնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերի ապահովվածություն:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերով տրամադրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2020թ.

	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	133,607	133,607
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	133,607	133,607

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերի կորուստները մոտ էին զրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն ճանաչվել և չեն բացահայտվել:

Հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի
2020թ.

31 դեկտեմբերի
2019թ.

Հետզնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	38,011,493	20,506,419
Հետզնման պայմանագրեր այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	113,551	5,116,609
Ընդամենը հետզնման պայմանագրեր	38,125,044	25,623,028

Հետզնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերը ապահովված են Բանկի կողմից գրավադրված 4,027,737 հազար ՀՀ դրամ գումարով ամորտիզացված և 35,356,882 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 20,180,825 հազար ՀՀ դրամ) գումարով իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքով չափվող ներդրումային արժեթղթերով և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 6,803,448 իրական արժեքով գրավ ստացված արժեթղթերի վերագրավադրմամբ:

ՀՀ կենտրոնական բանկի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքած հետզնման պայմանագրերի միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.68% (2019թ.՝ 5.66%):

20 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	20,342,364	(730,916)	19,611,448	15,255,992	(55,140)	15,200,852
Սպառողական վարկեր	68,059,743	(2,133,351)	65,926,392	76,506,105	(747,231)	75,758,874
	88,402,107	(2,864,267)	85,537,840	91,762,097	(802,371)	90,959,726
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Առևտուր	28,388,141	(112,967)	28,275,174	35,017,371	(380,190)	34,637,181
Արտադրություն	29,885,750	(315,343)	29,570,407	30,061,692	(823,350)	29,238,342
Շինարարություն	12,137,153	(24,324)	12,112,829	8,360,246	(38,007)	8,322,239
Գյուղատնտեսություն	9,941,518	(5,853)	9,935,665	2,441,389	(1,698)	2,439,691
Այլ ոլորտներ	27,960,041	(54,741)	27,905,300	10,550,745	(41,311)	10,509,434
	108,312,603	(513,228)	107,799,375	86,431,443	(1,284,556)	85,146,887
Ընդամենը	196,714,710	(3,377,495)	193,337,215	178,193,540	(2,086,927)	176,106,613

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 2,035,103 հազար դրամ (2019թ.՝ 83,798 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 16:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 13.6% (2019թ.՝ 14.2%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով վարկերի համար 8.7% (2019թ.՝ 8.7%), Ռուբլով վարկերի համար 16.0% (2019թ.՝ 16.0%):

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 37,836,151 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 19.2%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2019թ.՝ 32,748,537 հազար դրամ կամ 18.4%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 94,548 հազար դրամ (2019թ.՝ 383,537 հազար դրամ):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆիզիկական անձանց հետ կնքված հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ընդհանուր 509,519 հազ. ՀՀ դրամ համախառն գումարով:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը 12,064,630 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,862,381 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը գրավադրված է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի և 7,653,987 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,390,816 հազար դրամ) վարկերի

ստացման պահանջի իրավունքը՝ ՀՀ Կենտրոնական Բանկից ստացված վարկերի համար (տես ծանոթագրություն 26):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	802,371	401,154
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,561,286	570,083
Վերականգնում	75,208	138,715
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(574,598)	(307,581)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>2,864,267</u>	<u>802,371</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
<i>Առևտրային վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,284,556	1,107,274
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,051,697)	47,355
Վերականգնում	710,268	130,594
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(429,899)	(667)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>513,228</u>	<u>1,284,556</u>

2020թ. և 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերի գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Համախառն գումար	Մնացորդը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Տրամադրված նոր վարկեր	Փուլ 1		
Փուլ 1	176,241,915	-	(814,000)	(1,172,796)	(73,086,020)	92,802,928	193,972,027
Փուլ 2	143,237	814,000	-	(23,642)	(119,240)	575,039	1,389,394
Փուլ 3	1,808,388	1,172,796	23,642	-	(1,805,343)	153,806	1,353,289
Ընդամենը	<u>178,193,540</u>	<u>1,986,796</u>	<u>(790,358)</u>	<u>(1,196,438)</u>	<u>(75,010,603)</u>	<u>93,531,773</u>	<u>196,714,710</u>

Համախառն գումար	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Տրամադրված նոր վարկեր	Փուլ 1		
Փուլ 1	134,854,044	-	(89,618)	(1,745,597)	(67,757,653)	110,980,739	176,241,915
Փուլ 2	112,491	89,618	-	(2,998)	(93,664)	37,790	143,237
Փուլ 3	171,668	1,745,597	2,998	-	(171,137)	59,262	1,808,388
Ընդամենը	<u>135,138,203</u>	<u>1,835,215</u>	<u>(86,620)</u>	<u>(1,748,595)</u>	<u>(68,022,454)</u>	<u>111,077,791</u>	<u>178,193,540</u>

2020թ. և 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2020թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր			Մնացորդը 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Փուլ 1	1,294,038	-	(7,059)	(11,966)	(844,944)	1,640,706	2,070,775
Փուլ 2	31,113	7,059	-	(4,131)	(26,878)	413,695	420,858
Փուլ 3	761,776	11,966	4,131	-	(759,848)	867,837	885,862
Ընդամենը	<u>2,086,927</u>	<u>19,025</u>	<u>(2,928)</u>	<u>(16,097)</u>	<u>(1,631,670)</u>	<u>2,922,238</u>	<u>3,377,495</u>

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր			Մնացորդը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Փուլ 1	1,353,074	-	(20,475)	(727,725)	(174,403)	863,567	1,294,038
Փուլ 2	27,822	20,475	-	(1,904)	(25,605)	10,325	31,113
Փուլ 3	127,532	727,725	1,904	-	(127,131)	31,746	761,776
Ընդամենը	<u>1,508,428</u>	<u>748,200</u>	<u>(18,571)</u>	<u>(729,629)</u>	<u>(327,139)</u>	<u>905,638</u>	<u>2,086,927</u>

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 33 ծանոթագրությունում, 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 35 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 36 ծանոթագրությունում:

Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում:

21 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	524,792	481,592
Արժեզրկման գծով պահուստ	(9,224)	(2,195)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	<u>515,568</u>	<u>479,397</u>

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի
2020թ.

31 դեկտեմբերի
2019թ.

Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված
ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային
արժեթղթեր

ՀՀ պետական պարտատոմսեր (Ծանոթ. 19)	4,071,656	-
Արժեզրկման գծով պահուստ (Ծանոթ. 19)	(43,919)	-
Ընդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,027,737	-
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,543,305	479,397

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական
արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

ՀՀ պետական պարտատոմսեր	3,557,090	4,156,781
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	647,844	600,091
Բաժնային գործիքներ	111,921	89,827
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,316,855	4,846,699

Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական
արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի
միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

ՀՀ պետական պարտատոմսեր (Ծանոթ. 19)	35,356,882	20,180,825
Ընդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	35,356,882	20,180,825
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,673,737	25,027,524

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային
կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2020թ.

2019թ.

	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	2,195	2,195	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	50,948	50,948	2,195	2,195
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,143	53,143	2,195	2,195

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	53,599	53,599	227,486	227,486
Կորուստների գծով պահուստների զրուտ վերաչափում	384,328	384,328	(173,887)	(173,887)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	437,927	437,927	53,599	53,599

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2019թ. նույնպես):

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	13	2036-2047	-	-
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	8.5	2021	8.5	2021

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6.5-13	2021-2050	7.5-13	2020-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	4-8.3	2021	4-8.3	2021

22 Հիմնական միջոցներ

	Հոդ և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
						Հոդ և շենքեր	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	-	14,479,729
ՖՀՄՍ 16-ի անցման հետևանքով ճշգրտում	-	-	-	-	-	1,875,205	1,875,205
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	1,875,205	16,354,934
Ավելացում	308,847	77,599	566,390	78,012	176,030	69,038	1,275,916
Օտարում	(480,966)	(34,121)	(154,593)	(9,000)	(215,592)	-	(894,272)
Վերագնահատում	485,717	-	-	-	-	-	485,717
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Վերադասակարգում	-	-	197,543	-	(197,543)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,073,225	754,974	3,592,885	446,416	2,108,298	1,944,243	16,920,041
Ավելացում	344,823	214,183	245,157	242,524	191,547	373,329	1,611,563
Օտարում	(2,166)	(66,095)	(3,276)	(15,308)	-	(179,761)	(266,606)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	398,822	398,822
Վերադասակարգում	-	-	623	-	(623)	-	-
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,415,882	903,062	3,835,389	673,632	2,299,222	2,536,633	18,663,820
<i>Կուրակված մաշվածություն</i>							
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	468,449	271,682	1,881,819	91,754	1,435,171	-	4,148,875
Տարվա ծախս	208,273	85,001	267,692	22,990	184,949	584,314	1,353,219
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Օտարում	(165,626)	(19,427)	(152,092)	(1,156)	(203,744)	-	(542,045)
Վերադասակարգում	-	-	152,337	-	(152,337)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	208,842	337,256	2,149,756	113,588	1,264,039	584,314	4,657,795

	Հող և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
						Հող և շենքեր	Ընդամենը
Տարվա ծախս	227,198	89,959	328,056	13,078	177,294	589,880	1,425,465
Օտարում	-	(41,014)	-	(3,039)	-	(179,761)	(223,814)
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	436,040	386,201	2,477,812	123,627	1,441,333	994,433	5,859,446
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,864,383	417,718	1,443,129	332,828	844,259	1,359,929	12,262,246
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,979,842	516,861	1,357,577	550,005	857,889	1,542,200	12,804,374

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողը և շենքերը ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2019թ. հունվարին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշիռային արժեքի զուտ աճ 485,717 հազար դրամ գումարով: Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հողը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշիռային արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,964,419 հազար դրամ (2019թ՝ 3,695,514 հազար դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ:

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 773,010 հազար դրամ (2019թ. 666,625 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2019թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2019թ.՝ նույնպես):

23 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Այլ	Մշակումից առաջացող ոչ նյութական ակտիվ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	392,213	293,918	29,951	-	716,082
Ավելացում	25,002	7,368	599	60,000	92,969
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	417,215	301,286	30,550	60,000	809,051
Ավելացում	34,352	1,608	-	114,000	149,960
Վերադասակարգում	-	174,000	-	(174,000)	-
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	451,567	476,894	30,550	-	959,011
<i>Կուրակված ամորտիզացիա</i>					
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	140,544	53,817	15,128	-	209,489
Մասհանումներ	44,649	26,005	3,080	-	73,734
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,193	79,822	18,208	-	283,223
Մասհանումներ	55,431	35,579	3,045	-	94,055
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	240,624	115,401	21,253	-	377,278
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	232,022	221,464	12,342	60,000	525,828
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,943	361,493	9,297	-	581,733

Պայմանագրային պարտավորություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունեցել է 114,000 հազար դրամի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումների գծով: Սույն պարտավորությունները կապված էին մշակման փուլում գտնվող Բանկի մոբայլ հավելվածի մշակման և ներդրման հետ, որի գծով Բանկը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ճանաչել է 60,000 հազար դրամ ոչ նյութական ակտիվ՝ ելնելով ՀՀՄՍ 38-ի դրույթներից:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկբնական արժեքը կազմում է 142,670 հազար դրամ (2019թ.՝ 32,216 հազար դրամ):

24 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	64,208	51,324
Ստացման ենթակա գումարներ	69,579	31,919
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(12,927)	(12,860)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	120,860	70,383
Բռնագանձված ակտիվներ	2,315,795	590,116
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտքեր	507,416	733,754
Նյութեր	223,332	302,344
Թանկարժեք մետաղներ	443	51,728
Այլ ակտիվներ	161,069	62,972
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	3,208,055	1,740,914
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,328,915	1,811,297

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	12,860	12,860	9,468	9,468
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(25,735)	(25,735)	67,269	67,269
Դուրսգրում	(717)	(717)	(66,835)	(66,835)
Վերականգնում	26,519	26,519	2,958	2,958
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,927	12,927	12,860	12,860

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հողամաս	181,239	69,200
Շենքեր և շինություններ	2,134,556	520,916
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	2,315,795	590,116

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
29.01.2019	ԱՄՆ դոլար	100	21,000	5.25	29.01.2022	2,100,000
03.05.2019	ԱՄՆ դոլար	100	30,000	5.50	03.05.2022	3,000,000
03.05.2019	ՀՀ դրամ	10,000	100,000	10.25	03.05.2022	1,000,000,000
03.09.2020	ՀՀ դրամ	10,000	150,000	9.75	03.09.2023	1,500,000,000
03.09.2020	ԱՄՆ դոլար	100	22,000	5.00	03.09.2023	2,200,000

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2019թ.: նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.: նույնպես):

26 Այլ փոխառու միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից	9,443,156	9,258,543
Կանխավճարներ ՀՀ Կառավարությունից	708,569	47,504
Ընդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	10,151,725	9,306,047
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	20,515,644	22,670,344
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	20,894,882	21,796,419
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,456,318	1,229,822
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	21,419	72,352
Այլ	106,082	140,556
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	42,994,345	45,909,493
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	62,554,371	36,707,937
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	115,700,441	91,923,477

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա», «Բնակարանային ֆինանսավորում» և «Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կառավարությունից ստացված ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.51%, (2019թ.՝ ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.60%):

2020 և 2019թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր և ավանդներ:

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ՀՀ դրամով վարկերի գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.09% (2019թ.՝ 5.64%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.83% (2019թ.՝ 4.01%):

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ՀՀ դրամով ավանդների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.45% (2019թ.՝ 9.77%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 2.48% (2019թ.՝ 2.89%):

Բանկերից ներգրավված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 12,064,630 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,862,381 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 20):

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կենտրոնական Բանկից ներգրաված վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 7,653,987 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,390,816 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 20):

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ նույնը):

2020 և 2019թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ

	Արժույթ	2020թ. Դեկտեմբերի 31			2019թ. Դեկտեմբերի 31		
		Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք	Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք
ՎՋԵԲ	ՀՀ դրամ	2-3 տարի	6.39-7.46	5,564,684	4-5 տարի	4-7.32	5,814,425
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	1-3 տարի	7.79-11.67	4,963,491	4 տարի	8.83-11.67	4,941,443
ՎՋԵԲ	ԵՎՐՈ	1 տարուց պակաս	2.40	1,207,988	1 տարուց պակաս	2-2.3	1,261,454
FMO	ԱՄՆ դոլար	3-4 տարի	3.5-5.43	15,646,118	4-5 տարի	5.19-5.67	9,545,038
DEG	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.34	4,819,351	7 տարի	7.21	4,926,242
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	5.56-7.2	3,362,055	4 տարի	5.56-7.22	4,684,495
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	3.31	5,275,296	4-5 տարի	5.05	2,394,446
GII	ԱՄՆ դոլար	1 տարուց պակաս	5.55	1,592,434	4 տարի	5.55	1,456,626
EFA	ԱՄՆ դոլար	1 տարուց պակաս	6.67	1,306,046	2-3 տարի	6.67	1,195,435
FMO	ԵՎՐՈ	4 տարի	3.16	3,200,290	-	-	-
ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.89	5,232,330	-	-	-
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	2.01-4.29	5,081,803	-	-	-
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	8.49	5,302,485	-	-	-
GLS այլընտրանքային ներդրումներ – Mikrofinanzfonds	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	6.67	488,333
Ընդամենը				<u>62,554,371</u>			<u>36,707,937</u>

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույթաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2019թ.՝ նույնպես):

27 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	24,452,754	20,817,396
Ժամկետային ավանդներ	8,456,313	9,067,041
	<u>32,909,067</u>	<u>29,884,437</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	22,002,903	23,526,027
Ժամկետային ավանդներ	57,583,440	59,956,414
	<u>79,586,343</u>	<u>83,482,441</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>112,495,410</u>	<u>113,366,878</u>

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (Ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովագրություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 5,989,650 հազար դրամ գումարով (2019թ. 4,791,467 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 32) կազմում է 19,766,771 հազար դրամ (2019թ. 21,815,937 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 17.6% (2019թ. 19.2%):

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.5% (2019թ.՝ 9.5%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով պարտավորությունների համար 4.2% (2019թ.՝ 4.2%), Ռուբլով պարտավորությունների համար 5.5% (2019թ.՝ 6.3%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ նույնպես):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ֆիզիկական անձանցից ստացված ստորադաս փոխառություն	786,808	719,787
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	524,260	-
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>1,311,068</u>	<u>719,787</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Ֆիզիկական անձանցից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2026թ.:

Կապակցված կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2027թ.:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների գծով ստորադաս փոխառությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.4% (2019թ.՝ 6%) ՀՀ դրամով առկա չեն (2019թ.՝ նույնպես),

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ ոչինչ):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	998,449	817,804
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	369,197	328,302
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ (ծանոթ. 30)	261,430	500,500
Վճարման ենթակա շահաբաժիններ	446,320	385,694
Վճարվելիք գումարներ	54,273	47,974
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,674,091	1,422,777
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	<u>3,803,760</u>	<u>3,503,051</u>
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	247,843	288,430
Պահուստներ*	54,637	25,808
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	<u>302,480</u>	<u>314,238</u>
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	<u><u>4,106,240</u></u>	<u><u>3,817,289</u></u>

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տե՛ս ծանոթագրություն 31-ում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների (տե՛ս ծանոթագրություն 13)՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս ծանոթագրություն 22):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,422,777	1,875,205
Ավելացում	373,329	69,038
Վերաչափում	398,822	-
Տոկոսի կուտակում	194,995	165,625
Վճարումներ	(715,832)	(687,091)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,674,091	1,422,777

2020թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2019թ.՝ 10.25%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չզեղչված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

30 Սեփական կապիտալ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 26,217,093 հազար դրամ, որից ամբողջությամբ վճարված և գրանցված կազմել է 25,955,663 հազար դրամ: Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարները հաշվառվում են 29 ծանոթագրությունում: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,883,333 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիբեկ Սուքիասյան	7,467,198	28.77	8,135,958	31.74
Խաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	17.87	4,638,533	18.09
Ռոբերտ Սուքիասյան	4,515,165	17.40	4,241,337	16.54
Էդուարդ Սուքիասյան	3,289,558	12.67	3,253,158	12.69
Այլ բաժնետերեր	6,045,209	23.29	5,366,357	20.94
	<u>25,955,663</u>	<u>100</u>	<u>25,635,343</u>	<u>100</u>

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2020թ. Բանկը համարել է կանոնադրական կապիտալը՝ թողարկելով է 320,320 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր (2019թ.՝ 3,369,000 հազար դրամի արտոնյալ բաժնետոմսեր):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ և սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2020թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է համապատասխանաբար 894,103 հազար դրամ և 376,667 հազար դրամ (2019թ.՝ 781,821 հազար դրամ և 277,880 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել

հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	4,861,322	6,092,716
Երաշխիքներ	7,316,766	5,979,486
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,178,088	12,072,202

Վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տե՛ս ծանոթագրություն 20-ում):

Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև:

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	25,808	25,808	61,891	61,891
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	28,829	28,829	(36,083)	(36,083)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,637	54,637	25,808	25,808

Երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են «Այլ պարտավորություններում» (տե՛ս ծանոթագրություն 29-ում):

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 22 և 23 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող զխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 76.71% (2019թ.՝ 79.07%) պատկանում է Սուբխայաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2020		2019	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակ- ցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխադրվածություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	2,971,445	127,519	2,664,389	138,134
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	2,529,959	430,447	1,320,925	339,909
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(757,667)	(268,871)	(1,013,869)	(350,524)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	4,743,737	289,095	2,971,445	127,519
Արժեզրկումից պահուստ	(13,406)	(7,818)	(36,592)	(2,023)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,730,331	281,277	2,934,853	125,496
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	50,152	-	67,482	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	671,910	-	200,000	-
Տարվա ընթացքում մարված	(370,000)	-	(217,330)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	352,062	-	50,152	-
Արժեզրկումից պահուստ	(4,505)	-	(134)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	347,557	-	50,018	-
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	190,941	-	177,455	-
Տարվա ընթացքում ստացված	13,009,224	-	10,267,089	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(13,019,189)	-	(10,253,603)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	180,976	-	190,941	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	810,839	811,491	677,395	446,312
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	16,121,399	2,478,728	11,110,044	1,102,431
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(16,140,550)	(2,625,812)	(10,976,600)	(737,252)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	791,688	664,407	810,839	811,491

Հազար ՀՀ դրամ

	2020		2019	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակ- ցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	3,382,149	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	527,190	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(2,930)	-	(3,382,149)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	524,260	-	-	-
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	-	-	3,369,000	-
Տրամադրված երաշխիքներ	84,389	-	32,928	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	254,445	17,452	146,103	14,731
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	1,601	3,067	3,458	3,864
Վարկային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	18,815	(5,795)	48,802	643
Կոմիսիոն ծախսեր	-	-	1,101	278
Գովազդային ծախսեր	53,400	-	53,400	-
Ապահովագրության գծով վճարներ	151,183	-	137,603	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	397,173	-	421,129	-
Գործուղման ծախսեր	5,980	-	39,216	-
Այլ ծախսեր	100,499	-	99,452	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-16%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	701,703	696,874
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	701,703	696,874

33 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

33.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	42,572,757	-	42,572,757	42,572,757
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	13,755,753	-	13,755,753	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	11,013,456	-	11,013,456	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	191,186,057	-	191,186,057	193,337,215
Անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	523,548	4,030,499	-	4,554,047	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	120,860	-	120,860	120,860
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,393,214	-	6,393,214	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	-	37,678,783	-	37,678,783	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	-	112,472,584	-	112,472,584	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	111,316,767	-	111,316,767	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,203,110	-	1,203,110	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,674,091	-	1,674,091	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,129,669	-	2,129,669	2,129,669

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	44,050,205	-	44,050,205	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	14,189,783	-	14,189,783	14,189,783
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	6,836,480	-	6,836,480	6,222,111
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	178,965,542	-	178,965,542	176,106,613
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	484,701	-	-	484,701	479,397
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	70,383	-	70,383	70,383
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,442,633	-	4,442,633	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	-	25,623,028	-	25,623,028	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	-	89,329,836	-	89,329,836	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	112,578,902	-	112,578,902	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	-	659,045	-	659,045	719,787
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,422,777	-	1,422,777	1,422,777
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,080,274	-	2,080,274	2,080,274

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2019թ. 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

33.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը	647,844	39,025,893	-	39,673,737
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	16,538	-	16,538
Ընդամենը	647,844	39,042,431	-	39,690,275
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	11,549	-	11,549
Ընդամենը	-	11,549	-	11,549
Զուտ իրական արժեք	647,844	39,030,882	-	39,678,726

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը	600,091	24,427,433	-	25,027,524
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	7,522	-	7,522
Ընդամենը	600,091	24,434,955	-	25,035,046
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	9,313	-	9,313
Ընդամենը	-	9,313	-	9,313
Զուտ իրական արժեք	600,091	24,425,642	-	25,025,733

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Հզանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չզանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Հզանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չզանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, որպես կանոն, դիտարկելի է:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային սվոպ պայմանագրերից:

33.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,415,882	8,415,882
Ընդամենը	-	-	8,415,882	8,415,882
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,415,882	8,415,882

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,073,225	8,073,225
Ընդամենը	-	-	8,073,225	8,073,225
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,073,225	8,073,225

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2020

2019

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,073,225	8,061,881
Ավելացում	344,823	308,847
Օտարում	(2,166)	(480,966)
Վերագնահատում	-	485,717
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	-	(302,254)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,415,882	8,073,225
Զուտ իրական արժեք	8,415,882	8,073,225

34 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում,

ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	10,175,600	-	10,175,600	-	10,175,600	-
Ընդամենը	10,175,600	-	10,175,600	-	10,175,600	-
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	38,125,044	-	38,125,044	(39,384,619)	-	(1,259,575)
Ընդամենը	38,125,044	-	38,125,044	(39,384,619)	-	(1,259,575)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	6,222,111	-	6,222,111	-	6,222,111	-
Ընդամենը	6,222,111	-	6,222,111	-	6,222,111	-

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հետզնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)

	25,623,028	-	25,623,028	(20,180,825)	-	5,442,203
--	------------	---	------------	--------------	---	-----------

Ընդամենը

	25,623,028	-	25,623,028	(20,180,825)	-	5,442,203
--	------------	---	------------	--------------	---	-----------

35 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		Ընդամենը
	1-ից մինչև 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի				
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,572,757	-	42,572,757	-	-	-	42,572,757
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16,538	-	16,538	-	-	-	16,538
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,752,016	7,563,308	12,315,324	14,731	1,425,698	1,440,429	13,755,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	10,101,695	73,905	10,175,600	-	-	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	9,755,057	51,090,755	60,845,812	90,232,697	42,258,706	132,491,403	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեթղթ՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	35,356,882	654,891	36,011,773	581,142	3,080,822	3,661,964	39,673,737
- Ամորտիզացված արժեթղթ չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,027,737	515,568	4,543,305	-	-	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	62,856	58,004	120,860	-	-	-	120,860
	106,645,538	59,956,431	166,601,969	90,828,570	46,765,226	137,593,796	304,195,765

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	11,549	-	11,549	-	-	-	11,549
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	101,191	-	101,191	6,084,542	-	6,084,542	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	38,125,044	-	38,125,044	-	-	-	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	3,202,596	38,448,294	41,650,890	66,187,876	7,861,675	74,049,551	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,632,448	46,138,416	96,770,864	15,003,113	721,433	15,724,546	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	4,433	-	4,433	-	1,306,635	1,306,635	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	55,946	445,258	501,204	1,034,535	138,352	1,172,887	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	423,470	1,706,199	2,129,669	-	-	-	2,129,669
	<u>92,556,677</u>	<u>86,738,167</u>	<u>179,294,844</u>	<u>88,310,066</u>	<u>10,028,095</u>	<u>98,338,161</u>	<u>277,633,005</u>
Զուտ Դիրք	<u>14,088,861</u>	<u>(26,781,736)</u>	<u>(12,692,875)</u>	<u>2,518,504</u>	<u>36,737,131</u>	<u>39,255,635</u>	<u>26,562,760</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>14,088,861</u>	<u>(12,692,875)</u>		<u>(10,174,371)</u>	<u>26,562,760</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	-	44,050,205	-	-	-	44,050,205
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7,522	-	7,522	-	-	-	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,518,585	9,283,586	11,802,171	963,679	1,423,933	2,387,612	14,189,783
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,013,000	209,111	6,222,111	-	-	-	6,222,111
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	7,985,447	47,174,971	55,160,418	90,526,444	30,419,751	120,946,195	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,180,825	7,451	20,188,276	1,582,933	3,256,315	4,839,248	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	684	684	478,713	-	478,713	479,397
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	70,383	-	70,383	-	-	-	70,383
	<u>80,825,967</u>	<u>56,675,803</u>	<u>137,501,770</u>	<u>93,551,769</u>	<u>35,099,999</u>	<u>128,651,768</u>	<u>266,153,538</u>
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	9,313	-	9,313	-	-	-	9,313
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18,064	988,172	1,006,236	3,446,120	-	3,446,120	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,623,028	-	25,623,028	-	-	-	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	6,381,096	22,195,116	28,576,212	57,563,683	5,783,582	63,347,265	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	49,913,854	46,844,992	96,758,846	16,041,238	566,794	16,608,032	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	237	-	237	-	719,550	719,550	719,787
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	44,106	453,494	497,600	866,395	58,782	925,177	1,422,777
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	376,276	1,703,998	2,080,274	-	-	-	2,080,274
	<u>82,365,974</u>	<u>72,185,772</u>	<u>154,551,746</u>	<u>77,917,436</u>	<u>7,128,708</u>	<u>85,046,144</u>	<u>239,597,890</u>
Զուտ Դիրք	<u>(1,540,007)</u>	<u>(15,509,969)</u>	<u>(17,049,976)</u>	<u>15,634,333</u>	<u>27,971,291</u>	<u>43,605,624</u>	<u>26,555,648</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(1,540,007)</u>	<u>(17,049,976)</u>		<u>(1,415,643)</u>	<u>26,555,648</u>		

36 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա:

Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

36.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

36.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 36.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	13,003,189	-	-	13,003,189
Ստանդարտ	29,600,291	-	-	29,600,291
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	42,603,480	-	-	42,603,480
Արժեզրկումից պահուստ	(30,723)	-	-	(30,723)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	42,572,757	-	-	42,572,757

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	14,007,516	-	-	14,007,516
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,007,516	-	-	14,007,516
Արժեզրկումից պահուստ	(251,763)	-	-	(251,763)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	13,755,753	-	-	13,755,753
<i>Հակադարձ հերքման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	10,309,207	-	-	10,309,207
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	10,309,207	-	-	10,309,207
Արժեզրկումից պահուստ	(133,607)	-	-	(133,607)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	10,175,600	-	-	10,175,600
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	85,771,181	-	-	85,771,181
Ստանդարտ	358,277	323,407	-	681,684
Ցածր	-	894,967	-	894,967
Չաշխատող	-	-	1,054,275	1,054,275
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	86,129,458	1,218,374	1,054,275	88,402,107
Արժեզրկումից պահուստ	(1,844,610)	(352,876)	(666,781)	(2,864,267)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,284,848	865,498	387,494	85,537,840
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	107,828,642	-	-	107,828,642
Ստանդարտ	13,927	46,575	-	60,502
Ցածր	-	124,445	-	124,445
Չաշխատող	-	-	299,014	299,014
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	107,842,569	171,020	299,014	108,312,603
Արժեզրկումից պահուստ	(226,167)	(67,980)	(219,081)	(513,228)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	107,616,402	103,040	79,933	107,799,375
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	4,596,448	-	-	4,596,448
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,596,448	-	-	4,596,448
Արժեզրկումից պահուստ	(53,143)	-	-	(53,143)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,543,305	-	-	4,543,305

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	39,673,737	-	-	39,673,737
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	39,673,737	-	-	39,673,737
Արժեզրկումից պահուստ	(437,927)	-	-	(437,927)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	133,787	-	-	133,787
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	133,787	-	-	133,787
Արժեզրկումից պահուստ	(12,927)	-	-	(12,927)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	120,860	-	-	120,860
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,178,088	-	-	12,178,088
Արժեզրկումից պահուստ*	(54,637)	-	-	(54,637)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	11,919,061	-	-	11,919,061
Ստանդարտ	32,159,175	-	-	32,159,175
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	44,078,236	-	-	44,078,236
Արժեզրկումից պահուստ	(28,031)	-	-	(28,031)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	44,050,205	-	-	44,050,205
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	14,238,598	-	-	14,238,598
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,238,598	-	-	14,238,598
Արժեզրկումից պահուստ	(48,815)	-	-	(48,815)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	14,189,783	-	-	14,189,783

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հակադարձ հերքման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	6,222,111	-	-	6,222,111
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	6,222,111	-	-	6,222,111
Արժեզրկումից պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	6,222,111	-	-	6,222,111
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	91,195,330	-	-	91,195,330
Ստանդարտ	151,566	908	-	152,474
Ցածր	-	141,341	-	141,341
Չաշխատող	-	-	272,952	272,952
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	91,346,896	142,249	272,952	91,762,097
Արժեզրկումից պահուստ	(620,006)	(30,502)	(151,863)	(802,371)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	90,726,890	111,747	121,089	90,959,726
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	84,889,166	-	-	84,889,166
Ստանդարտ	2,945	-	-	2,945
Ցածր	-	1,917	-	1,917
Չաշխատող	-	-	1,537,415	1,537,415
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	84,892,111	1,917	1,537,415	86,431,443
Արժեզրկումից պահուստ	(674,032)	(611)	(609,913)	(1,284,556)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,218,079	1,306	927,502	85,146,887
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ</i>				
Ստանդարտ	481,592	-	-	481,592
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	481,592	-	-	481,592
Արժեզրկումից պահուստ	(2,195)	-	-	(2,195)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	479,397	-	-	479,397
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	25,027,524	-	-	25,027,524
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	25,027,524	-	-	25,027,524
Արժեզրկումից պահուստ	(53,599)	-	-	(53,599)

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	83,243	-	-	83,243
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	83,243	-	-	83,243
Արժեզրկումից պահուստ	(12,860)	-	-	(12,860)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	70,383	-	-	70,383
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,072,202	-	-	12,072,202
	12,072,202	-	-	12,072,202
Արժեզրկումից պահուստ *	(25,808)	-	-	(25,808)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը:

36.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված դեֆոլտի, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է դեֆոլտի հավանականության (PD), վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD) և դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով, որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի իրադարձությունների հետեանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն

չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացված ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով դեֆոլտի հավանականության և LGD-ի հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան դեֆոլտի հավանականությունն ու LGD-ն: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, PD-ները, LGD-ները և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնց ռիսկը գերազանցում է Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 0.3%: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը զեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD),
- Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD),
- Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեզմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեզմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեգմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Դեֆոլտի սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է դեֆոլտի իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Դեֆոլտի գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի,

Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,691,913 հազար ՀՀ դրամ և 1,248,803 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և դեֆոլտի փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է հինգ տարվա ժամկետ՝ 2016 թվականի հունվարից մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի դեֆոլտի 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկներ համար դեֆոլտ է սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը դեֆոլտի դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է դեֆոլտի դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեզմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեզմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի փակ գործնական գումար (EAD)

EAD-ն դեֆոլտի դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Դեֆոլտի հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են դեֆոլտի տարբեր

հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը դեֆոլտի միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

ECL-ի հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2020 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2020 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

36.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,886,401	758,124	2,928,232	42,572,757
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	16,538	-	16,538
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	12,929,144	84,666	741,943	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	10,175,600	-	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	193,337,215	-	-	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,667,571	-	6,166	39,673,737
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,543,305	-	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	119,866	-	994	120,860
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	299,659,102	859,328	3,677,335	304,195,765
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	261,235,636	3,597,762	1,320,140	266,153,538

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 20-ը:

36.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Անշարժ գույք	77,029,278	64,325,869
Երաշխիք	66,354,388	64,398,317
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	14,974,520	12,532,032
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	2,230,587	1,973,902
Դրամական միջոցներ	1,964,820	1,928,527
Պաշարներ	8,248,250	3,853,768
Սարքավորումներ	1,964,838	2,610,794
Այլ արժեթղթեր	244,143	267,710
Պետական արժեթղթեր	9,949	-
Այլ գրավ	12,303,862	11,503,009
Չապահովված վարկեր	11,390,075	14,799,612
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	196,714,710	178,193,540

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

36.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային

եկամուտի վրա՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2020		
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	
ՀՀ դրամ	+1	-	(1,591,263)	
ՀՀ դրամ	-1	-	1,738,417	
6 ամսյա և 1 ամսյա LIBOR	+/-0.3	-/+87,629	-	
EURO LIBOR	+/-0.2	-/+54,813	-	
EUROIBOR	+/-0.1	-/+21,998	-	

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2019		
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	
ՀՀ դրամ	+1	-	(1,212,525)	
ՀՀ դրամ	-1	-	1,350,946	
6 ամսյա և 1 ամսյա LIBOR	+/-0.3	-/+36,860	-	
EURO LIBOR	+/-0.2	-/+24,572	-	
EUROIBOR	+/-0.1	-/+12,287	-	

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկվում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական

արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
Արտարժույթ						
ԱՄՆ դոլար	10%	(548,592)	(548,592)	10%	(618,623)	(618,623)
Եվրո	10%	687,880	687,880	10%	667,038	667,038

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18,124,517	23,239,638	1,208,602	42,572,757
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,630,975	12,110,360	14,418	13,755,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	9,871,539	304,061	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	119,742,812	73,555,909	38,494	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,129,101	544,636	-	39,673,737
- անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,028,965	514,340	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	62,228	58,564	68	120,860
	192,590,137	110,327,508	1,261,582	304,179,227

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>				
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,389,969	3,795,764	-	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	38,125,044	-	-	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	55,410,500	60,184,393	105,548	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	67,947,003	42,539,880	2,008,527	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,311,068	-	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,674,091	-	-	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,314,412	643,234	172,023	2,129,669
Ընդամենը	166,861,019	108,474,339	2,286,098	277,621,456
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	-	787,298	(782,309)	4,989
Զուտ դիրք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,729,118	2,640,467	(1,806,825)	26,562,760
<i>Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>				
	5,740,927	6,422,743	14,418	12,178,088
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	159,272,795	104,969,287	1,903,934	266,146,016
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	133,724,550	103,919,081	1,944,946	239,588,577
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	56,172	(59,340)	1,377	(1,791)
Զուտ դիրք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,604,417	990,866	(39,635)	26,555,648
<i>Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>				
	4,939,035	7,037,552	95,615	12,072,202

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

36.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2020, %	2019, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	21.15	21.27
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	119.82	112.48

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 35-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	138,379	-	6,084,542	-	6,222,921	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	38,125,044	-	-	-	38,125,044	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	3,608,544	42,662,818	74,860,691	10,246,476	131,378,529	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,735,135	46,605,910	15,361,357	877,435	113,579,837	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	12,331	88,193	384,365	1,353,167	1,838,056	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	61,128	633,207	1,165,805	142,163	2,002,303	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	423,470	1,706,199	-	-	2,129,669	2,129,669
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	93,104,031	91,696,327	97,856,760	12,619,241	295,276,359	277,621,456
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	302,602	-	-	-	302,602	302,602
Արտահոսք	(302,747)	-	-	-	(302,747)	(302,747)
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	1,591,371	-	-	-	1,591,371	1,591,371
Արտահոսք	(1,602,775)	-	-	-	(1,602,775)	(1,602,775)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	598,943	7,041,181	3,413,143	1,124,821	12,178,088	12,178,088

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	41,281	1,226,696	3,746,716	-	5,014,693	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,668,669	1,301	-	-	25,669,970	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	7,028,555	26,930,074	69,096,583	8,006,695	111,061,907	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	52,608,353	49,810,728	18,439,210	756,091	121,614,382	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	3,548	39,625	892,478	86,464	1,022,115	719,787
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	57,528	632,813	998,703	69,762	1,758,806	1,422,777
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	376,276	1,703,998	-	-	2,080,274	2,080,274
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	85,784,210	80,345,235	93,173,690	8,919,012	268,222,147	239,588,577
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	180,313	-	-	-	180,313	180,313
Արտահոսք	(186,520)	-	-	-	(186,520)	(186,520)
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	1,074,528	-	-	-	1,074,528	1,074,528
Արտահոսք	(1,077,634)	-	-	-	(1,077,634)	(1,077,634)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	99,582	3,360,630	7,275,143	1,336,847	12,072,202	12,072,202

36.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս

պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

2020

	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Այլ փոխառումիջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Վճարված շահաբաժիններ	Ընդամենը
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,452,356	719,787	91,923,477	1,422,777	385,694	98,904,091
Դրամային հոսքերից	1,475,439	518,692	17,449,791	(520,837)	(1,210,144)	17,712,941
Վճարումներ	(1,737,517)	(41,830)	(6,372,098,247)	(715,832)	(1,210,144)	(6,375,803,570)
Ստացված գումար	3,212,956	560,522	6,389,548,038	194,995	-	6,393,516,511
Ոչ դրամային հոսքերից	257,938	72,589	6,327,173	772,151	1,270,770	8,700,621
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	211,452	68,393	5,744,460	-	-	6,024,305
Վարձակալության գծով պարտավորության զուտ ավելացում	-	-	-	373,329	-	373,329
Վարձակալության գծով պարտավորության վերաչափում	-	-	-	398,822	-	398,822
Հաշվեգրված տոկոսներ	46,486	4,196	582,713	-	-	633,395
Վերադասակարգում	-	-	-	-	1,270,770	1,270,770
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,185,733	1,311,068	115,700,441	1,674,091	446,320	125,317,653

	Արտոնյալ բաժնետոմս երի թողարկում	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառու ոյններ	Այլ փոխառու միջոցներ	Վարձակա- լության գծով պարտավո- րություններ	Վճարված շահաբաժ իններ	Ընդամենը
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,000,000	2,060,960	3,382,149	64,200,798	-	235,498	72,879,405
Դրամային հոսքերից	3,369,000	2,433,015	(2,655,419)	27,765,238	(521,466)	(909,505)	29,480,863
Վճարումներ	-	(1,594,443)	(3,375,206)	(7,151,820,956)	(687,091)	(909,505)	(7,158,387,201)
Ստացված գումար	3,369,000	4,027,458	719,787	7,179,586,194	165,625	-	7,187,868,064
Ոչ դրամային հոսքերից	-	(41,619)	(6,943)	(42,559)	1,944,243	1,059,701	2,912,823
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	(27,145)	(21,488)	(157,928)	-	-	(206,561)
Անցում ՖՀՄՍ 16-ին	-	-	-	-	1,944,243	-	1,944,243
Հաշվեգրված տոկոսաներ	-	(14,474)	14,545	115,369	-	-	115,440
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	1,059,701	1,059,701
2019թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ	6,369,000	4,452,356	719,787	91,923,477	1,422,777	385,694	105,273,091

38 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը,

գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հիմնական կապիտալ	36,191,459	30,883,065
Լրացուցիչ կապիտալ	4,997,271	6,025,603
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	41,188,730	36,908,668
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	295,844,651	259,937,920
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	13.92%	14.20%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել է 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

39 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 'Գործառնական սեզմենտներ' ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին.

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2021թ, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

- *Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ*

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4.4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 36.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդաբանության հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավետությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավետությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային

ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Ստուգվել է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի հաշվարկում ընդգրկված վարկերի և փոխառությունների, արտահաշվեկշռային հոդվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Ստուգվել են կիրառված մոդելների տեսական հիմքերը, և թեստավորվել է դրանց մաթեմատիկական ամբողջականությունը:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմը:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից

պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի ղեկավարը, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Արմեն Հովհաննիսյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան
«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն/
Առաջադրանքի պատասխանատու

27 ապրիլի 2022թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2021	2020
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	6	27,099,448	25,846,673
Տոկոսային ծախսեր	6	(15,368,668)	(13,045,872)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		11,730,780	12,800,801
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	3,274,558	2,565,617
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(1,123,565)	(831,404)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		2,150,993	1,734,213
Զուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		484,429	(709,484)
Զուտ արտարժույթային եկամուտ	8	1,205,009	2,337,878
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից		129,895	2,220,878
Այլ եկամուտներ	9	528,640	359,619
Արժեզրկման ծախս	10	(1,840,266)	(2,277,136)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(5,112,281)	(5,017,239)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	21	(1,517,019)	(1,425,465)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	22	(138,825)	(94,055)
Այլ ծախսեր	12	(3,884,768)	(3,865,458)
Շահույթ մինչև հարկումը		3,736,587	6,064,552
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(780,148)	(1,268,010)
Տարվա շահույթ		2,956,439	4,796,542

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2021	2020
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>			
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		-	7,724
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում		-	7,724
<i>Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>			
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակած զուտ վնաս		(152,942)	(2,697,936)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		(209,518)	384,328
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		65,243	417,522
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով զուտ վնաս		(297,217)	(1,896,086)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց շահութահարկի		(297,217)	(1,888,362)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		2,659,222	2,908,180
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ	14	1.09	2.07

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	63,399,890	42,572,757
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	5,053	16,538
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	9,497,133	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	7,826,751	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	220,889,139	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր	20	5,139,770	4,832,423
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20	37,667,527	39,384,619
Հիմնական միջոցներ	21	12,694,277	12,804,374
Ոչ նյութական ակտիվներ	22	693,383	581,733
Այլ ակտիվներ	23	2,051,188	3,328,915
Ընդամենը՝ ակտիվներ		359,864,111	320,789,927
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	21,883	11,549
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	24	6,107,897	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	18	34,576,952	38,125,044
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	25	131,081,522	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	135,948,859	112,495,410
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		247,266	790,950
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	175,877	467,873
Ստորադաս փոխառություններ	27	3,605,469	1,311,068
Այլ պարտավորություններ	28	4,853,363	4,106,240
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		316,619,088	279,194,308

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2021թ.	31 դեկտեմբերի, 2020թ.
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	26,107,555	25,955,663
Էմիսիոն եկամուտ		289,718	180,180
Գլխավոր պահուստ		3,481,000	3,275,000
Իրական արժեքի պահուստ		(361,148)	(63,931)
Այլ պահուստներ		3,214,025	3,319,815
Չբաշխված շահույթ		10,513,873	8,928,892
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		<u>43,245,023</u>	<u>41,595,619</u>
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		<u>359,864,111</u>	<u>320,789,927</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2022թ. ապրիլի 27-ին՝

Արամ Խաչատրյան
Գլխավոր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բանկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	2,956,439	2,956,439
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(105,790)	105,790	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	(44,475)	-	-	(44,475)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ գումար	-	-	-	(108,467)	-	-	(108,467)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում զուտ փոփոխություններ	-	-	-	(209,518)	-	-	(209,518)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	65,243	-	-	65,243
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(297,217)	(105,790)	3,062,229	2,659,222
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	151,892	109,538	-	-	-	-	261,430
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,271,248)	(1,271,248)
Հատկացում պահուստին	-	-	206,000	-	-	(206,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	151,892	109,538	206,000	-	-	(1,477,248)	(1,009,818)
Հաշվեկշիռը 2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,148)	3,214,025	10,513,873	43,245,023

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	25,635,343	-	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	4,796,542	4,796,542
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(97,458)	97,458	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	(488,852)	-	-	(488,852)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ գումար	-	-	-	(2,209,084)	-	-	(2,209,084)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում զուտ փոփոխություններ	-	-	-	384,328	-	-	384,328
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահույթահարկ	-	-	-	417,522	7,724	-	425,246
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(1,896,086)	(89,734)	4,894,000	2,908,180
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	320,320	180,180	-	-	-	-	500,500
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,270,770)	(1,270,770)
Հատկացում պահուստին	-	-	170,000	-	-	(170,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	320,320	180,180	170,000	-	-	(1,440,770)	(770,270)
Հաշվեկշիռը 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2021	2020
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթը նախքան հարկումը	3,736,587	6,064,552
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության մասհանումներ	1,517,019	1,425,465
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	138,825	94,055
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	29,537	-
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(99,963)	(4,655)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	1,840,266	2,277,136
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	(2,024,416)	(834,017)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ (օգուտ)/վնաս	605,876	(824,500)
Զուտ (օգուտ)/վնաս շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	(484,429)	709,484
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանջումից	(129,895)	(2,220,878)
Ստացվելիք տոկոսներ	(198,353)	(75,274)
Վճարվելիք տոկոսներ	103,652	496,244
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>	<u>5,034,706</u>	<u>7,107,612</u>
Աժանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	506,248	(716,264)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,264,372	1,449,591
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	2,346,944	(4,048,770)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(34,669,421)	(7,858,758)
Այլ ակտիվներ	1,068,449	(3,556,642)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետզնման պայմանագրեր	(3,548,092)	12,483,844
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,954,487	(5,063,351)
Այլ պարտավորություններ	141,546	(290,478)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) մինչև շահութահարկը	<u>2,099,239</u>	<u>(493,216)</u>
Վճարված շահութահարկ	(1,550,585)	(896,630)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	<u>548,654</u>	<u>(1,389,846)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.	2020թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(33,396,978)	(71,594,255)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	34,556,275	52,563,591
Հիմնական միջոցների առք	(1,153,541)	(1,238,234)
Հիմնական միջոցների վաճառք	236,081	47,447
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(250,475)	(149,960)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(8,638)	(20,371,411)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	261,430	500,500
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	1,000,019	261,430
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21,432,029	17,449,791
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	1,353,296	3,212,956
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(1,220,351)	(1,737,517)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(758,074)	(520,837)
Ստորադաս փոխառության ստացում	2,489,655	560,522
Ստորադաս փոխառության մարում	(89,886)	(41,830)
Վճարված շահաբաժիններ	(1,261,961)	(1,210,144)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	23,206,157	18,474,871
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	23,746,173	(3,286,386)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	42,572,757	44,050,205
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ վրա	(2,080)	(2,692)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(2,916,960)	1,811,630
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	63,399,890	42,572,757
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	26,901,095	25,771,399
Վճարված տոկոսներ	(15,265,016)	(12,354,633)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարարական հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետառքանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B1/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

2021թ. և 2020թ. գործում են 2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալության կողմից հաստատված վարկանիշերը:

Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2020թ. անկումից հետո Հայաստանի տնտեսությունը թևակոխել է կայուն վերականգնման փուլ: Ակնկալվում է, որ COVID-19-ի համավարակային իրավիճակի աստիճանական բարելավումը, Արցախի Հանրապետության վիճելի տարածքների շուրջ հրադադարի մասին համաձայնագիրը, ինչպես նաև պետական և մասնավոր ներդրումների ընդլայնումը կխթանեն 2022թ. աճը: Գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված Կառավարության ջանքերը, ՓՄՁ-ների համար ֆինանսական հասանելիության ընդլայնումը, առաջնահերթ սոցիալական ծախսերի համար հնարավորությունների ստեղծումը, ինչպես նաև կապիտալի շուկայի զարգացման ընդլայնված գործողությունների ծրագիրը նույնպես կարող են Հայաստանի տնտեսության կայունության և զարգացման համար նպաստավոր պայմաններ ստեղծել:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Այնուամենայնիվ, ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (<<ՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2021թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2021թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա.

- COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արժույթներ 2021թ հունիսի 30-ից հետո (ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ),
- «Ուղենշային տրոստադրոյքի բարեփոխում (փուլ 2)» (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 16, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև.

- *ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»*
- *Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրական պայմանագրերում (Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 17-ում և ՖՀՄՍ 4-ում),*
- *«Մուրքեր նախքան նախադրեցված օգտագործումը» (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)*
- *«Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ)*
- *Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)*
- *2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ):*
- *«Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ),*
- *Մեկ գործարքի հետ կապված ակտիվների և պարտավորությունների հետաձգված հարկ:*

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է

ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մադկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեւաբանմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Այլ տոկոսային եկամուտ

Այլ տոկոսային եկամտի հաշվարկում անվանական տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն արժեքի նկատմամբ գծային հիմունքով:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտների և ծախսեր

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով

միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

Զուտ օգուտը/(վնասը) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից

Զուտ օգուտը/(վնասը) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը:

Զուտ արտարժույթային եկամուտը

Զուտ արտարժույթային եկամուտը ներառում է արտարժույթային փոխարժեքային տարբերությունների բոլոր եկամուտները և ծախսերը նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտը կամ վնասը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման

օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2021թ.	2020թ.
	Դեկտեմբերի 31	Դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	480.14	522.59
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	542.61	641.11
ՀՀ դրամ/1 ՌՌԻԲ	6.42	7.02

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխառությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն է, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները

բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- փոխատվության հանձնառություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտազանցման ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ - գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի գեղջված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքտի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտազանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն

չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու դիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Փոխատվության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է փոխատվության հանձնառության ամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:
 - Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են դիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստներում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են

շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում.

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային

կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրկվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,

- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.12 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան սկսկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված

վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-11 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.16 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

4.17 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն

գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

ՖՀՄՍ 8-ի համաձայն՝ Բանկի գործառնությունները առանձնացված չեն գործառնական սեզմենտների և ամբողջական բիզնես միավոր են: Բանկի գործառնությունների վերաբերյալ որոշումներ կայացնող գլխավոր մարմինը որոշումներ է կայացնում համատեղ արդյունքների հիման վրա, և ոչ մի օպերացիոն սեզմենտ չի հանվում ընդհանուր գործառնություններից: Բանկի ակտիվները հիմնականում կենտրոնացած են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Բանկի եկամուտը բխում է հայկական աղբյուրներից:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

5.1 Դատողություններ

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշների սահմանում

Բանկը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս ծանոթագրություն 33):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ոիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տե՛ս ծանոթագրություն 36.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տե՛ս ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տե՛ս ծանոթագրություն 31:

6 Ջուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
<i>Արդյունավետ փոկոտադրույքի մեթոդով հաշվարկված փոկոսային եկամուտ</i>		
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	22,335,758	21,807,134
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	731,109	661,459
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	590,228	416,611
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,569,948	2,880,645
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,781,708	47,824
Այլ տոկոսային եկամուտներ	90,697	33,000
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	27,099,448	25,846,673
<hr/>		
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	4,726,760	4,762,578
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	5,877,711	4,835,222
Հետգնման պայմանագրեր	2,117,079	1,230,438
Ստորադաս փոխառություն	90,628	45,898
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	965,853	736,294
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	975,202	913,101
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	433,600	327,346
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	166,311	194,995
Այլ տոկոսային ծախսեր	15,524	-
Ընդամենը տոկոսային ծախս	15,368,668	13,045,872
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	11,730,780	12,800,801

7 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,406,268	1,287,908
Ինկասացիոն գործառնություններ	298,019	210,601
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,434,583	922,019
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	132,490	143,194
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	2,641	1,579
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	557	316
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	3,274,558	2,565,617
Վճարային քարտերով գործառնություններ	768,545	443,951
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	61,408	63,645
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	127,107	104,670
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	68,291	62,074
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	70,659	137,029
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	12,947	10,181
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	14,608	9,854
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	1,123,565	831,404

8 Ջուտ արտարժույթային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	1,810,885	1,513,378
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ/(վնաս)	(605,876)	824,500
Ընդամենը զուտ արտարժույթային եկամուտ	1,205,009	2,337,878

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	355,087	261,264
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ	-	10,339
Այլ եկամուտ	173,553	88,016
Ընդամենը այլ եկամուտներ	528,640	359,619

10 Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2021				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	2,080	-	-	2,080
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	(193,642)	-	-	(193,642)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	(24,762)	-	-	(24,762)
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	19	(612,383)	110,437	2,552,272	2,050,326
Ներդրումային արժեթղթեր	20	15,657	-	-	15,657
Այլ ակտիվներ	23	(32,077)	-	-	(32,077)
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	30	22,684	-	-	22,684
Ընդամենը արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)		(822,443)	110,437	2,552,272	1,840,266

Հազար ՀՀ դրամ	2020				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	2,692	-	-	2,692
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	192,878	-	-	192,878
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	18	133,607	-	-	133,607
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	19	794,828	408,462	306,299	1,509,589
Ներդրումային արժեթղթեր	20	435,276	-	-	435,276
Այլ ակտիվներ	23	(25,735)	-	-	(25,735)
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	30	28,829	-	-	28,829
Ընդամենը արժեզրկման ծախս		1,562,375	408,462	306,299	2,277,136

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	5,067,672	4,961,114
Անձնակազմի ուսուցման և այլ ծախսեր	44,609	56,125
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	5,112,281	5,017,239

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	1,014,877	785,766
Բարեգործական ծախսեր	35,000	790,223
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	517,582	341,674
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	345,000	345,000
Անվտանգության գծով ծախսեր	368,156	355,349
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	355,936	268,679
VISA անդամակցության և քարտերի թողարկման ծախսեր	272,052	152,343
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	211,428	216,388
Ապահովագրության գծով ծախսեր	142,078	143,632
Գրասենյակային ծախսեր	143,994	140,721
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	111,942	107,529
Գործուղման ծախսեր	21,818	17,929
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	46,560	31,883
Հիմնական միջոցների արժեզրկման ծախս	29,537	-
Կարճաժամկետ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	7,905	10,606
Այլ գործառնական ծախսեր	260,903	157,736
Ընդամենը այլ ծախսեր	3,884,768	3,865,458

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	1,006,901	1,318,748
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	-	(21,412)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս փոխհատուցում	(226,753)	(29,326)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	780,148	1,268,010

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2020թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2021	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2020	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	3,736,587		6,064,552	
Շահութահարկ՝	672,586	18	1,091,619	18
Չհարկվող վնաս/(եկամուտ) շահույթի և վնասի միջոցով ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումից	(68,395)	(2)	150,992	2
Չնվազեցվող ծախսեր	66,921	2	197,284	3
Արտարժույթի բացասական/(դրական) փոխարժեքային տարբերություն	109,058	3	(148,410)	(2)
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	(22)	-	(2,063)	-
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	-	-	(21,412)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	780,148	21	1,268,010	21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ						2021
	1 հունվարի 2021	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավոր ություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	94,518	122,823	-	217,341	217,341	-
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	47,482	-	47,482	47,482	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	40,957	37,174	-	78,131	78,131	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,392)	5,264	-	3,872	3,872	-
Ներդրումային արժեթղթեր	100,544	2,540	65,243	168,327	168,327	-
Պայմանական պարտավորություններ	(12,086)	1,322	-	(10,764)	-	(10,764)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,805	(12,845)	-	13,960	13,960	-
Հիմնական միջոցներ	(717,219)	22,993	-	(694,226)	-	(694,226)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(467,873)	226,753	65,243	(175,877)	529,113	(704,990)

Հազար ՀՀ դրամ						2020
	1 հունվարի 2020	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավոր ություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	174,881	(80,363)	-	94,518	94,518	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	53,964	(13,007)	-	40,957	40,957	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,876)	484	-	(1,392)	-	(1,392)
Ներդրումային արժեթղթեր	(390,339)	73,361	417,522	100,544	100,544	-
Պայմանական պարտավորություններ	(17,085)	4,999	-	(12,086)	-	(12,086)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(35,288)	62,093	-	26,805	26,805	-
Հիմնական միջոցներ	(706,702)	(18,241)	7,724	(717,219)	-	(717,219)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(922,445)	29,326	425,246	(467,873)	262,824	(730,697)

14 Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Տարվա շահույթ	2,956,439	4,796,542
Հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(891,660)	(894,103)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ	2,064,779	3,902,439
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հատ)	1,897,938	1,883,333
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	1.09	2.07

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	1,266,129	3,845,366
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	47,685,081	24,354,638
Կարճաժամկետ ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	1,400,287
Կանխիկ դրամական միջոցներ	14,481,483	13,003,189
	63,432,693	42,603,480
Արժեզրկումից պահուստներ	(32,803)	(30,723)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,399,890	42,572,757

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային միջոցների 4%-ի (2020թ.՝ 2%) չափով և արտարժույթով ներգրաված միջոցների 18%-ի չափով: Բանկերը արտարժույթով ներգրաված միջոցների 10%-ը պահուստավորում են ՀՀ դրամով և 8%-ը՝ արտարժույթով: Այդ միջոցները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 18,640,831 հազար դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 13,592,859 հազար դրամ):

ՀՀ դրամով պահվող պահուստները ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 777,682 հազար դրամ գումարով (61%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են երեք բանկերում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2020թ. 2,900,749 հազար դրամ (75%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	30,723	30,723	28,031	28,031
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,080	2,080	2,692	2,692
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>32,803</u>	<u>32,803</u>	<u>30,723</u>	<u>30,723</u>

2021թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 328,006 հազար դրամ գումարով (2020թ.՝ 2,035,103 հազար դրամ) (Ծանոթ. 19):

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝ հիմնականում առևտրային և հեջավորման նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			31 դեկտեմբերի 2020թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
<i>Արտարժույթով պայմանագրեր</i>						
Արտաժողովային սվոփ պայմանագրեր	7,860,375	5,053	21,815	7,870,674	16,538	11,404
Այլ ածանցյալ գործիքներ	54,329	-	68	302,747	-	145
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		<u>5,053</u>	<u>21,883</u>		<u>16,538</u>	<u>11,549</u>

17 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	7,115,409	11,259,724
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	1,122,137	1,379,178
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	1,310,323	1,293,650
Բանկերում դեպոնացված այլ գումարներ	-	72,614
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	7,385	2,350
	<u>9,555,254</u>	<u>14,007,516</u>
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(58,121)	(251,763)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	<u>9,497,133</u>	<u>13,755,753</u>

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	251,763	251,763	48,815	48,815
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(193,642)	(193,642)	192,878	192,878
Վերականգնում	-	-	10,070	10,070
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>58,121</u>	<u>58,121</u>	<u>251,763</u>	<u>251,763</u>

18 Հակադարձ հետզնման/հետզնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետզնման և հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (պարտազանցման դեպքում) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն

իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

2021 և 2020թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր	7,935,596	10,309,207
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,935,596	10,309,207
Արժեզրկումից պահուստներ	(108,845)	(133,607)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	<u>7,826,751</u>	<u>10,175,600</u>

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021		2020	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական արժեթղթեր	8,287,821	7,604,388	10,691,798	10,005,146
Ոչ պետական պարտատոմսեր	349,793	331,208	321,658	304,061
Ընդամենը	<u>8,637,614</u>	<u>7,935,596</u>	<u>11,013,456</u>	<u>10,309,207</u>

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	133,607	133,607	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(24,762)	(24,762)	133,607	133,607
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>108,845</u>	<u>108,845</u>	<u>133,607</u>	<u>133,607</u>

Հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Հետզնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	34,522,743	38,011,493
Հետզնման պայմանագրեր այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	54,209	113,551
Ընդամենը հետզնման պայմանագրեր	34,576,952	38,125,044

Հետզնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերը ապահովված են Բանկի կողմից գրավադրված 22,867,966 հազար (2020թ.՝ 4,027,737 հազար ՀՀ դրամ) ՀՀ դրամ գումարով ամորտիզացված և 14,799,561 հազար ՀՀ դրամ (2020թ.՝ 35,356,882 հազար ՀՀ դրամ) գումարով իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքով չափվող ներդրումային արժեթղթերով: Տե՛ս ծանոթագրություն 20:

19 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			31 դեկտեմբերի 2020թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	29,270,243	(82,620)	29,187,623	20,342,364	(730,916)	19,611,448
Սպառողական վարկեր	55,159,634	(2,025,455)	53,134,179	68,059,743	(2,133,351)	65,926,392
	84,429,877	(2,108,075)	82,321,802	88,402,107	(2,864,267)	85,537,840
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Առևտուր	39,670,657	(184,643)	39,486,014	28,388,141	(112,967)	28,275,174
Արտադրություն	34,554,198	(319,585)	34,234,613	29,885,750	(315,343)	29,570,407
Շինարարություն	18,100,972	(291,441)	17,809,531	12,137,153	(24,324)	12,112,829
Գյուղատնտեսություն	23,371,532	(263,246)	23,108,286	9,941,518	(5,853)	9,935,665
Այլ ոլորտներ	24,137,511	(208,618)	23,928,893	27,960,041	(54,741)	27,905,300
	139,834,870	(1,267,533)	138,567,337	108,312,603	(513,228)	107,799,375
Ընդամենը	224,264,747	(3,375,608)	220,889,139	196,714,710	(3,377,495)	193,337,215

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 328,006 հազար դրամ (2020թ.՝ 2,035,103 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 15:

2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 50,482,607 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 22.5%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակված անձանց (2020թ.՝ 37,836,151 հազար դրամ կամ 19.2%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 363,493 հազար դրամ (2020թ.՝ 94,548 հազար դրամ):

2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների տրված վարկերը 15,353,198 հազար դրամ համախառն գումարով (2020թ.՝ 12,064,630 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը գրավադրված է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի և 12,382,337 հազար դրամ համախառն գումարով (2020թ.՝ 7,653,987 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերի համար (տես ծանոթագրություն 25):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	2,864,267	802,371
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	241,342	2,561,286
Վերականգնում	137,119	75,208
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(1,134,653)	(574,598)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,108,075	2,864,267

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
<i>Առևտրային վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	513,228	1,284,556
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	1,808,984	(1,051,697)
Վերականգնում	49,933	710,268
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(1,104,612)	(429,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,267,533	513,228

2021թ. և 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերի գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Համախառն գումար	Մնացորդը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
		Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Տրամադրված նոր վարկեր	
Փուլ 1	193,972,027	147,206	(144,524)	(2,682)	(93,701,924)	222,264,033
Փուլ 2	1,389,394	(3,444,882)	3,446,195	(1,313)	(1,703,432)	96,624
Փուլ 3	1,353,289	(1,230,789)	(413,159)	1,643,948	(1,269,588)	1,904,090
Ընդամենը	196,714,710	(4,528,465)	2,888,512	1,639,953	(96,674,944)	224,264,747

Համախառն գումար	Մնացորդը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ				Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2020թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	176,241,915	-	(814,000)	(1,172,796)	(73,086,020)	92,802,928	193,972,027
Փուլ 2	143,237	814,000	-	(23,642)	(119,240)	575,039	1,389,394
Փուլ 3	1,808,388	1,172,796	23,642	-	(1,805,343)	153,806	1,353,289
Ընդամենը	<u>178,193,540</u>	<u>1,986,796</u>	<u>(790,358)</u>	<u>(1,196,438)</u>	<u>(75,010,603)</u>	<u>93,531,773</u>	<u>196,714,710</u>

2021թ. և 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ				Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2021թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	2,070,775	40,324	(38,921)	(1,403)	(1,643,870)	905,761	1,332,666
Փուլ 2	420,858	(18,337)	19,336	(999)	(67,785)	44,322	397,395
Փուլ 3	885,862	(25,025)	(237,005)	262,030	(216,176)	975,861	1,645,547
Ընդամենը	<u>3,377,495</u>	<u>(3,038)</u>	<u>(256,590)</u>	<u>259,628</u>	<u>(1,927,831)</u>	<u>1,925,944</u>	<u>3,375,608</u>

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ				Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2020թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	1,294,038	-	(7,059)	(11,966)	(844,944)	1,640,706	2,070,775
Փուլ 2	31,113	7,059	-	(4,131)	(26,878)	413,695	420,858
Փուլ 3	761,776	11,966	4,131	-	(759,848)	867,837	885,862
Ընդամենը	<u>2,086,927</u>	<u>19,025</u>	<u>(2,928)</u>	<u>(16,097)</u>	<u>(1,631,670)</u>	<u>2,922,238</u>	<u>3,377,495</u>

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 33 ծանոթագրությունում, 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 35 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 36 ծանոթագրությունում:

Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում:

20 Ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	210,849	-
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	603,448	524,792
Արժեզրկման գծով պահուստ	(12,938)	(9,224)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	801,359	515,568
<i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	23,133,346	4,071,656
Արժեզրկման գծով պահուստ	(265,380)	(43,919)
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	22,867,966	4,027,737
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,669,325	4,543,305

Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	53,143	53,143	2,195	2,195
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	225,175	225,175	50,948	50,948
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	278,318	278,318	53,143	53,143

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2020թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	5.7-10.4	2022-2047	9-9.3	2036-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	9.3	2023	8.8	2021

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
<i>իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	4,225,515	3,557,090
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	647,844
Բաժնային գործիքներ	112,896	111,921
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	<u>4,338,411</u>	<u>4,316,855</u>
<i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	14,799,561	35,356,882
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	<u>14,799,561</u>	<u>35,356,882</u>
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	<u><u>19,137,972</u></u>	<u><u>39,673,737</u></u>

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	437,927	437,927	53,599	53,599
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(209,518)	(209,518)	384,328	384,328
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>228,409</u>	<u>228,409</u>	<u>437,927</u>	<u>437,927</u>

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2020թ.՝ ոչինչ):

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2020թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	2.9-12.5	2022-2050	4.5-13	2021-2050
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	-	4-8.4	2021

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում ներառված բաժնային չգնանշվող արժեթղթերը ներկայացվում են ստորև.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Վերահսկվող %		Հազար ՀՀ դրամ	
		2021	2020	2021	2020
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	1.25	1.25	82,500	82,500
ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ	Հայաստանի Հանրապետություն	3.68	3.68	23,255	23,255
SWIFT		-	-	7,141	6,166
				<u>112,896</u>	<u>111,921</u>

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

21 Հիմնական միջոցներ

	Հոլ և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
				հիմնական միջոցներում		Հոլ և շենքեր	
<i>Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,073,225	754,974	3,592,885	446,416	2,108,298	1,944,243	16,920,041
Ավելացում	344,823	214,183	245,157	242,524	191,547	373,329	1,611,563
Օտարում	(2,166)	(66,095)	(3,276)	(15,308)	-	(179,761)	(266,606)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	398,822	398,822
Վերադասակարգում	-	-	623	-	(623)	-	-
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,415,882	903,062	3,835,389	673,632	2,299,222	2,536,633	18,663,820
Ավելացում	309,883	283,641	200,947	131,458	227,612	122,660	1,276,201
Օտարում	(44,103)	(178,770)	(559)	(114,560)	(6,424)	(9,733)	(354,149)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	377,497	377,497
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,681,662	1,007,933	4,035,777	690,530	2,520,410	3,027,057	19,963,369
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>							
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	208,842	337,256	2,149,756	113,588	1,264,039	584,314	4,657,795
Տարվա ծախս	227,198	89,959	328,056	13,078	177,294	589,880	1,425,465
Օտարում	-	(41,014)	-	(3,039)	-	(179,761)	(223,814)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	436,040	386,201	2,477,812	123,627	1,441,333	994,433	5,859,446
Տարվա ծախս	235,926	107,309	346,819	52,305	185,827	588,833	1,517,019
Արժեզրկում	-	29,537	-	-	-	-	29,537
Օտարում	-	(126,086)	(79)	(10,178)	(567)	-	(136,910)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	671,966	396,961	2,824,552	165,754	1,626,593	1,583,266	7,269,092
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,979,842	516,861	1,357,577	550,005	857,889	1,542,200	12,804,374
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,009,696	610,972	1,211,225	524,776	893,817	1,443,791	12,694,277

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողը և շենքերը ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2019թ. հունվարին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշռային արժեքի զուտ աճ 485,717 հազար դրամ գումարով: Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հողը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,776,008 հազար դրամ (2020թ՝ 3,964,419 հազար դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ:

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 662,175 հազար դրամ (2020թ. 773,010 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2020թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2020թ.՝ նույնպես):

22 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Այլ	Մշակումից առաջացող ոչ նյութական ակտիվ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	417,215	301,286	30,550	60,000	809,051
Ավելացում	34,352	1,608	-	114,000	149,960
Վերադասակարգում	-	174,000	-	(174,000)	-
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	451,567	476,894	30,550	-	959,011
Ավելացում	165,891	84,584	-	-	250,475
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	617,458	561,478	30,550	-	1,209,486
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>					
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	185,193	79,822	18,208	-	283,223
Մասհանումներ	55,431	35,579	3,045	-	94,055
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	240,624	115,401	21,253	-	377,278
Մասհանումներ	88,185	48,566	2,074	-	138,825
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	328,809	163,967	23,327	-	516,103
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,943	361,493	9,297	-	581,733
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	288,649	397,511	7,223	-	693,383

Պայմանագրային պարտավորություններ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2020թ.՝ նույնպես):

2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 190,010 հազար դրամ (2020թ.՝ 142,670 հազար դրամ):

23 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	58,046	64,208
Ստացման ենթակա գումարներ	81,526	69,579
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(8,648)	(12,927)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	130,924	120,860
Բռնագանձված ակտիվներ	1,020,543	2,315,795
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտքեր	500,858	507,416
Նյութեր	175,493	223,332
Թանկարժեք մետաղներ	443	443
Հարկերի կանխավճարներ	160,291	90,065
Այլ ակտիվներ	62,636	71,004
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,920,264	3,208,055
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,051,188	3,328,915

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	12,927	12,927	12,860	12,860
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(32,077)	(32,077)	(25,735)	(25,735)
Դուրսգրում	-	-	(717)	(717)
Վերականգնում	27,798	27,798	26,519	26,519
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,648	8,648	12,927	12,927

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Հողամաս	122,239	181,239
Շենքեր և շինություններ	898,304	2,134,556
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	1,020,543	2,315,795

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

24 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց			%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
		Քանակ					
29.01.2019	ԱՄՆ դոլար	100	21,000	5.25	29.01.2022	2,100,000	
03.05.2019	ԱՄՆ դոլար	100	30,000	5.50	03.05.2022	3,000,000	
03.05.2019	<< դրամ	10,000	100,000	10.25	03.05.2022	1,000,000,000	
03.09.2020	<< դրամ	10,000	150,000	9.75	03.09.2023	1,500,000,000	
03.09.2020	ԱՄՆ դոլար	100	22,000	5.00	03.09.2023	2,200,000	

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը գնանշված են և ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2020թ. նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2020թ.՝ նույնպես):

25 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար << դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Վարկեր << կենտրոնական բանկից	21,563,144	9,443,156
Կանխավճարներ << կառավարությունից	256,633	708,569
Ընդամենը վարկեր << կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	21,819,777	10,151,725
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	22,036,428	20,515,644
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	27,017,157	20,894,882
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	4,457,357	1,456,318
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	25,050	21,419
Այլ	141,628	106,082
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	53,677,620	42,994,345
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	55,584,125	62,554,371
Ընդամենը պարտավորությունների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	131,081,522	115,700,441

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Մանր, փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» և «Մանր, փոքր և միջին բիզնեսի էներգաարդյունավետության աջակցության» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա», «Գյուղատնտեսության ոլորտի աջակցման» և «Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման» ծրագրերի շրջանակներում ներգրաված միջոցները:

2021 և 2020թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 15,353,198 հազար դրամ համախառն գումարով (2020թ.՝ 12,064,630 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 19):

2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կենտրոնական Բանկից ներգրաված վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 12,382,337 հազար դրամ համախառն գումարով (2020թ.՝ 7,653,987 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 19):

2021թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2020թ.՝ նույնը):

2021 և 2020թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ

	Արժույթ	2021թ. Դեկտեմբերի 31			2020թ. Դեկտեմբերի 31		
		Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք	Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք
ՎՋԵԲ	ՀՀ դրամ	1 տարուց պակաս	9.12-9.68	3,341,144	1-2 տարի	6.39-7.46	5,564,684
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	1-2 տարի	8.32-11.75	2,414,985	1-3 տարի	7.79-11.67	4,963,491
ՎՋԵԲ	ԵՎՐՈ	-	-	-	1 տարուց պակաս	2.40	1,207,988
FMO	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	3.5-5.43	12,216,957	3-4 տարի	3.5-5.43	15,646,118
DEG	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.15	3,422,980	4 տարի	5.34	4,819,351
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	Մինչև 1 տարի	7.22	990,897	1-2 տարի	5.56-7.2	3,362,055
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	3.16	4,810,692	4 տարի	3.31	5,275,296
GII	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	1 տարուց պակաս	5.55	1,592,434
EFA	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	1 տարուց պակաս	6.67	1,306,046
FMO	ԵՎՐՈ	3 տարի	3.16	2,713,422	4 տարի	3.16	3,200,290
ԲլյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	2 տարի	5.89	4,824,801	3 տարի	5.89	5,232,330
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	4.28-4.36	7,296,747	4 տարի	4.3	3,942,013
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	Մինչև 1 տարի	2.4-2.54	240,605	Մինչև 1 տարի	2-2.5	1,139,790
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	11.77	7,601,260	4 տարի	8.49	5,302,485
Microfinance Enhancement Facility S.A., SICAV-SIF	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.55	2,427,128	-	-	-
Symbiotics SA	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.55	2,430,746	-	-	-
Symbiotics SICAV II	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.55	851,761	-	-	-
Ընդամենը				<u>55,584,125</u>			<u>62,554,371</u>

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույթաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2021թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2020թ.՝ նույնպես):

26 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	34,763,505	24,452,754
Ժամկետային ավանդներ	13,423,840	8,456,313
	<u>48,187,345</u>	<u>32,909,067</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	23,288,301	22,002,903
Ժամկետային ավանդներ	64,473,213	57,583,440
	<u>87,761,514</u>	<u>79,586,343</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>135,948,859</u>	<u>112,495,410</u>

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (Ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովագրություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 9,886,988 հազար դրամ գումարով (2020թ. 5,989,650 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 32) կազմում է 16,035,467 հազար դրամ (2020թ. 19,766,771 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 11.8% (2020թ. 17.6%):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2020թ.՝ նույնպես):

27 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառություն	2,399,802	-
Ֆիզիկական անձից ստացված ստորադաս փոխառություն	722,878	786,808
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	482,789	524,260
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>3,605,469</u>	<u>1,311,068</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի

մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2028թ.:

Ֆիզիկական անձից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2026թ.:

Կապակցված կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2027թ.:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2020թ.՝ ոչինչ):

28 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	1,093,951	998,449
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	293,851	369,197
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ (ծանոթ. 29)	1,000,019	261,430
Վճարման ենթակա շահաբաժիններ	470,126	446,320
Վճարվելիք գումարներ	62,070	54,273
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,572,752	1,674,091
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	4,492,769	3,803,760
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	283,273	247,843
Պահուստներ*	77,321	54,637
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	360,594	302,480
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	4,853,363	4,106,240

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տե՛ս ծանոթագրություն 30-ում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների (տե՛ս ծանոթագրություն 12)՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս ծանոթագրություն 21):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները

կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,674,091	1,422,777
Ավելացում	122,660	373,329
Վերաչափում	377,497	398,822
Օտարում	(9,733)	-
Տոկոսի կուտակում	166,311	194,995
Վճարումներ	(758,074)	(715,832)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,572,752	1,674,091

2021թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2020թ.՝ 10.25%):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չզեղչված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

29 Սեփական կապիտալ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 27,107,574 հազար դրամ, որից ամբողջությամբ վճարված և գրանցված կազմել է 26,107,555 հազար դրամ: Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարները հաշվառվում են 28 ծանոթագրությունում: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,897,938 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2021թ.		31 դեկտեմբերի 2020թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիբեկ Սուքիասյան	7,526,270	28.83	7,467,198	28.77
Խաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	17.77	4,638,533	17.87
Ռոբերտ Սուքիասյան	4,604,781	17.64	4,515,165	17.40
Էդուարդ Սուքիասյան	3,290,608	12.60	3,289,558	12.67
Այլ բաժնետերեր	6,047,363	23.16	6,045,209	23.29
	<u>26,107,555</u>	<u>100</u>	<u>25,955,663</u>	<u>100</u>

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2021թ. Բանկը համալրել է կանոնադրական կապիտալը՝ թողարկելով է 151,892 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր (2020թ.՝ 320,320 հազար դրամի արտոնյալ բաժնետոմսեր):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ և սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2021թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է համապատասխանաբար 891,660 հազար դրամ և 379,588 հազար դրամ (2020թ.՝ 894,103 հազար դրամ և 376,667 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

30 Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	4,969,004	4,861,322
Տրամադրված երաշխիքներ	9,700,755	7,316,766
Ակրեդիտիվներ	209,146	-
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	14,878,905	12,178,088

Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տե՛ս ծանոթագրություն 19-ում):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները ներկայացվում են այլ պարտավորություններում, որոնց գծով վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2021թ.		2020թ.	
	Փուլ 1		Փուլ 1	
<i>Ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	54,637	54,637	25,808	25,808
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	22,684	22,684	28,829	28,829
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	77,321	77,321	54,637	54,637

Երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են «Այլ պարտավորություններում» (տե՛ս ծանոթագրություն 28-ում):

31 Պայմանականություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների

մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

2021 և 2020թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 76.84% (2020թ.՝ 76.71%) պատկանում է Սուքիասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2021		2020	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխադրվածներ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	4,743,737	289,095	2,971,445	127,519
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	2,140,407	474,134	2,529,959	430,447
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,279,739)	(353,466)	(757,667)	(268,871)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	4,604,405	409,763	4,743,737	289,095
Արժեզրկումից պահուստ	(32,780)	(1,140)	(13,406)	(7,818)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,571,625	408,623	4,730,331	281,277
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	352,062	-	50,152	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	110,000	-	671,910	-
Տարվա ընթացքում մարված	(462,062)	-	(370,000)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	352,062	-
Արժեզրկումից պահուստ	-	-	(4,505)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	347,557	-
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	180,976	-	190,941	-
Տարվա ընթացքում ստացված	13,504,912	-	13,009,224	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(13,476,591)	-	(13,019,189)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	209,297	-	180,976	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	791,688	664,407	810,839	811,491
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	21,136,405	2,941,696	16,121,399	2,478,728
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(19,505,584)	(2,920,181)	(16,140,550)	(2,625,812)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,422,509	685,922	791,688	664,407

Հազար ՀՀ դրամ

	2021		2020	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակ- ցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	524,260	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	85,040	-	527,190	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(126,512)	-	(2,930)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	482,788	-	524,260	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	3,343	-	3,639
Տրամադրված երաշխիքներ	124,725	-	84,389	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	399,403	38,777	254,445	17,452
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	67,024	23,438	1,601	3,067
Վարկային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	(19,374)	6,678	18,815	(5,795)
Գովազդային ծախսեր	53,400	-	53,400	-
Ապահովագրության գծով ծախսեր	146,133	-	151,183	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	375,701	-	397,173	-
Գործուղման ծախսեր	5,612	6,518	5,980	-
Այլ ծախսեր	44,085	3,950	100,499	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-16%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	760,697	701,703
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	760,697	701,703

33 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված)։

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող)։

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ)։

33.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	63,399,890	-	63,399,890	63,399,890
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	9,497,133	-	9,497,133	9,497,133
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	7,826,751	-	7,826,751	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	220,134,417	-	220,134,417	220,889,139
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	21,940,527	-	21,940,527	23,669,325
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	130,924	-	130,924	130,924
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,150,215	-	6,150,215	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	-	34,576,952	-	34,576,952	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	131,081,522	-	131,081,522	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	136,087,295	-	136,087,295	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,715,745	-	3,715,745	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,572,752	-	1,572,752	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,920,017	-	2,920,017	2,920,017

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	42,572,757	-	42,572,757	42,572,757
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	13,755,753	-	13,755,753	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	10,175,600	-	10,175,600	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	191,186,057	-	191,186,057	193,337,215
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	523,548	4,030,499	-	4,554,047	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	120,860	-	120,860	120,860
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,393,214	-	6,393,214	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	-	38,125,044	-	38,125,044	38,125,044
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	112,472,584	-	112,472,584	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	111,316,767	-	111,316,767	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,203,110	-	1,203,110	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,674,091	-	1,674,091	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,129,669	-	2,129,669	2,129,669

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2020թ. 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

33.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը		19,137,972	-	19,137,972
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	5,053	-	5,053
Ընդամենը		19,143,025	-	19,143,025
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	21,883	-	21,883
Ընդամենը	-	21,883	-	21,883
Զուտ իրական արժեք		19,121,142	-	19,121,142

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը	647,844	39,025,893	-	39,673,737
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	16,538	-	16,538
Ընդամենը	647,844	39,042,431	-	39,690,275
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	11,549	-	11,549
Ընդամենը	-	11,549	-	11,549
Զուտ իրական արժեք	647,844	39,030,882	-	39,678,726

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Զգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, որպես կանոն, դիտարկելի է:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային սվոպ պայմանագրերից:

33.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,681,662	8,681,662
Ընդամենը	-	-	8,681,662	8,681,662
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,681,662	8,681,662

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,415,882	8,415,882
Ընդամենը	-	-	8,415,882	8,415,882
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,415,882	8,415,882

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2021	2020
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,415,882	8,073,225
Ավելացում	309,883	344,823
Օտարում	(44,103)	(2,166)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,681,662	8,415,882
Զուտ իրական արժեք	8,681,662	8,415,882

34 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 18)	7,826,751	-	7,826,751	7,826,751	-	-
Ընդամենը	<u>7,826,751</u>	<u>-</u>	<u>7,826,751</u>	<u>7,826,751</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 18)	(34,576,952)	-	(34,576,952)	37,667,527	-	3,090,575
Ընդամենը	<u>(34,576,952)</u>	<u>-</u>	<u>(34,576,952)</u>	<u>37,667,527</u>	<u>-</u>	<u>3,090,575</u>

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 18)	10,175,600	-	10,175,600	-	10,175,600	-
Ընդամենը	<u>10,175,600</u>	<u>-</u>	<u>10,175,600</u>	<u>-</u>	<u>10,175,600</u>	<u>-</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 18)

38,125,044 - 38,125,044 (39,384,619) - (1,259,575)

Ընդամենը

38,125,044 - 38,125,044 (39,384,619) - (1,259,575)

31 դեկտեմբերի 2021թ. դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված 113,546 հազ. ՀՀ դրամ վարկերը հաշվանցվել են ՀՀ կառավարության պարտավորությունների հետ, քանի որ Բանկը հանդիսանում է տվյալ վարկերի սպասարկման գործակալ և այդ վարկերը տրամադրվել են ՀՀ կառավարության կողմից կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման ուղղված միջոցառումների շրջանակներում:

35 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
	1-ից մինչև 12 ամիս						
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,399,890	-	63,399,890	-	-	-	63,399,890
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	5,053	-	5,053	-	-	-	5,053
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,565,632	6,013,715	7,579,347	793,694	1,124,092	1,917,786	9,497,133
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,778,250	48,501	7,826,751	-	-	-	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	6,257,682	50,388,925	56,646,607	94,672,629	69,569,903	164,242,532	220,889,139
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	14,799,561	543,145	15,342,706	1,778,257	2,017,009	3,795,266	19,137,972
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	22,867,966	10,460	22,878,426	667,512	123,387	790,899	23,669,325
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	130,924	-	130,924	-	-	-	130,924
	<u>116,804,958</u>	<u>57,004,746</u>	<u>173,809,704</u>	<u>97,912,092</u>	<u>72,834,391</u>	<u>170,746,483</u>	<u>344,556,187</u>

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան- րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան- րագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	21,883	-	21,883	-	-	-	21,883
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,016,045	5,091,852	6,107,897	-	-	-	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	34,576,952	-	34,576,952	-	-	-	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,680,927	34,186,837	40,867,764	78,559,369	11,654,389	90,213,758	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	62,421,860	53,186,912	115,608,772	19,613,110	726,977	20,340,087	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	-	28,358	28,358	720,273	2,856,838	3,577,111	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	102,626	102,626	929,964	540,162	1,470,126	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	355,921	2,564,096	2,920,017	-	-	-	2,920,017
	<u>105,073,588</u>	<u>95,160,681</u>	<u>200,234,269</u>	<u>99,822,716</u>	<u>15,778,366</u>	<u>115,601,082</u>	<u>315,835,351</u>
Զուտ Դիրք	<u>11,731,370</u>	<u>(38,155,935)</u>	<u>(26,424,565)</u>	<u>(1,910,624)</u>	<u>57,056,025</u>	<u>55,145,401</u>	<u>28,720,836</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>11,731,370</u>	<u>(26,424,565)</u>		<u>(28,335,189)</u>	<u>28,720,836</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,572,757	-	42,572,757	-	-	-	42,572,757
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16,538	-	16,538	-	-	-	16,538
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,752,016	7,563,308	12,315,324	14,731	1,425,698	1,440,429	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	10,101,695	73,905	10,175,600	-	-	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	9,755,057	51,090,755	60,845,812	90,232,697	42,258,706	132,491,403	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	35,356,882	654,891	36,011,773	581,142	3,080,822	3,661,964	39,673,737
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,027,737	515,568	4,543,305	-	-	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	62,856	58,004	120,860	-	-	-	120,860
	<u>106,645,538</u>	<u>59,956,431</u>	<u>166,601,969</u>	<u>90,828,570</u>	<u>46,765,226</u>	<u>137,593,796</u>	<u>304,195,765</u>
<i>Պարտավորություններ</i>							
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	11,549	-	11,549	-	-	-	11,549
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	101,191	-	101,191	6,084,542	-	6,084,542	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	38,125,044	-	38,125,044	-	-	-	38,125,044
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,202,596	38,448,294	41,650,890	66,187,876	7,861,675	74,049,551	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,632,448	46,138,416	96,770,864	15,003,113	721,433	15,724,546	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	4,433	-	4,433	-	1,306,635	1,306,635	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	55,946	445,258	501,204	1,034,535	138,352	1,172,887	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	423,470	1,706,199	2,129,669	-	-	-	2,129,669
	<u>92,556,677</u>	<u>86,738,167</u>	<u>179,294,844</u>	<u>88,310,066</u>	<u>10,028,095</u>	<u>98,338,161</u>	<u>277,633,005</u>
Զուտ Դիրք	<u>14,088,861</u>	<u>(26,781,736)</u>	<u>(12,692,875)</u>	<u>2,518,504</u>	<u>36,737,131</u>	<u>39,255,635</u>	<u>26,562,760</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>14,088,861</u>	<u>(12,692,875)</u>		<u>(10,174,371)</u>	<u>26,562,760</u>		

1-ից մինչև 12 ամիս ճեղքվածքը պայմանավորված է հաճախորդների ավանդների ժամկետներով, որոնք պարբերաբար երկարաձգվում են և Բանկը ունի հնարավորություն ամբողջությամբ մարելու դրանք պահանջելու դեպքում:

36 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝

գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

36.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

36.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված հանձնառությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 36.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	14,481,483	-	-	14,481,483
Ստանդարտ	48,951,210	-	-	48,951,210
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	63,432,693	-	-	63,432,693
Արժեզրկումից պահուստ	(32,803)	-	-	(32,803)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	63,399,890	-	-	63,399,890

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	9,555,254	-	-	9,555,254
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	9,555,254	-	-	9,555,254
Արժեզրկումից պահուստ	(58,121)	-	-	(58,121)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	9,497,133	-	-	9,497,133
<i>Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	7,935,596	-	-	7,935,596
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	7,935,596	-	-	7,935,596
Արժեզրկումից պահուստ	(108,845)	-	-	(108,845)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	7,826,751	-	-	7,826,751
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	79,549,913	-	-	79,549,913
Ստանդարտ	107,566	1,402,238	-	1,509,804
Ցածր	-	150,406	-	150,406
Չաշխատող	-	-	3,219,754	3,219,754
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	79,657,479	1,552,644	3,219,754	84,429,877
Արժեզրկումից պահուստ	(522,894)	(91,980)	(1,493,201)	(2,108,075)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	79,134,585	1,460,664	1,726,553	82,321,802
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	137,929,415	-	-	137,929,415
Ստանդարտ	1,468	1,539,360	-	1,540,828
Ցածր	-	36,343	-	36,343
Չաշխատող	-	-	328,284	328,284
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	137,930,883	1,575,703	328,284	139,834,870
Արժեզրկումից պահուստ	(932,462)	(182,723)	(152,348)	(1,267,533)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	136,998,421	1,392,980	175,936	138,567,337
<i>Անորոշիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	23,947,643	-	-	23,947,643
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	23,947,643	-	-	23,947,643
Արժեզրկումից պահուստ	(278,318)	-	-	(278,318)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	23,669,325	-	-	23,669,325

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	19,137,972	-	-	19,137,972
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	19,137,972	-	-	19,137,972
Արժեզրկումից պահուստ	(228,409)	-	-	(228,409)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	139,572	-	-	139,572
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	139,572	-	-	139,572
Արժեզրկումից պահուստ	(8,648)	-	-	(8,648)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	130,924	-	-	130,924
<i>Փոխարկության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ</i>				
Ստանդարտ	14,878,905	-	-	14,878,905
Արժեզրկումից պահուստ*	(77,321)	-	-	(77,321)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	13,003,189	-	-	13,003,189
Ստանդարտ	29,600,291	-	-	29,600,291
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	42,603,480	-	-	42,603,480
Արժեզրկումից պահուստ	(30,723)	-	-	(30,723)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	42,572,757	-	-	42,572,757
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	14,007,516	-	-	14,007,516
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,007,516	-	-	14,007,516
Արժեզրկումից պահուստ	(251,763)	-	-	(251,763)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	13,755,753	-	-	13,755,753

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	10,309,207	-	-	10,309,207
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	10,309,207	-	-	10,309,207
Արժեզրկումից պահուստ	(133,607)	-	-	(133,607)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	10,175,600	-	-	10,175,600
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	85,771,181	-	-	85,771,181
Ստանդարտ	358,277	323,407	-	681,684
Ցածր	-	894,967	-	894,967
Չաշխատող	-	-	1,054,275	1,054,275
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	86,129,458	1,218,374	1,054,275	88,402,107
Արժեզրկումից պահուստ	(1,844,610)	(352,876)	(666,781)	(2,864,267)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,284,848	865,498	387,494	85,537,840
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	107,828,642	-	-	107,828,642
Ստանդարտ	13,927	46,575	-	60,502
Ցածր	-	124,445	-	124,445
Չաշխատող	-	-	299,014	299,014
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	107,842,569	171,020	299,014	108,312,603
Արժեզրկումից պահուստ	(226,167)	(67,980)	(219,081)	(513,228)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	107,616,402	103,040	79,933	107,799,375
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	4,596,448	-	-	4,596,448
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,596,448	-	-	4,596,448
Արժեզրկումից պահուստ	(53,143)	-	-	(53,143)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,543,305	-	-	4,543,305
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	39,673,737	-	-	39,673,737
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	39,673,737	-	-	39,673,737
Արժեզրկումից պահուստ	(437,927)	-	-	(437,927)

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	133,787	-	-	133,787
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	133,787	-	-	133,787
Արժեզրկումից պահուստ	(12,927)	-	-	(12,927)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	120,860	-	-	120,860
<i>Փոխադրության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,178,088	-	-	12,178,088
Արժեզրկումից պահուստ*	(54,637)	-	-	(54,637)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը:

36.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված պարտազանցման, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև պարտազանցման կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության (PD), կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD) և պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով, որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր պարտազանցման

իրադարձությունների հետեւանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

- \$ՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր պարտազանցման իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացված ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով պարտազանցման հավանականության և կորուստի պարտազանցման դեպքում հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորուստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան պարտազանցման հավանականությունն ու կորուստը պարտազանցման դեպքում: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունները, կորուստները պարտազանցման դեպքում և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է \$ՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Անկախ վրիպող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնց ռիսկը գերազանցում է Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 0.3%: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկառուի սպասվող ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ պայմանավորված Բանկի սուբյեկտիվ մոտեցմամբ վարկերը կարող են դասակարգվել ավելի խիստ փուլում, ինչպես նաև վերոնշյալ վարկառուների ֆինանսական վիճակի վատթարացման բացակայության դեպքում վարկերը կարող են վերադասակարգվել նախկին փուլում:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից անկախ վրիպող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը զեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD),
- Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD),
- Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեզմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեզմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեզմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Պարտազանցման սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել պարտազանցումը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է պարտազանցման իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Պարտազանցման գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2021 և 2020թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 353,576 հազար ՀՀ դրամ և 1,691,913 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և պարտազանցման փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է հինգ տարվա ժամկետ՝ 2016 թվականի հունվարից մինչև 2021 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի պարտազանցման 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկները համար պարտազանցումը սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը պարտազանցման դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է պարտազանցման դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեզմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեզմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

EAD-ն պարտազանցման դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Ապագայամեր տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Պարտազանցման հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են պարտազանցման տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը պարտազանցման միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների (ECL) հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2020 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2021 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

36.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	62,221,711	427,525	750,654	63,399,890
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	5,053	-	5,053
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,247,970	1,569	247,594	9,497,133
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,826,751	-	-	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	220,865,617	-	23,522	220,889,139
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19,130,831	-	7,141	19,137,972
- Անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,669,325	-	-	23,669,325
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	130,924	-	-	130,924
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>343,093,129</u>	<u>434,147</u>	<u>1,028,911</u>	<u>344,556,187</u>
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>299,659,102</u>	<u>859,328</u>	<u>3,677,335</u>	<u>304,195,765</u>

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 19-ը:

36.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝, դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Անշարժ գույք	88,570,830	77,029,278
Երաշխիք	74,698,535	66,354,388
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	16,825,161	14,974,520
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	2,272,367	2,230,587
Դրամական միջոցներ	1,719,915	1,964,820
Պաշարներ	7,465,058	8,248,250
Սարքավորումներ	2,038,432	1,964,838
Այլ արժեթղթեր	10,310	244,143
Պետական արժեթղթեր	9,520	9,949
Այլ գրավ	17,590,714	12,303,862
Չապահովված վարկեր	13,063,905	11,390,075
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	224,264,747	196,714,710

2021 թ. դեկտեմբերի 31-ին հաճախորդներին տրամադրված վարկային ռիսկ պարունակող վարկերի և փոխատվությունների զուտ հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 3,548,038 հազար դրամ (2020թ.՝ 1,353,289 հազար), իսկ այդ նույն վարկերի և փոխատվությունների դիմաց գրավի (հիմնականում արտադրական գույք) գումարը՝ 4,441,299 հազար դրամ (2020թ՝ 3,752,181 հազար դրամ):

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ

առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

36.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021		
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
Արտարժույթ/Սցենար			
ՀՀ դրամ	+1	-	(639,229)
ՀՀ դրամ	-1	-	707,112
Բազային	+/-0.13	-/+17,852	-
Միջին	+/-0.38	-/+52,257	-
Խիստ	+/-0.63	-/+86,661	-

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020		
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
Արտարժույթ			
ՀՀ դրամ	+1	-	(1,591,263)
ՀՀ դրամ	-1	-	1,738,417
6 ամսյա և 1 ամյա LIBOR	+/-0.3	-/+87,629	-
EURO LIBOR	+/-0.2	-/+54,813	-
EUROIBOR	+/-0.1	-/+21,998	-

Միջին արդյունավետ փոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ	2021			2020		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ
<i>Տոկոսաբեր ակտիվներ</i>						
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13.2	6.5	-	11.6	5.6	-
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	9.1	2.8	-	6.0	3.5	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	13.3	8.8	16.0	13.6	8.7	16.0
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8.2	-	-	7.8	5.2	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	7.9	9.3	-	9.1	8.8	-
<i>Տոկոսաբեր պրոպավորություններ</i>						
Վարկեր ՀՀ կառավարությունից	6.8	-	-	7.5	-	-
Ֆինանսական հաստատություններից ներգաված վարկեր	6.8	5.2	-	7.1	4.8	-
Ֆինանսական հաստատություններից ներգաված ավանդներ	10.3	3.8	-	9.5	2.5	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9.4	4.2	5.2	9.5	4.2	5.5
Հետգնման պայմանագրեր	8.3	-	-	5.7	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.2	5.4	-	10.3	5.4	-
Ստորադաս փոխառություն	8.1	-	-	7.4	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			31 դեկտեմբերի 2020թ.		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
Արտարժույթ						
ԱՄՆ դոլար	10%	(2,160,428)	(2,160,428)	10%	(548,592)	(548,592)
Եվրո	10%	602,306	602,306	10%	687,880	687,880

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	33,553,520	28,994,421	851,949	63,399,890
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,963,342	6,344,176	189,615	9,497,133
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,562,014	264,737	-	7,826,751
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	135,480,414	85,349,321	59,404	220,889,139
<i>Ներդրումային արժեթղթեր</i>				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	18,594,827	543,145	-	19,137,972
- ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,077,881	591,444	-	23,669,325
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	86,143	44,624	157	130,924
	221,318,141	122,131,868	1,101,125	344,551,134
<i>Պարտավորություններ</i>				
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,564,398	3,543,499	-	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	34,576,952	-	-	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	73,590,093	55,165,931	2,325,498	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	75,951,766	57,921,173	2,075,920	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,605,469	-	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,572,752	-	-	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,562,837	356,786	394	2,920,017
Ընդամենը	190,818,798	120,592,858	4,401,812	315,813,468
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	-	(3,259,967)	3,243,137	(16,830)
Զուտ դիրք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,499,343	(1,720,957)	(57,550)	28,720,836
Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	7,522,573	7,205,412	150,920	14,878,905

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	192,590,137	110,327,508	1,261,582	304,179,227
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	166,861,019	108,474,339	2,286,098	277,621,456
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	-	787,298	(782,309)	4,989
Զուտ դիրք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,729,118	2,640,467	(1,806,825)	26,562,760
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	5,740,927	6,422,743	14,418	12,178,088

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

36.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2021, %	2020, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	23.17	21.15
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	116.23	119.82

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 35-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ		1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
	1 - 12 ամիս					
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,053,018	2,763,175	2,690,378	-	6,506,571	6,107,897
Հետգնման պայմանագրեր	34,615,209	758	-	-	34,615,967	34,576,952
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,291,132	41,337,262	93,394,167	16,085,567	158,108,128	131,081,522
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	61,312,028	56,204,193	20,590,188	926,370	139,032,779	135,948,859
Ստորադաս փոխառություններ	22,670	281,501	1,823,529	3,390,597	5,518,297	3,605,469
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	72,634	798,979	909,697	307,322	2,088,632	1,572,752
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	355,921	2,564,096	-	-	2,920,017	2,920,017
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	104,722,612	103,949,964	119,407,959	20,709,856	348,790,393	315,813,468

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	54,397	-	-	-	54,397	68
Արտահոսք	(54,329)	-	-	-	(54,329)	-
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	7,860,375	-	-	-	7,860,375	21,815
Արտահոսք	(7,877,137)	-	-	-	(7,877,137)	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	21,883	-	-	-	21,883	21,883
Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտվներ	69,343	9,911,464	2,623,159	2,274,939	14,878,905	14,878,905

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	138,379	-	6,084,542	-	6,222,921	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	38,125,044	-	-	-	38,125,044	38,125,044
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,608,544	42,662,818	74,860,691	10,246,476	131,378,529	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,735,135	46,605,910	15,361,357	877,435	113,579,837	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	12,331	88,193	384,365	1,353,167	1,838,056	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	61,128	633,207	1,165,805	142,163	2,002,303	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	423,470	1,706,199	-	-	2,129,669	2,129,669
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	93,104,031	91,696,327	97,856,760	12,619,241	295,276,359	277,621,456

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ		5 տարուց ավելի		Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
	1 - 12 ամիս	1-5 տարի				
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	302,602	-	-	-	302,602	145
Արտահոսք	(302,747)	-	-	-	(302,747)	-
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	1,591,371	-	-	-	1,591,371	11,404
Արտահոսք	(1,602,775)	-	-	-	(1,602,775)	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	11,549	-	-	-	11,549	11,549
<i>Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>						
	598,943	7,041,181	3,413,143	1,124,821	12,178,088	12,178,088

36.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,

- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Շահաբաժիններ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,452,356	719,787	91,923,477	1,422,777	385,694	98,904,091
Մուտքեր	3,212,956	560,522	6,389,548,038	194,995	-	6,393,516,511
Մարումներ	(1,737,517)	(41,830)	(6,372,098,247)	(715,832)	(1,210,144)	(6,375,803,570)
Արտարժույթային փոխարկումներ	211,452	68,393	5,744,460	-	-	6,024,305
Այլ	46,486	4,196	582,713	772,151	1,270,770	2,676,316
Հաշվեկշռային արժեք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,185,733	1,311,068	115,700,441	1,674,091	446,320	125,317,653
Մուտքեր	1,353,296	2,489,655	1,098,245,277	-	-	1,102,088,228
Մարումներ	(1,220,351)	(89,886)	(1,076,813,248)	(758,074)	(1,247,442)	(1,080,129,001)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(313,656)	(106,145)	(6,050,948)	-	-	(6,470,749)
Այլ	102,875	777	-	656,735	1,271,248	2,031,635
Հաշվեկշռային արժեք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,107,897	3,605,469	131,081,522	1,572,752	470,126	142,837,766

«Այլ» տողում ներառված են նոր ձևավորված վարձակալության գծով պարտավորությունները և անկանխիկ շարժում հանդիսացող վարձակալության վերանայումները: Այն նաև ներառում է թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսները: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

38 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ

միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերազնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2021 և 2020թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Հիմնական կապիտալ	39,309,165	36,191,459
Լրացուցիչ կապիտալ	6,316,046	4,997,271
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	45,625,211	41,188,730
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	309,760,930	295,844,651
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	14.73%	13.92%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել է 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

39 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկի գործառնությունները բավականին հնտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 'Գործառնական սեզմենտներ' ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

40 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

- 2022թ. փետրվարի 24-ին Ուկրաինայում բռնկված հակամարտությունն արագությամբ ծավալվում է՝ զգալի ազդեցություն թողնելով համաշխարհային տնտեսության վրա: ԱՄՆ-ն և եվրոպական երկրները կոշտ պատժամիջոցներ են կիրառել Ռուսաստանի դեմ: Արևմտյան ուժերը քննարկում են գոյություն ունեցող պատժամիջոցների ընդլայնումը: Ռուսաստանը Հայաստանի գլխավոր առևտրատնտեսական գործընկերն է, ուստի ներկայումս կիրառվող պատժամիջոցները, ինչպես նաև դրանց ընդարձակումը կարող են լուրջ ազդեցություն ունենալ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական շուկաների և ամբողջ տնտեսության վրա: Համաշխարհային մակարդակով ավելի խոր պատժամիջոցներ կիրառելը կարող է հանգեցնել բարձր գնաճի, ֆինանսական շուկաների աճի տեմպի նվազման և որոշակի խաթարման:

Իրավիճակի անմիջական ազդեցությունը դժվար է հստակորեն կանխատեսել, սակայն ղեկավարության գնահատմամբ այն նշանակալի ազդեցություն չի ունենա Բանկի գործունեության և ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- 2022թ. Ֆիզիկական անձից և կապակցված կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետը երկարաձգվել է մինչև 2029թ.:

Սոց. քարտ
ՎՃԱՐՈՂ
ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ ԲԲԸ

ՀՎՀՀ 23 02201405

Կոդ Դեբետ Գումար

Բանկ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ
ՍՏԱՑՈՂ
Արժեթղթերի ազդագրերի գրանցման համար

16300	4030603	369182	50,000.00
Կոդ	Կրեդիտ		Տուգանքը օրվա
90000	5016119		Գումարը տուգանք

Բանկ: Կենտրոնական Գանձապետարան
Գումարը տառերով
Չիսուն հազար դրամ

Գործ.տիպ
Վճար.նպատ
Վճար.ժամկ
Չերթ.վճար
N

Վճարման նպատակը :

«Հայէկոնոմբանկ»ԲԲԸ պարտատոմսերի թող արկման Ծրագրային ազդագիրը գրանցելու գործընթացն ապահովելու նպատակով պ/տ ուրք

Չարգելի հաճախող, եթե նախընտրել էք քաղվածք ստանալ բանկից առձեռն, ապա խնդրում ենք բանկի որևէ ծառայությունից օգտվելու դեպքում՝ առձեռն ստանալ քաղվածքները, իսկ չստանալու դեպքում՝ առաջարկում ենք ներկայացնել քաղվածքի տրամադրման նախընտրելի եղանակ: Սույն գործարքի ստորագրմամբ հաստատում են նաև, որ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ից ստացած բոլոր ծառայությունների (վահկ, հաշիվ, ավանդ և այլն) վերաբերյալ տեղեկությունները/քաղվածքները ամբողջությամբ ստացել են:

Գումարը դրամով 50,000.00

Կ. Տ.

Ստորագրություններ:

Ձեւակերպված է
07/06/2023

